

Podstawy rachunkowości według efektów kształcenia Zbiór zadań

Podstawy rachunkowości według efektów kształcenia

Zbiór zadań

pod redakcją Alicji Dziuby-Burczyk

Kraków 2013

Rada Wydawnicza Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego:
Klemens Budzowski, Maria Kapiszewska, Zbigniew Maciąg, Jacek M. Majchrowski

Recenzje: prof. nadzw. dr hab. Andrzej Szplit
prof. zw. dr hab. Tadeusz Stanisz

Redaktor prowadzący: Halina Baszak-Jaroń

Projekt okładki: Oleg Aleksejczuk

Korekta: zespół

ISBN 978-83-7571-294-0

Copyright© by Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
Kraków 2013

Żadna część tej publikacji nie może być powielana ani magazynowana
w sposób umożliwiający ponowne wykorzystanie,
ani też rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie
za pomocą środków elektronicznych, mechanicznych, kopiujących,
nagrywających i innych, bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw autorskich

Na zlecenie:

Krakowskiej Akademii
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
www.ka.edu.pl

Wydawca:

Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o. – Oficyna Wydawnicza AFM,
Kraków 2013

Sprzedaż prowadzi:

Księgarnia U Frycza

Kampus Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

ul. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 1, 30-705 Kraków

tel./faks: (12) 252 45 93

e-mail: ksiegarnia@kte.pl

Skład: Oleg Aleksejczuk

Druk i oprawa: Ekodruk

Spis treści

Wprowadzenie	7
--------------------	---

Alicja Dziuba-Burczyk

Rozdział 1. Międzynarodowe, unijne

i polskie normy rachunkowości	11
1.1. Podstawy prawne rachunkowości i jej system informacyjny	11
1.2. Międzynarodowe organizacje w procesie standaryzacji rachunkowości	14
1.3. Przegląd Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej	17
1.4. Zasady rachunkowości i cechy jakościowe użytecznych informacji	20
1.5. Krajowe standardy rachunkowości	24

Joanna Bednarska

Rozdział 2. Funkcje i struktura rachunkowości	27
2.1. Funkcje rachunkowości	27
2.2. Struktura rachunkowości podmiotu gospodarczego	30
2.3. Rachunkowość finansowa	32
2.4. Rachunkowość zarządcza	34
2.5. Rachunkowość podatkowa	35
2.6. Sposoby prowadzenia ewidencji operacji w podmiotach gospodarczych	37

Barbara Oliwkiewicz

Rozdział 3. Operacje gospodarcze i ich dokumentowanie	39
3.1. Operacje gospodarcze a zdarzenia gospodarcze	40
3.2. Klasyfikacja operacji gospodarczych	41
3.3. Dokument a dowód księgowy	46
3.4. Sporządzanie dowodów księgowych	49

Marcin Osikowicz

Rozdział 4. Sprawozdanie finansowe i jego wartości poznawcze	51
4.1. Struktura bilansu	52
4.2. Istota i charakterystyka aktywów i pasywów	64
4.3. Analiza operacji gospodarczych – zasada równowagi bilansowej	66
4.4. Analiza operacji gospodarczych procesowo-wynikowych	73
4.5. Rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych	74

Barbara Oliwkiewicz

Rozdział 5. Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych	83
5.1. Funkcjonowanie i klasyfikacja kont bilansowych	84
5.2. Funkcjonowanie kont wynikowych	92
5.3. Budowa planu kont	106
5.4. Poprawa błędów księgowych	111
5.5. Tabelaformalna forma księgowości	114
5.6. Księgowanie operacji od bilansu otwarcia do bilansu zamknięcia wraz ze sporządzaniem sprawozdań finansowych	118

Marcin Osikowicz

Rozdział 6. Procedury księgowe na koniec okresu sprawozdawczego	135
6.1. Elementy procedur księgowych w trakcie na koniec okresu sprawozdawczego	136
6.2. Klasy i typy zapisów dostosowawczych	137
6.3. Zapisy dostosowawcze i zamykające konta wynikowe	146
6.4. Weryfikacja i publikacja sprawozdań finansowych	148

Alicja Dziuba-Burczyk

Rozdział 7. Charakterystyka rachunkowości w przedsiębiorstwie usługowym, handlowym i produkcyjnym	151
7.1. Procedura księgowa w jednostce usługowej	152
7.2. Procedura księgowa w firmie handlowej	158
7.3. Sporządzanie sprawozdań finansowych firmy handlowej w arkuszu roboczym	162
7.4. Metoda systematycznego ustalania zapasów oraz kosztu towarów sprzedanych w firmie handlowej	175
7.5. Procesy gospodarcze przedsiębiorstwa produkcyjnego oraz sporządzanie arkuszy roboczych	188
Wzorcowy plan kont	207
Wykaz symboli	208
Spis literatury	209

Wprowadzenie

Opracowanie „Podstawy rachunkowości według efektów kształcenia – zbiór zadań” powstało jako praktyczna pomoc, ułatwiająca zrozumienie zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz procedur sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z unormowaniami polskimi oraz Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

W zbiorze zadań uwzględniono założone kierunkowe efekty kształcenia uzyskiwane przez studentów studiów pierwszego stopnia kierunku „Finanse i rachunkowość”. Efekty z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji mieszczą się w dziedzinie nauk ekonomicznych, w obszarze nauk społecznych profilu ogólnoakademickiego.

Każda jednostka gospodarcza czy też instytucja działająca w Polsce zobligowana jest do prowadzenia ewidencji zdarzeń gospodarczych w oparciu o prawo bilansowe lub podatkowe, co wymaga poznania narzędzi rachunkowości i opanowania ich umiejętnego wykorzystania.

W myśl prawa bilansowego (zgodnie z art. 4a ustawy o rachunkowości) za prawidłową organizację i prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz wiarygodne dane zawarte w sprawozdaniach finansowych odpowiada kierownik jednostki oraz członkowie rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostki, którzy są w pełni odpowiedzialni za szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem, stanowiącym naruszenie tego obowiązku. Aby sprostać tym wymogom, każda osoba zarządzająca powinna zdobyć umiejętności w zakresie określania polityki rachunkowości, zasad księgowania, sporządzania i analizowania sprawozdań finansowych – co jest przedmiotem rozważań w zakresie podstaw rachunkowości.

Umiejętność prowadzenia ksiąg rachunkowych jest przydatna zarówno pracownikom, jak i zarządzającym jednostkami gospodarczymi bez względu na rozmiar czy profil prowadzonej działalności gospodarczej. Zadania i testy przygotowane na użytek tego opracowania obejmują procedury księgowo-firm usługowych, handlowych, a także produkcyjnych.

Autorzy „Podstaw rachunkowości według efektów kształcenia” w sposób praktyczny przedstawili cały proces dokumentowania i ewidencjonowania operacji gospodarczych oraz sporządzania na ich podstawie sprawozdań

finansowych; omówiono zagadnienia dotyczące systemu informacyjnego rachunkowości oraz zastosowania krajowych i międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej w praktyce polskich przedsiębiorstw. Uwzględniono również podobieństwa i różnice w zakresie krajowych i międzynarodowych unormowań rachunkowości. Zadania i testy zawarte w opracowaniu mają na celu wyrobienie umiejętności i zdobycie kompetencji w zakresie identyfikowania i klasyfikacji operacji gospodarczych, a także sporządzania i kontroli dowodów księgowych, wykorzystywanych na co dzień w jednostkach gospodarczych. Informacje zawarte w operacjach pozwalają na zdobycie umiejętności konstruowania planu kont w jednostce gospodarczej w zależności od jej potrzeb. Pozwalają też na opanowanie umiejętności sporządzania poszczególnych elementów sprawozdań finansowych takich jak: bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym, i rachunek przepływów pieniężnych.

Ponadto, w „Podstawach rachunkowości według efektów kształcenia” przedstawione są zasady funkcjonowania kont bilansowych i wynikowych, a także sposoby poprawy błędów księgowych, oraz procedura księgowa w oparciu o praktyczne przykłady księgowania operacji gospodarczych – od bilansu otwarcia, przez księgowania w trakcie okresu sprawozdawczego na obligatoryjnych sprawozdaniach sporządzanych wraz z bilansem zamknięcia kończąc. Pozwala to na usystematyzowanie wiedzy z zakresu rachunkowości. Opracowanie obejmuje elementy procedur księgowych stosowanych w trakcie oraz na koniec okresu sprawozdawczego, z uwzględnieniem zapisów dostosowawczych i zamykających konta bilansowe i wynikowe. Jako efektywne narzędzie poznawcze rachunkowości wykorzystano arkusz roboczy.

W każdym rozdziale – oprócz zadań do samodzielnego rozwiązania – zamieszczono przykładowe zadania z rozwiązaniami, co pozwala utrwalić zdobyte umiejętności; rozwiązania wybranych zadań, umożliwiają studentowi ocenę stopnia opanowania materiału z każdego działu.

Konstrukcja zbioru zadań i testów jednokrotnego wyboru wynika z procedury księgowej. Rozpoczyna się od analizy podstawowych elementów sprawozdań finansowych, przez poznanie systemu dokumentowania i ewidencjonowania operacji gospodarczych, a kończy na sporządzaniu kompletnego sprawozdania.

Uniwersalna konstrukcja prezentowanych treści obejmuje wiedzę z zakresu rachunkowości zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym, co czyni to monograficzne opracowanie przydatne zarówno dla studentów rozpoczynających naukę rachunkowości, jak i w procesie kształcenia studentów studiów podyplomowych.

Zbiór zadań został napisany z myślą o pomocy w realizacji efektów kształcenia na kierunku „Finanse i rachunkowość”. W związku z tym treści zawarte w zbiorze pokrywają wybrane kierunkowe dla Finansów i rachun-

kowości efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji¹. Są to:

Wiedza – Student interpretuje podstawowe zasady rachunkowości finansowej w świetle krajowych i międzynarodowych standardów – K_W04;

Wiedza – Student charakteryzuje zasady funkcjonowania systemu prawa i odnoszenia do praktyki przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych oraz podmiotów sektora finansów publicznych – K_W05;

Wiedza – Student charakteryzuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przedsiębiorstwa, ich cele i relacje między nimi – K_W07;

Wiedza – Student wyjaśni zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz stosowane w procedury rozliczeń publiczno-prawnych w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz jednostkach sektora finansów publicznych – K_W14;

Umiejętności – Student interpretuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych zjawiska i procesy społeczne związane z obszarem finansów i rachunkowości – K_U01;

Umiejętności – Student wykorzystuje podstawową wiedzę teoretyczną dla pozyskiwania informacji i analizy procesów i zjawisk gospodarczych w zakresie finansów i rachunkowości – K_U02;

Umiejętności – Student zaprojektuje politykę rachunkowości przedsiębiorstwa i poprowadzi księgi rachunkowe oraz wypełni obowiązki sprawozdawczości finansowej wykorzystując przepisy prawa oraz krajowe i międzynarodowe normy rachunkowości – K_U05;

Umiejętności – Student posługuje się językowym kodem naukowym (w języku angielskim) właściwym dla dyscypliny finansów i rachunkowości – K_U15;

Kompetencje społeczne – Student zorientowany jest na kompetentną i odpowiedzialną ocenę zjawisk finansowych i bilansowych – K_K06;

Kompetencje społeczne – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości – K_K09.

¹ Pod tytułami poszczególnych rozdziałów wskazano, do których efektów kształcenia odnoszą się zagadnienia w nich poruszane.

Alicja Dziuba-Burczyk

Rozdział 1

Międzynarodowe, unijne i polskie normy rachunkowości

Efekty kształcenia

Zagadnienia poruszane w rozdziale pierwszym odnoszą się do trzech następujących efektów kształcenia:

- Wiedza – K_W04 – Student interpretuje podstawowe zasady rachunkowości finansowej w świetle krajowych i międzynarodowych standardów.
- Umiejętności – K_U02 – Student wykorzystuje podstawową wiedzę teoretyczną dla pozyskiwania informacji i analizy procesów i zjawisk gospodarczych w zakresie finansów i rachunkowości.
- Kompetencje – K_K09 – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości.

1.1. Podstawy prawne rachunkowości i jej system informacyjny

TEST (1.1.)-1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Na podstawy prawne polskiej rachunkowości składają się:
 - a) obligatoryjnie: ustawa o rachunkowości, krajowe standardy rachunkowości (KSR), Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF),
 - b) obligatoryjnie krajowe standardy rachunkowości (KSR) oraz fakultatywnie międzynarodowe standardy rachunkowości (MSSF)
 - c) obligatoryjnie ustawa o rachunkowości, fakultatywnie w sprawach nieuregulowanych ustawą krajowe standardy rachunkowości (KSR), a w dalszej kolejności na zasadzie wyboru Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), ale zatwierdzone do stosowania przez Komisję UE,

- d) obligatoryjnie Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, ale tylko wówczas gdy zostaną zatwierdzone przez Komisję UE do stosowania na terytorium Unii Europejskiej.
2. W Polsce emitenci (spółki akcyjne) papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu w zakresie skonsolidowanych sprawozdań zobligowane są stosować przepisy:
- ustawy o rachunkowości oraz przepisy do niej wykonawcze,
 - w pierwszej kolejności stosują zaakceptowane w Unii Europejskiej Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, a dopiero w zakresie nieuregulowanym standardami stosują przepisy ustawy o rachunkowości,
 - Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rachunkowości,
 - Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rachunkowości, a w przypadku nieuregulowanych przez nie zagadnień dopiero ustawę o rachunkowości.
3. W świetle nowej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (2013/34/UE) w sprawie rachunkowości za sporządzanie sprawozdań finansowych będących produktem finalnym rachunkowości powinni być przynajmniej wspólnie odpowiedzialni:
- główni księgowi (dyrektorzy finansowi jednostek gospodarczych),
 - osoby wykonujące czynności księgowe w działach finansowo-księgowych przedsiębiorstw,
 - kierownicy poszczególnych działów w przedsiębiorstwie,
 - członkowie organów zarządzających i nadzorujących jednostki gospodarcze.
4. System rachunkowości podmiotu gospodarczego można traktować jako:
- system generowania informacji dla użytkowników zewnętrznych i wewnętrznych,
 - system rejestracji przyszłych operacji gospodarczych,
 - system informacji potrzebny tylko bardzo wąskiej zewnętrznej grupie odbiorców,
 - system informacji tylko dla użytkowników wewnętrznych.
5. Rachunkowość finansowa jako system informacyjny obejmuje:
- strumień informacji wyjściowych, proces księgowania, proces zarządzania,
 - strumień informacji wejściowych, proces przetwarzania danych finansowych, strumień informacji wyjściowych w formie sprawozdań finansowych,

- c) podmioty gospodarcze, zdarzenia gospodarcze, operacje gospodarcze, administrowanie, zarządzanie podatkami,
 - d) Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, krajowe standardy rachunkowości, ustawy podatkowe.
6. Każda grupa użytkowników informacji systemu rachunkowości jest:
- a) zainteresowana tymi samymi informacjami o danym podmiocie gospodarczym,
 - b) zainteresowana różnymi informacjami o danym podmiocie gospodarczym,
 - c) nie jest zainteresowana informacjami o danym podmiocie gospodarczym,
 - d) zainteresowana terminową spłatą zobowiązań podmiotu gospodarczego.
7. Rachunkowość jako system informacyjny nie obejmuje:
- a) systemu identyfikacji i pomiaru informacji ekonomicznych,
 - b) danych jakościowych, np. dotyczących warunków podpisania umowy z kontrahentem,
 - c) procesu komunikowania się przy ocenie sytuacji ekonomicznych jednostki gospodarczej,
 - d) pomiaru finansowego w walucie kraju, w którym prowadzone są księgi rachunkowe.
8. Ze względu na odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych, rachunkowość dzieli się na:
- a) rachunkowość finansową i rachunkowość zarządczą,
 - b) audyt wewnętrzny i audyt zewnętrzny,
 - c) rachunkowość bankową i finansową,
 - d) rachunkowość zarządczą i rachunkowość podatkową.
9. Rachunkowość finansowa:
- a) skierowana jest zasadniczo do odbiorców wewnętrznych,
 - b) nie jest skierowana tylko do odbiorców zewnętrznych,
 - c) skierowana jest zasadniczo do odbiorców zewnętrznych,
 - d) nie jest skierowana do odbiorców wewnętrznych.
10. Rachunkowość zarządcza:
- a) dotyczy odbiorców wewnętrznych,
 - b) jest skierowana do odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych,
 - c) jest skierowana zasadniczo do odbiorców zewnętrznych,
 - d) nie jest skierowana do odbiorców wewnętrznych.

11. Rachunkowość finansowa obejmuje:

- a) księgowość, budżetowanie i kontrolowanie,
- b) księgowość, analizę sprawozdań finansowych,
- c) rachunek kosztów, budżetowanie i kontrolowanie, analizę progów krytycznych,
- d) księgowość, sprawozdawczość finansową, analizę sprawozdań finansowych.

12. Użytkownicy zewnętrzni rachunkowości to między innymi:

- a) akcjonariusze i udziałowcy,
- b) urząd skarbowy i kierownictwo jednostki,
- c) kontrahenci, inwestorzy, kredytodawcy,
- d) odpowiedź „a” i „c” są prawidłowe.

1.2. Międzynarodowe organizacje w procesie standaryzacji rachunkowości

TEST (1.2.)-1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej:
 - a) określają wymogi dotyczące ujmowania, wyceny i prezentacji transakcji i zdarzeń gospodarczych, które są znaczące z punktu widzenia sprawozdań finansowych o ogólnym przeznaczeniu,
 - b) stanowią nadrzędne prawo w stosunku do ustawodawstwa krajowego krajów, których organizacje księgowe należą do Międzynarodowej Federacji Księgowych,
 - c) nie są powszechnie akceptowane przez środowiska księgowe,
 - d) są produktem finalnym rachunkowości.
2. Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej:
 - a) są powszechnie akceptowane i stanowią normy nadrzędne w stosunku do przepisów prawa w każdym państwie ich stosowania,
 - b) nie są powszechnie akceptowane i stanowią normy nadrzędne w stosunku do przepisów prawa w każdym państwie ich stosowania,
 - c) nie są powszechnie akceptowane i nie stanowią norm nadrzędnych w stosunku do przepisów prawa w każdym państwie ich stosowania,
 - d) są powszechnie akceptowane i nie stanowią norm nadrzędnych w stosunku do przepisów prawa w żadnym kraju ich stosowania.
3. Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej obejmują:
 - a) MSSF opracowane przez Radę MSR, MSR opracowane przez Komitet MSR, interpretacje wydane przez Komitet ds. Interpretacji MSSF oraz przez jego poprzedników,

- b) tylko MSSF opracowane przez Radę MSR,
 - c) tylko MSR opracowane przez Komitet MSR,
 - d) MSSF opracowane przez Radę MSR oraz interpretacje wydane przez Komitet ds. Interpretacji MSSF i przez jego poprzedników.
4. Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej:
- a) są uwzględniane przy kreowaniu krajowych przepisów rachunkowości na zasadzie dobrowolności,
 - b) są uwzględniane przy kreowaniu krajowych przepisów rachunkowości na zasadzie normy prawnej,
 - c) nie są uwzględniane przy kreowaniu krajowych przepisów o rachunkowości,
 - d) nie mają zastosowania w Polsce.
5. Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej:
- a) są obowiązkowo stosowane przez spółki sporządzające skonsolidowane sprawozdanie finansowe (banki, spółki akcyjne notowane na giełdzie papierów wartościowych),
 - b) są wykorzystywane do interpretacji nowych zagadnień odnoszących się do istniejących MSR,
 - c) są wykorzystywane do informowania o skutkach nie wprowadzenia ich w życie gospodarcze,
 - d) nie są wykorzystywane w spółkach giełdowych.
6. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB International Accounting Standards Board):
- a) jest organizacją państwową, nie zajmuje się promowaniem stosowania MSSF i ich rygorystycznego wdrażania przy sporządzaniu sprawozdań finansowych ogólnego przeznaczenia,
 - b) opracowuje międzynarodowe standardy rachunkowości tylko na użytek krajów Unii Europejskiej,
 - c) tylko opracowuje MSSF dla wszystkich jednostek gospodarczych bez względu na ich rozmiar działalności,
 - d) ponosi całkowitą odpowiedzialność za wszelkie kwestie techniczne w tym za przygotowanie i opracowanie MSSF oraz dokumentów dyskusyjnych, projektów standardów, a także odpowiada ostatecznie za ostateczne zatwierdzenie MSSF oraz Interpretacji Komitetu ds. Interpretacji MSSF.
7. Zadania Rady Monitorującej:
- a) opracowanie w publicznym interesie wysokiej jakości jednego zestawu zrozumiałych, możliwych do wdrożenia i akceptowalnych globalnie standardów sprawozdawczości finansowej,

- b) regularna, bieżąca współpraca z krajowymi podmiotami opracowującymi standardy, aby w ten sposób zapewnić spójność standardów na całym świecie,
 - c) zapewnia odpowiedni mechanizm formalnej współpracy pomiędzy organizacjami rynków kapitałowych a Fundacją MSSF, powołuje oraz odwołuje Mężów Zaufania Fundacji MSSF, a także doradza i nadzoruje ich działalność, z której corocznie przedkładają Mężowie sprawozdanie z wykonania zadań działalności statutowej,
 - d) mianowanie członków Rady MSR, Komitetu ds. Interpretacji MSSF oraz Gremium Doradczego MSSF, zapewnienie źródeł finansowania działalności Fundacji MSSF, nadzór i monitorowanie skuteczności działania Rady MSR oraz należytego procedowania przy tworzeniu standardów rachunkowości (MSSF).
8. Do zadań Fundacji MSSF należy m.in.:
- a) mianowanie członków Rady MSR oraz nadzorowanie i finansowanie jej działalności, zapewnienie należytego procedowania przy tworzeniu standardów (MSSF),
 - b) opracowanie w publicznym interesie wysokiej jakości jednego zestawu zrozumiałych, możliwych do wdrożenia i akceptowalnych globalnie standardów sprawozdawczości finansowej,
 - c) powołuje oraz odwołuje Mężów Zaufania, a także doradza i nadzoruje ich działalność, z której corocznie przedkładają sprawozdanie z wykonania zadań działalności statutowej,
 - d) opracowanie w szybkim trybie wytycznych dotyczących nowych zagadnień z dziedziny sprawozdawczości finansowej, które nie zostały szczegółowo rozstrzygnięte w wydanych MSSF.
9. Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC – International Federation of Accountants) w Nowym Jorku:
- a) zajmuje się rewizją finansową, ale nie zrzesza stowarzyszeń biegłych rewidentów,
 - b) zrzesza stowarzyszenia biegłych rewidentów, ale nie opracowuje międzynarodowych wytycznych rewizji finansowej dla nich,
 - c) nie zrzesza stowarzyszeń biegłych rewidentów i nie zajmuje się rewizją finansową,
 - d) zrzesza stowarzyszenia biegłych rewidentów oraz opracowuje międzynarodowe standardy rewizji finansowej.
10. Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych:
- a) skupia w swych szeregach przedstawicieli Giełdy Papierów Wartościowych z najbardziej rozwiniętych krajów świata,
 - b) kształtuje takie wskaźniki giełd państw członkowskich Unii Europejskiej jak np. WIG w Polsce,

- c) nie poszukuje jednolitych standardów, które umożliwiłyby spółkom sprzedaż swych akcji na każdej giełdzie,
- d) ujednolica przepisy dotyczące sprawozdań finansowych tylko europejskich korporacji.

1.3. Przegląd Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

TEST (1.3.)-1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Standard MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy:
 - a) przedstawia ogólny przegląd wymogów, które obowiązują jednostkę przy sporządzaniu po raz pierwszy sprawozdań finansowych w oparciu o zasady zawarte w MSSF,
 - b) dopuszcza fakt, iż pierwsze sprawozdanie finansowe według MSSF zawierające wysokiej jakości informacje finansowe, które są przejrzyste dla użytkowników i porównywalne mogą być wygenerowane po kosztach znacznie przewyższających korzyści jakie odnoszą z nich użytkownicy,
 - c) stosując standard MSSF jednostka nie musi stwierdzić adnotacją, że występuje zgodność jej sprawozdania finansowego z MSSF,
 - d) wszystkie powyższe odpowiedzi nie są poprawne.
2. MSSF 2 Płatność na bazie akcji:
 - a) przedstawia zasady ujmowania i wyceny w sprawozdaniu finansowym transakcji płatnych w formie akcji, gdy transakcje zawarte są z pracownikami lub innymi kontrahentami, a transakcje te mają być rozliczone w środkach pieniężnych, innych aktywach lub własnych instrumentach kapitałowych,
 - b) standard dotyczy przedsiębiorstw, które nie emitują akcji własnych czy też opcji na akcje własne,
 - c) przedstawia zasady ujmowania i wyceny w sprawozdaniu finansowym transakcji płatnych w gotówce,
 - d) przedstawia zasady ujmowania i wyceny w sprawozdaniu finansowym transakcji płatnych w terminach przyszłego okresu sprawozdawczego.
3. MSSF 7 Instrumenty finansowe – ujawnianie informacji:
 - a) nakłada obowiązek ujawnienia informacji w sprawozdaniach finansowych, które pozwolą ich użytkownikom ocenić wpływ instrumentów finansowych na sytuację finansową i wyniki działalności jednostki,
 - b) standard odnosi się tylko do jednostek finansowych, które posiadają wiele instrumentów finansowych,

- c) standard nie wymaga ujawnienia informacji dotyczącej ryzyka wynikającego z posiadanych na dzień bilansowy instrumentów finansowych,
 - d) standard odnosi się tylko do jednostek niefinansowych, które posiadają niewiele instrumentów finansowych, np. jedynie należności i zobowiązania.
4. MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe
- a) standard określa zasady prezentacji oraz metody sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w przypadku gdy jednostka sprawozdawcza nie kontroluje żadnej innej jednostki gospodarczej,
 - b) określa jednostkę zależną jako jednostkę kontrolowaną przez jednostkę dominującą (inwestora), przy czym inwestor kontroluje przedmiot inwestycji jeśli posiada władzę nad inwestycją, jest narażony na ryzyko lub posiada prawo do zmiennych zwrotów, bądź ma możliwość wpływania na zyski w wyniku sprawowania władzy,
 - c) skonsolidowane sprawozdania finansowe stanowią sprawozdania finansowe grupy, czyli podmiotu dominującego i jednostek zależnych przedstawiane w taki sposób jakby dotyczyły kilku a nie pojedynczego podmiotu,
 - d) skonsolidowane sprawozdanie nie musi obejmować wszystkich jednostek zależnych.
5. MSSF 13 Wycena wartości godziwej
- a) nie określa wymogów ujawnienia informacji dotyczącej wyceny według wartości godziwej,
 - b) definiuje wartość godziwą jako cenę którą otrzymałaby jednostka sprzedająca składnik aktywów lub regulująca zobowiązanie, gdyby transakcja była przeprowadzona na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny,
 - c) nie wymaga czteroetapowej procedury ustalania wartości godziwej,
 - d) nie wymaga gromadzenia danych wyjściowych, np. cen notowań giełdowych do ustalenia wartości godziwej danego składnika aktywów lub zobowiązań.
6. MSR-1 Prezentacja sprawozdań finansowych:
- a) dotyczy bilansu,
 - b) dotyczy rachunku zysku i strat,
 - c) dotyczy zestawienia zmian w kapitale własnym i rachunku przepływów pieniężnych,
 - d) dotyczy wszystkich powyższych.

7. MSR-2 Zapasy:
 - a) określa sposób ujęcia zapasów zgodnie z ich wyceną wg kosztów historycznych nabycia,
 - b) określa sposób ujęcia zapasów zgodnie z ich wyceną wg kosztów bieżących nabycia,
 - c) określa sposób ujęcia zapasów zgodnie z ich wyceną wg cen przewidywanych,
 - d) określa sposób ujęcia zapasów zgodnie z ich wyceną z zastosowaniem metod dyskontujących.

8. MSR-7 Rachunek przepływów pieniężnych obejmuje przepływy pieniężne z działalności:
 - a) usługowej, handlowej, produkcyjnej,
 - b) operacyjnej, inwestycyjnej, finansowej,
 - c) podstawowej i pomocniczej,
 - d) operacyjnej – generującej koszty i przychody.

9. Celem MSR-8 Zasady – polityka rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów:
 - a) jest zapewnienie spójności i porównywalności rachunku zysków i strat wszystkich jednostek handlowych,
 - b) jest zapewnienie spójności i porównywalności rachunku zysków i strat wszystkich jednostek produkcyjnych,
 - c) jest zapewnienie spójności i porównywalności rachunku zysków i strat wszystkich spółek notowanych na giełdzie,
 - d) jest zapewnienie spójności i porównywalności rachunku zysków i strat wszystkich jednostek gospodarczych.

10. Standard MSR-10 Zdarzenia występujące po dniu bilansowym:
 - a) określa sposób postępowania w sytuacjach, w których jednostka gospodarcza powinna skorygować sprawozdanie finansowe o skutki zdarzeń następujących po dniu bilansowym, a przed dniem zatwierdzenia sprawozdania,
 - b) określa sposób postępowania w sytuacjach, w których jednostka gospodarcza powinna skorygować sprawozdanie finansowe o skutki zdarzeń następujących przed dniem bilansowym,
 - c) obliuguje do podania terminu zatwierdzenia skorygowanego sprawozdania finansowego tylko spółek z WIG20,
 - d) obliuguje do podania terminu zatwierdzenia skorygowanego sprawozdania finansowego tylko spółek akcyjnych.

11. MSR-12 Podatek dochodowy:
 - a) przedstawia sposób księgowania tylko przeszłych skutków podatkowych,
 - b) przedstawia sposób księgowania tylko przyszłych skutków podatkowych,
 - c) przedstawia sposób księgowania bieżących i przyszłych skutków podatkowych,
 - d) nie przedstawia sposobu księgowania skutków podatkowych.

12. Standard MSR-16 Rzeczowe aktywa trwałe:
 - a) standard zawiera wymogi księgowe dotyczące gruntów i udziałów własnych,
 - b) standard zawiera wymogi księgowe dotyczące gruntów i innych środków trwałych,
 - c) standard zawiera wymogi księgowe dotyczące materiałów,
 - d) standard zawiera wymogi księgowe dotyczące należności od odbiorców.

13. MSR-18 Przychody:
 - a) sugeruje zastosowanie podatku liniowego,
 - b) zawiera kryteria ujmowania przychodów wyłącznie z pozostałej działalności operacyjnej,
 - c) podaje zalecane progi podatkowe,
 - d) podaje okoliczności identyfikacji i ujęcia przychodów w księgach rachunkowych.

1.4. Zasady rachunkowości i cechy jakościowe użytecznych informacji

TEST (1.4.)-1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Cechy jakościowe informacji finansowych zapewniają użyteczność następujących sprawozdań:
 - a) tylko rachunku przepływów pieniężnych i bilansu,
 - b) bilansu, rachunku zysków i strat, rachunku przepływów pieniężnych, zestawienia zmian w kapitale własnym,
 - c) tylko rachunku zysków i strat,
 - d) tylko zestawienia zmian w kapitale własnym.

2. Najistotniejszymi ograniczeniami dotyczącymi cech jakościowych przydatności i wiernej prezentacji informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym są:
 - a) porównywalność, sprawdzalność, terminowość i zrozumiałość,
 - b) istotność, wartość przewidywająca lub potwierdzająca,

- c) koszt uzyskania odpowiednich cech jakościowych (zapewnienie równowagi pomiędzy korzyściami a kosztami ich uzyskania),
 - d) kompletność, neutralność, bezbłądność danych.
3. Fundamentalnymi cechami jakościowymi sprawozdania finansowego są:
- a) terminowość i zrozumiałość,
 - b) porównywalność i sprawdzalność,
 - c) przydatność, wierna prezentacja sytuacji jednostki,
 - d) terminowość, sprawdzalność.
4. Cechami wzbogacającymi (dodatkowymi) użyteczność informacji finansowych to:
- a) przydatność, kompletność, neutralność i bezbłądność danych,
 - b) porównywalność, sprawdzalność, terminowość i zrozumiałość
 - c) wartość przewidująca lub potwierdzająca, bądź obie łącznie oraz istotność,
 - d) ograniczenia kosztowe, wyważanie kosztów i korzyści.
5. Informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych ogólnego przeznaczenia powinny wiernie prezentować sytuację jednostki gospodarczej, czyli:
- a) nie mogą zawierać istotnych błędów, muszą obejmować wszystkie niezbędne dane i objaśnienia, nie mogą być subiektywne,
 - b) są przydatne przy podejmowaniu decyzji przez użytkowników, czyli wpływają na decyzje gospodarcze pomagając przy ocenie przeszłych, aktualnych lub przyszłych zdarzeń potwierdzających lub korygujących wcześniej dokonane oceny,
 - c) muszą posiadać wartość potwierdzającą dostarczającą wiedzy na temat poprzednich ocen (potwierdzając je lub zmieniając), a także wartość przewidującą wykorzystywaną przez użytkowników do predykcji lub prognoz przyszłych wyników,
 - d) są istotne, pominięcie ich lub zniekształcenie mogłoby wpłynąć na zmianę decyzji przez użytkownika.
6. Informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych ogólnego przeznaczenia mają cechę jakościową *przydatności*, czyli:
- a) nie zawierają istotnych błędów, obejmują wszystkie niezbędne dane i objaśnienia, nie są stroniczne,
 - b) wpływają na decyzję gospodarcze pomagając przy ocenie przeszłych, aktualnych lub przyszłych zdarzeń potwierdzających lub korygujących wcześniej dokonane oceny,

- c) tylko mają wartość potwierdzającą dostarczając wiedzy na temat poprzednich ocen lub wartość przewidyującą wykorzystywaną przez użytkowników do predykcji lub prognoz przyszłych wyników,
 - d) są porównywalne, sprawdzalne, terminowo dostarczone i zrozumiałe dla ich użytkownika.
7. Zasada memoriałowa powinna być stosowana we wszystkich sprawozdaniach finansowych oprócz:
- a) bilansu otwarcia,
 - b) zestawienia zmian w kapitale własnym,
 - c) rachunku przepływów pieniężnych,
 - d) rachunku zysków i strat.
8. Koncepcja memoriałowa jest zasadą ujmującą:
- a) przychody i koszty w momencie ich zaistnienia,
 - b) przychody i koszty wówczas gdy występują z ich tytułów wydatki i wpływy środków pieniężnych,
 - c) przychody, ale nie dotyczy kosztów,
 - d) koszty i ich wpływ na kapitał własny.
9. Zasada kontynuacji działania jako fundamentalna zasada rachunkowości polega na tym, że:
- a) jednostka gospodarcza będzie kontynuowała swoją działalność, ale w wyraźny sposób ją ograniczy w przyszłości,
 - b) jednostka gospodarcza nie będzie kontynuowała swojej działalności w następnym okresie,
 - c) jednostka gospodarcza będzie kontynuowała swoją działalność i w wyraźny sposób nie ograniczy jej,
 - d) jednostka gospodarcza nigdy nie będzie zlikwidowana, ale wyraźnie ograniczy swoją działalność.
10. Zasada ostrożności polega na:
- a) rozważnym wycenianiu w sposób zapewniający zawyżanie wartości aktywów i przychodów, natomiast w przypadku zobowiązań i kosztów chodzi o zaniżanie ich wartości,
 - b) rozważnym wycenianiu w sposób zapewniający nie zawyżanie wartości aktywów i przychodów, natomiast w przypadku zobowiązań i kosztów chodzi o nie zaniżanie ich wartości,
 - c) zapewnieniu porównywalności danych, bazując przede wszystkim na zapewnieniu ciągłości informacji oraz stosowania stałych metod rachunkowości w czasie,
 - d) wiernym odwzorowaniu transakcji, czyli na ich przedstawieniu zgodnie z treścią ekonomiczną i rzeczywistością gospodarczą a nie tylko formą prawną.

11. Zasada współmierności kosztów z przychodami jako wynikająca z zasady memoriałowej:
 - a) określa moment przekształcenia się nakładów w koszty uzyskania przychodów,
 - b) oznacza, iż koszty ujmuje się w rachunku przepływów pieniężnych na podstawie bezpośredniego związku pomiędzy poniesionymi kosztami a osiągnięciem konkretnych przychodów,
 - c) oznacza, iż koszty ujmuje się w bilansie zamknięcia na podstawie bezpośredniego związku pomiędzy poniesionymi kosztami a osiągnięciem konkretnych przychodów,
 - d) żadne z powyższych.

12. Zasada ciągłości prezentacji:
 - a) nie wymaga aby prezentacja danych była zachowana w tej samej formie w kolejnych okresach czasu,
 - b) wymaga aby prezentacja danych była zachowana w tej samej formie w kolejnych okresach,
 - c) oznacza, że w przypadku zmian np. co do charakteru działalności, jednostka nie powinna dokonywać przekształceń w celu zapewnienia ciągłości,
 - d) żadne z powyższych.

13. Zgodnie z zasadą kompensowania:
 - a) nie należy kompensować aktywów z pasywami,
 - b) należy kompensować aktywa z pasywami,
 - c) nie ma znaczenia czy aktywa są kompensowane z pasywami,
 - d) żadne z powyższych.

14. Według kosztu historycznego wycenia się:
 - a) rzeczowe składniki aktywów obrotowych według cen nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy bez podatku od towarów i usług,
 - b) aktywa według rzeczywistych cen nabycia lub według planowanych cen średnich,
 - c) pasywa z zasady nie wycenia się według wartości nominalnej,
 - d) żadna z odpowiedzi nie jest prawidłowa.

15. W księgach rachunkowych występuje zjawisko okresowości charakteryzujące się tym iż:
 - a) księgi rachunkowe prowadzone są w ciągu roku obrotowego, natomiast sprawozdania finansowe sporządzane są za dany okres sprawozdawczy lub na dzień sprawozdawczy,

- b) sprawozdania finansowe funkcjonują w ciągu roku obrotowego, natomiast księgi rachunkowe sporządzane są za dany okres sprawozdawczy,
- c) księgi rachunkowe funkcjonują w ciągu roku obrotowego, natomiast sprawozdania finansowe nie są sporządzane za dany okres sprawozdawczy lub na dzień sprawozdawczy,
- d) sprawozdania finansowe nie funkcjonują w ciągu roku obrotowego, natomiast księgi rachunkowe sporządzane są za dany okres sprawozdawczy.

1.5. Krajowe standardy rachunkowości

TEST (1.5.)-1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Krajowy Standard Rachunkowości – 1 „Rachunek przepływów pieniężnych” dopuszcza następujące metody sporządzania przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej:
 - a) tylko bezpośrednią,
 - b) tylko pośrednią,
 - c) bezpośrednią lub pośrednią,
 - d) żadna odpowiedź nie jest poprawna.
2. Celem Krajowego Standardu Rachunkowości – 2 „Podatek dochodowy” jest:
 - a) określenie zasad wyceny prezentacji należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego, aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego oraz zasad ujawniania tych informacji w sprawozdaniu finansowym,
 - b) określenie metod ustalania podatku dochodowego i zasad jego prezentacji w sprawozdaniu finansowym,
 - c) określenie zasad wyceny i prezentacji zobowiązań fiskalnych z tytułu podatku dochodowego,
 - d) żadna odpowiedź nie jest poprawna.
3. Celem Krajowego Standardu Rachunkowości – 1 „Rachunek przepływów pieniężnych” jest:
 - a) określenie metod oceny stanu środków pieniężnych i płynności finansowej jednostki,
 - b) określenie metod oceny zapotrzebowania na środki pieniężne w jednostce gospodarczej,
 - c) określenie zasad wykazywania w rachunku przepływów pieniężnych informacji o zamianach stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów jakie nastąpiły w jednostce,
 - d) żadna odpowiedź nie jest poprawna.

4. Zgodnie z Krajowym Standardem Rachunkowości – 2 „Podatek dochodowy” odliczenia od dochodu określone są przez:
 - a) ustawę o rachunkowości,
 - b) przepisy podatkowe,
 - c) ustawę o rachunkowości i ustawy podatkowe,
 - d) ustawę o rachunkowości, a tylko w niektórych przypadkach przez ustawy podatkowe.

5. Dla celów Krajowego Standardu Rachunkowości – 2 „Podatek dochodowy” pojęcie podatku dochodowego obejmuje:
 - a) podatki z różnych tytułów obowiązujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) tylko podatek dochodowy od osób fizycznych obowiązujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) między innymi podatek dochodowy od osób prawnych,
 - d) tylko podatek dochodowy od osób prawnych obowiązujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Krajowy Standard Rachunkowości – 3 „Niezakończone usługi budowlane” określa:
 - a) zasady ustalania przychodów i kosztów z niezakończonych umów o usługi budowlane,
 - b) zasady ustalania przychodów z niezakończonych umów o usługi budowlane,
 - c) zasady ustalania kosztów z niezakończonych umów o usługi budowlane,
 - d) żadna odpowiedź nie jest prawidłowa.

7. Krajowy Standard Rachunkowości – 4 „Utrata wartości aktywów” przedstawia:
 - a) procedurę ustalania odpisu aktualizującego wycenę aktywów operacyjnych w razie utraty przez nie wartości i dotyczy wszystkich aktywów jednostki,
 - b) procedurę ustalania odpisu aktualizującego wycenę aktywów inwestycyjnych w razie utraty przez nie wartości i dotyczy wszystkich aktywów jednostki,
 - c) procedurę ustalania odpisu aktualizującego wycenę zarówno aktywów operacyjnych jak i aktywów inwestycyjnych w razie utraty przez nie wartości i dotyczy wszystkich aktywów jednostki,
 - d) dotyczy tylko wybranych aktywów jednostki.

8. Krajowy standard rachunkowości nr 6 „Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe” to:
 - a) pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować,
 - b) przyszłe zobowiązania, których kwoty nie da się oszacować w sposób wiarygodny,
 - c) przyszłe zobowiązania spowodowane restrukturyzacją,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawidłowa

9. Zgodnie z Krajowym standardem rachunkowości nr 6 „Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe” zobowiązanie to:
 - a) przyszły obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości w określonym czasie,
 - b) wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki,
 - c) rezerwy związane bezpośrednio z działalnością operacyjną a więc z wytwarzaniem, sprzedażą (handlem) i fazą posprzedażną, a także ogólnym zarządem,
 - d) zdarzenie, które powoduje prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek wykonania świadczenia sprawiający, że jednostka nie ma żadnej realnej możliwości niewypełnienia tego obowiązku.

10. Zgodnie z Krajowym standardem rachunkowości – nr 6 „Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe” warunkiem ujęcia rezerw jest:
 - a) wystąpienie dowolnego zdarzenia związane z działalnością gospodarczą,
 - b) wystąpienie zdarzenia obligującego jednostkę do wykonania w przyszłości świadczeń,
 - c) przeszłe zdarzenia gospodarcze,
 - d) żadna powyższa odpowiedź nie jest prawidłowa.

Joanna Bednarska

Rozdział 2

Funkcje i struktura rachunkowości

Efekty kształcenia

Zagadnienia poruszane w rozdziale drugim odnoszą się do pięciu następujących efektów kształcenia:

- Wiedza – K_W05 – Student charakteryzuje zasady funkcjonowania systemu prawa i odnoszenia do praktyki przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych oraz podmiotów sektora finansów publicznych.
- Wiedza – K_W07 – Student charakteryzuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przedsiębiorstwa, ich cele i relacje między nimi.
- Umiejętności – K_U02 – Student wykorzystuje podstawową wiedzę teoretyczną dla pozyskiwania informacji i analizy procesów i zjawisk gospodarczych w zakresie finansów i rachunkowości.
- Kompetencje – K_K06 – Student zorientowany jest na kompetentną i odpowiedzialną ocenę zjawisk finansowych i bilansowych.
- Kompetencje – K_K09 – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości.

2.1. Funkcje rachunkowości

TEST (2.1.) –1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Rachunkowość jako nauka stanowi dyscyplinę ekonomiczną, zajmującą się teorią pomiaru ekonomicznego oraz teorią analizy działalności gospodarczej jednostki w ujęciu retrospektywnym i prospektywnym. W środowisku społeczno-ekonomicznym pełni siedem funkcji. Spośród wymienionych poniżej funkcji, wybierz te które dotyczą rachunkowości:
 - a) ekonomiczna, sprawozdawcza, podatkowa, komunikacyjna, dowodowa, statystyczna, rekrutacji pracowników,

- b) ekonomiczna, homeostatyczna, sprawozdawcza, podatkowa, komunikacyjna, dowodowa, statystyczna,
 - c) homeostatyczna, dowodowa, ekonomiczna, sprawozdawcza, podatkowa, komunikacyjna, planowania inwestycji lokalnych,
 - d) ekonomiczna, sprawozdawcza, podatkowa, komunikacyjna, dowodowa, statystyczna, rekrutacji pracowników i planowania wysokości ich wynagrodzeń.
2. Funkcja ekonomiczna rachunkowości polega na:
- a) porozumiewaniu się w działalności gospodarczej zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej pomiędzy użytkownikami informacji wewnętrznych jak i zewnętrznych,
 - b) modyfikowaniu wielkości ekonomicznych we właściwych zakresach,
 - c) przekształcaniu danych ksiąg rachunkowych celem wymiaru podatków z różnych tytułów,
 - d) systemie pomiaru zasobów, procesów i wyników finansowych jednostki gospodarczej oraz komunikowaniu się rezultatami tego pomiaru.
3. Funkcja komunikacyjna rachunkowości jako system informacji ekonomicznej zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej dotyczy:
- a) użytkowników informacji wewnętrznych,
 - b) użytkowników informacji zewnętrznych,
 - c) użytkowników informacji wewnętrznych i zewnętrznych,
 - d) nie dotyczy użytkowników informacji wewnętrznych, ani też zewnętrznych.
4. Funkcja homeostatyczna rachunkowości polega na:
- a) rejestrowaniu wszystkich operacji gospodarczych,
 - b) utrzymywaniu jednostki gospodarczej w takim stanie, który zagwarantuje jej trwanie w czasie i przestrzeni poprzez utrzymanie wielkości ekonomicznych we właściwych zakresach,
 - c) polega na generowaniu zbiorów danych niezbędnych do celów zarządzania,
 - d) systemie pomiaru wielkości ekonomicznych i komunikowaniu się rezultatami tego pomiaru.
5. Funkcja statystyczna rachunkowości polega na:
- a) systematycznym dostarczaniu informacji z ksiąg rachunkowych do sporządzania sprawozdań określonych ze względu na wymogi statystyki państwowej,
 - b) systemie pomiaru zasobów, procesów i wyników finansowych jednostki oraz komunikowania się rezultatami tego pomiaru,

- c) przekształceniu danych rachunkowych w dane stanowiące podstawę wymiaru podatków z różnych tytułów,
 - d) dokumentowaniu operacji gospodarczych odpowiednio sporządzonymi dowodami księgowymi spełniającymi wymogi formalno-prawne.
6. Funkcja podatkowa rachunkowości polega na:
- a) pomiarze wielkości ekonomicznych i sporządzaniu sprawozdań finansowych zarówno rocznych przykładowo takich jak: bilans, rachunek zysków i strat, jak i raportów wewnętrznych dla kadry zarządzającej,
 - b) systemie pomiaru zasobów, procesów i wyników finansowych jednostki oraz komunikowania się rezultatami tego pomiaru,
 - c) naliczaniu, deklarowaniu, przekazywaniu oraz księgowaniu podatków z różnych tytułów,
 - d) dokumentowaniu operacji gospodarczych odpowiednio sporządzonymi dowodami księgowymi spełniającymi wymogi formalno-prawne.
7. Funkcja dowodowa rachunkowości:
- a) obejmuje sprawdzanie poprawności sporządzania dowodów księgowych pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz ocenę prawidłowości ewidencji księgowej,
 - b) polega między innymi na naliczaniu, deklarowaniu, przekazywaniu i księgowaniu podatków i obciążeń z nimi zrównanych,
 - c) polega na sporządzaniu sprawozdań na potrzeby GUS,
 - d) polega na systemie pomiaru zasobów, procesów i wyników finansowych jednostki.

ZADANIE (2.1.) – 1

Do poniżej wymienionych funkcji rachunkowości, scharakteryzowanych w punktach od 1 do 7, dopasuj właściwe określenia:

lp	Funkcje rachunkowości	Odpowiedź
1.	Funkcja komunikacyjna rachunkowości	
2.	Funkcja homeostatyczna rachunkowości	
3.	Funkcja statystyczna rachunkowości	
4.	Funkcja dowodowa	
5.	Funkcja podatkowa	
6.	Funkcja ekonomiczna	
7.	Funkcja sprawozdawcza	

Określenia do wyboru

- A. Polega na utrzymywaniu jednostki gospodarczej w takim stanie, który zagwarantuje jej trwanie w czasie i przestrzeni poprzez utrzymanie wielkości ekonomicznych we właściwych zakresach.
- B. Dotyczy komunikacji informacjami finansowymi zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej.
- C. Polega na rzetelnym, prawdziwym pomiarze w ujęciu pieniężnym (finansowym): 1) dóbr ekonomicznych posiadanych przez jednostkę, 2) działalności operacyjnej, czyli procesu zakupu, produkcji, świadczenia usług, sprzedaży produktów, zarządzania a także procesu działalności inwestycyjnej, finansowej.
- D. Polega na systematycznym dostarczaniu informacji z ksiąg rachunkowych do sporządzania sprawozdań określonych ze względu na wymogi statystyki państwowej.
- E. Polega na dokumentowaniu operacji gospodarczych odpowiednio sporządzonymi dowodami księgowymi spełniającymi wymogi formalno-prawne.
- F. Polega na sporządzaniu rocznych sprawozdań finansowych dotyczących całokształtu jednostki gospodarczej oraz raportów dotyczących wycinków działalności gospodarczej służących do podejmowaniu efektywnych decyzji zarządczych.
- H. Polega na wykorzystaniu danych rachunkowych w celu ustalenia podstawy wymiaru podatków z różnych tytułów.

2.2. Struktura rachunkowości podmiotu gospodarczego**TEST (2.2.) – 1**

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

- 1. Na system szeroko rozumianej rachunkowości podmiotu gospodarczego składa się:
 - a) rachunkowość finansowa, rachunkowość zarządcza, rachunkowość podatkowa,
 - b) rachunek kosztów pełnych, sprawozdawczość finansowa, analiza retrospektywna i prospektywna,
 - c) zarządzanie przez podatki, planowanie operacji gospodarczych w taki sposób, aby zgodnie z literą prawa ponieść optymalne obciążenie podatkami, zaś dla małych firm wybrać taką formę działalności, która niesie najmniejsze obciążenie podatkiem dochodowym,
 - d) księgowość, sprawozdawczość finansowa, analiza sprawozdań finansowych.

2. Częścią wspólną rachunkowości finansowej i zarządczej jest:
 - a) zarządzanie przez podatki i planowanie operacji gospodarczych,
 - b) problem naliczania, odprowadzania, sporządzania deklaracji z tytułu różnych zobowiązań podatkowych,
 - c) rachunkowość podatkowa,
 - d) rachunek kosztów pełnych.

3. Częścią wspólną rachunkowości zarządczej i podatkowej jest:
 - a) zarządzanie przez podatki, planowanie operacji gospodarczych w taki sposób, aby zgodnie z literą prawa ponieść optymalne obciążenie podatkami, zaś dla małych firm wybrać taką formę działalności, która niesie najmniejsze obciążenie podatkiem dochodowym,
 - b) problematyka naliczania, odprowadzania, sporządzania deklaracji z tytułu różnych zobowiązań podatkowych,
 - c) podejmowanie decyzji dotyczących zmiany struktury środków gospodarczych i kapitałów jednostki gospodarczej,
 - d) rachunkowość finansowa.

4. Struktura rachunkowości składa się z następujących elementów:
 - a) księgowość i sprawozdawczość finansowa,
 - b) księgowość, sprawozdawczość finansowa, analiza sprawozdań finansowych,
 - c) analiza sprawozdań finansowych, rachunkowość zarządcza, rachunek kosztów pełnych,
 - d) rachunkowość podatkowa, sprawozdawczość finansowa.

5. We współczesnym (szerokim ujęciu) rachunkowość obejmuje:
 - a) rachunkowość finansową, zarządczą i podatkową,
 - b) rachunkowość finansową jednostek zyskowych,
 - c) analizę sprawozdań finansowych oraz rachunkowość finansową,
 - d) rachunkowość finansową jednostek niezyskowych.

6. Funkcja ekonomiczna rachunkowości:
 - a) to system pomiaru wielkości ekonomicznych: zasobów, procesów i wyników finansowych jednostki gospodarczej,
 - b) umożliwia sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych,
 - c) umożliwia utrzymanie jednostki w takim stanie, który umożliwia jej trwanie,
 - d) to język porozumiewania się w działalności gospodarczej w skali krajowej i międzynarodowej.

7. Ryczałt ewidencjonowany to:
 - a) forma ewidencji służąca do ustalania wymiaru podatku dochodowego,
 - b) progresywny podatek osobisty z obowiązkiem prowadzenia „Podatkowej księgi przychodów i rozchodów”,
 - c) forma zryczałtowanego procentowo podatku z obowiązkiem prowadzenia „Ewidencji przychodów”,
 - d) odpowiedzi „a” i „c” są poprawne.

8. Podatkowa księga przychodów i rozchodów – jako forma ewidencji podlega regulacjom:
 - a) ustawy o rachunkowości,
 - b) Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF),
 - c) krajowych standardów rachunkowości (KSR),
 - d) ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

2.3. Rachunkowość finansowa

TEST (2.3.) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Rachunkowość finansowa obejmuje:
 - a) zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz KSR i MSSF,
 - b) proceduralną stronę, czyli tylko system zapisu danych wynikających z pomiaru finansowego operacji gospodarczych,
 - c) zasady rejestracji danych niezbędnych tylko do rozliczeń z tytułu podatku dochodowego oraz podatku VAT,
 - d) zasady rejestracji danych niezbędnych do procesu efektywnego zarządzania jednostką gospodarczą.

2. Księgowość to:
 - a) zasady prowadzenia ksiąg dla celów podatkowych zgodnie z ustawą o rachunkowości,
 - b) zasady prowadzenia ewidencji dla celów podatkowych zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - c) proceduralna strona, czyli tylko system zapisu danych wynikających z pomiaru finansowego operacji gospodarczych,
 - d) zasady prowadzenia ksiąg dla celów podatkowych zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi standardami (MSSF).

3. Księgę rachunkową są zobligowane zawsze prowadzić:
 - a) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz spółki cywilne osób fizycznych bez względu na rozmiar ich działalności,
 - b) osoby fizyczne uzyskujące dochody ze stosunku pracy,
 - c) spółki jawne i partnerskie bez względu na rodzaj działalności i jej rozmiary,
 - d) zagraniczne osoby prawne prowadzące działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Księgę rachunkową (handlową) zgodnie z ustawą o rachunkowości zobligowane są prowadzić między innymi:
 - a) spółki prawa handlowego i inne osoby prawne, a także osoby fizyczne oraz spółki cywilne, jawne partnerskie osób fizycznych gdy ich przychody przekraczają 1 200 000 euro,
 - b) spółki handlowe i osobowe, a także inne osoby prawne; banki, fundusze powiernicze, zakłady ubezpieczeń, giełdy papierów wartościowych, państwowe i gminne jednostki budżetowe, ale tylko wówczas, gdy ich przychody przekraczają 1 200 000 euro,
 - c) osoby fizyczne oraz spółki cywilne, jawne, partnerskie w przypadku, gdy ich przychody nie przekraczają 1 200 000 euro,
 - d) tylko zagraniczne osoby prawne, banki, fundusze powiernicze, zakłady ubezpieczeń, giełdy papierów wartościowych, państwowe i gminne jednostki budżetowe, a pozostałe osoby prawne mają do wyboru ewidencję bilansową lub podatkową.

5. Ewidencja księgową (księgowość) w Polsce opiera się na:
 - a) prawie podatkowym: podatku dochodowym oraz podatku VAT,
 - b) tylko na podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - c) ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych,
 - d) ustawie o rachunkowości, KSR oraz MSSF.

6. Ze względu na specyfikę jednostek, w ramach rachunkowości finansowej wydzielane są segmenty rachunkowości branżowej, do której się zalicza:
 - a) rachunkowość finansową,
 - b) rachunkowość bankową
 - c) rachunkowość podatkową,
 - d) rachunkowość zarządczą.

7. Do rachunkowości branżowych nie zalicza się:
 - a) rachunkowości finansowej,
 - b) rachunkowości bankowej,
 - c) rachunkowości budżetowej,
 - d) rachunkowości ubezpieczeniowej.

8. Rachunkowość bankowa ma część wspólną z:
 - a) rachunkowością finansową,
 - b) rachunkowością ubezpieczeniową,
 - c) rachunkowością budżetową,
 - d) wszystkie powyższe odpowiedzi są prawidłowe.

9. W Polsce rachunkowość podatkowa obejmuje:
 - a) tylko rachunkowość podatkową osób fizycznych,
 - b) tylko rachunkowość podatkową podmiotów prawa bilansowego,
 - c) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna,
 - d) poprawne są odpowiedzi „a” i „b”.

2.4. Rachunkowość zarządcza

TEST (2.4.) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Które z poniższych określa definicję rachunkowości zarządczej:
 - a) obejmuje ona warunki opodatkowania i ewidencji dla celów podatkowych,
 - b) informuje o stanie finansowo-majątkowym oraz wygenerowanym wyniku finansowym w jednostce gospodarczej,
 - c) obejmuje metody i sposoby pracy menedżera wykorzystujące zarówno dane z systemu księgowości, jak i inne dane ilościowe i jakościowe wygenerowane poza systemem księgowym,
 - d) jest systemem zapisu danych wynikających z pomiaru operacji gospodarczych, który podlega ciągłej obserwacji, mierzeniu i rejestracji danych w księgach rachunkowych zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości.

2. Spośród poniższych definicji, wybierz tę, która nie dotyczy rachunkowości zarządczej:
 - a) rachunkowość zarządcza obejmuje metody i sposoby pracy menedżera wykorzystujące zarówno dane z systemu księgowości, jak i dane ilościowe i jakościowe wygenerowane poza systemem księgowym,
 - b) rachunkowość zarządcza ściśle związana jest z procesem zarządzania, a jej celem jest pogłębienie i rozszerzenie możliwości tworzenia informacji ekonomicznej racjonalizującej decyzje zarządzających,
 - c) obszarem jej zainteresowań są przede wszystkim sprawozdania dotyczące poszczególnych wycinków działalności gospodarczej według ośrodków odpowiedzialności, a w mniejszym stopniu sprawozdania dotyczące jednostki gospodarczej jako całości,
 - d) zawiera zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych.

3. Rachunkowość zarządcza ściśle związana jest z:
- a) rachunkowością finansową,
 - b) procesem zarządzania,
 - c) rachunkowością ubezpieczeniową,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.

2.5. Rachunkowość podatkowa

TEST (2.5) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Rachunkowość podatkowa osób fizycznych prowadzących działalność (mikropodmiotów):
 - a) dotyczy zrozumienia, naliczania, deklarowania, księgowania i rozliczania podatków z różnych tytułów, a w szczególności problematyki podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w księgach rachunkowych w zgodzie z ustawą o rachunkowości,
 - b) dotyczy spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółek akcyjnych,
 - c) regulowana jest przepisami prawa bilansowego (ustawą o rachunkowości, krajowymi standardami rachunkowości),
 - d) obejmuje warunki opodatkowania, ewidencji i rozliczania wynikające z czterech fakultatywnych opcji opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych: kartą podatkową, ryczałtem ewidencjonowanym oraz zasadami ogólnymi z podatkiem progresywnym według skali podatkowej lub podatkiem liniowym na podstawie dochodu ustalonego w oparciu o prawidłowo prowadzoną podatkową księgę przychodów i rozchodów.
2. Rachunkowość podatkowa podmiotów prawa bilansowego:
 - a) dotyczy spółek jawnych i partnerskich osób fizycznych,
 - b) obejmuje warunki opodatkowania, ewidencji i rozliczania wynikające z czterech fakultatywnych opcji opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych: kartą podatkową, ryczałtem ewidencjonowanym oraz zasadami ogólnymi z podatkiem progresywnym według skali podatkowej lub podatkiem liniowym na podstawie dochodu ustalonego w oparciu o prawidłowo prowadzoną podatkową księgę przychodów i rozchodów,
 - c) dotyczy zrozumienia, naliczania, deklarowania, księgowania i rozliczania podatków z różnych tytułów, a w szczególności problematyki podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w księgach rachunkowych w zgodzie z ustawą o rachunkowości,
 - d) żadna z odpowiedzi nie jest prawidłowa.

ZADANIE (2.5.) – 1

Proszę wybrać określenie, które nie dotyczy rachunkowości podatkowej:

Zaznacz: tak/nie	Opis
	Rachunkowość podatkowa obejmuje naliczanie i ewidencjonowanie podatków w księgach rachunkowych zgodnie z wymogami prawa bilansowego w podmiotach rachunkowości finansowej oraz naliczanie i ewidencjonowanie operacji gospodarczych wymaganych do ustalenia obciążeń podatkowych w podmiotach rachunkowości podatkowej.
	Rachunkowość podatkowa osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własne ryzyko obejmuje warunki opodatkowania, ewidencji i rozliczania wynikające z czterech fakultatywnych form opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych: kartą podatkową, ryczałtem ewidencjonowanym oraz podatkiem progresywnym i liniowym na podstawie podatkowej księgi przychodów i rozchodów.
	Ewidencja dla celów podatkowych opiera się na pojedynczym zapisie w formie rejestru przychodów z działalności gospodarczej, bądź przychodów i kosztów identyfikowanych w aspekcie prawa podatkowego.
	Rachunkowość podatkowa jest nauką interdyscyplinarną, wykorzystującą i adaptującą różne metody niezbędne do zarządzania firmą z innych dyscyplin takich jak: statystyka, organizacja, zarządzanie, finanse.

ZADANIE (2.5.) – 2

Do każdej z trzech wymienionych form opodatkowania należy przyporządkować odpowiednią definicję zamieszczoną poniżej:

Forma opodatkowania	odpowiedź
Karta podatkowa	
Ryczałt ewidencjonowany	
Zasady ogólne opodatkowania	

Definicje do wyboru

- A. Jest to forma zryczałtowanego procentowo podatku, z obowiązkiem prowadzenia „Ewidencji przychodów” według ustawowego wzoru.
- B. Progresywny podatek osobisty z obowiązkiem prowadzenia „Podatkowej księgi przychodów i rozchodów” według ustawowego wzoru.
- C. Najprostsza forma zryczałtowana kwotowo, praktycznie bez obowiązków ewidencyjnych poza sporządzaniem na życzenie klienta rachunków i ich archiwizowaniem przez pięć kolejnych lat podatkowych.

2.6. Sposoby prowadzenia ewidencji operacji w podmiotach gospodarczych

ZADANIE (2.6.) – 1

Spośród poniżej wymienionych określeń dotyczących ewidencji uproszczonej rachunkowości dla celów podatkowych należy wybrać te, które są prawdziwe i te, które są fałszywe, zaznaczając odpowiednio literą P – prawda, literą F – fałsz:

lp	Rachunkowość dla celów podatkowych	Prawda (P)	Falsz (F)
1.	Opiera się na prawie podatkowym		
2.	Opiera się na prawie bilansowym		
3.	Limit kwotowy przychodu uprawniający do prowadzenia uproszczonej rachunkowości wynosi $\leq 1\ 200\ 000$ euro		
4.	Jednostki prowadzące uproszczoną rachunkowość dla celów podatkowych mogą stosować następujące formy opodatkowania: 1) kartę podatkową, 2) ryczałt ewidencjonowany, 3) podatkową księgę przychodów i rozchodów		
5.	Jednostki uprawnione do uproszczonej rachunkowości podatkowej nie mogą zrezygnować z uproszczonej ewidencji na rzecz pełnej ewidencji bilansowej w postaci księgi rachunkowej		
6.	Jednostki zagraniczne prowadzące działalność na terenie Polski mogą prowadzić uproszczoną rachunkowość dla celów podatkowych		
7.	Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jeśli nie przekroczyły limitu przychodu za ubiegły rok podatkowy ($\leq 1\ 200\ 000$ euro), mogą prowadzić uproszczoną rachunkowość podatkową		
8.	Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które osiągnęły w ubiegłym roku przychód odpowiadający 100 000 euro, zobligowane są do prowadzenia ksiąg rachunkowych		
9.	Spółki jawne, partnerskie osób fizycznych bez względu na wielkość osiągniętego przychodu zobligowane są do prowadzenia ksiąg rachunkowych		

Barbara Oliwkiewicz

Rozdział 3

Operacje gospodarcze i ich dokumentowanie

Efekty kształcenia

Zagadnienia poruszane w rozdziale trzecim odnoszą się do ośmiu następujących efektów kształcenia:

- Wiedza – K_W05 – Student charakteryzuje zasady funkcjonowania systemu prawa i odnoszenia do praktyki przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych oraz podmiotów sektora finansów publicznych.
- Wiedza – K_W07 – Student charakteryzuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przedsiębiorstwa, ich cele i relacje między nimi.
- Wiedza – K_W14 – Student wyjaśni zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz stosowane w procedury rozliczeń publiczno-prawnych w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz jednostkach sektora finansów publicznych.
- Umiejętności – K_U01 – Student interpretuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych zjawiska i procesy społeczne związane z obszarem finansów i rachunkowości.
- Umiejętności – K_U05 – Student zaprojektuje politykę rachunkowości przedsiębiorstwa i poprowadzi księgi rachunkowe oraz wypełni obowiązki sprawozdawczości finansowej wykorzystując przepisy prawa oraz krajowe i międzynarodowe normy rachunkowości.
- Umiejętności – K_U15 – Student posługuje się językowym kodem naukowym (w języku angielskim) właściwym dla dyscypliny finansów i rachunkowości.
- Kompetencje – K_K06 – Student zorientowany jest na kompetentną i odpowiedzialną ocenę zjawisk finansowych i bilansowych.
- Kompetencje – K_K09 – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości.

3.1. Operacje gospodarcze a zdarzenia gospodarcze

ZADANIE (3.1.) – 1

Pośród poniżej wymienionych faktów z działalności firmy wybierz te, które podlegają ewidencji (OG) oraz te, które nie podlegają ewidencji (ZG), zaznaczając krzyżykiem odpowiednio w tabeli:

lp.	Treść	Zdarzenie gospodarcze podlegające ewidencji (OG)	Zdarzenie gospodarcze nie podlegające ewidencji (ZG)
1	Podpisanie umowy o pracę z pracownikiem (umowa).		
2	Wystawienie bankowi polecenia przelewu środków pieniężnych z własnego rachunku bieżącego na rzecz dostawcy towarów (polecenie przelewu).		
3	Zapłacono przelewem z rachunku bieżącego firmy za transport towarów (WB).		
4	Zarejestrowanie działalności gospodarczej w Urzędzie Statystycznym, nie podlegające opłacie skarbowej (RG-1).		
5	Zgłoszenie pracownika do ubezpieczenia społecznego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (ZUS ZUA).		
6	Wypłata wynagrodzeń pracownikom z rachunku bieżącego na podstawie listy płac (WB).		
7	Sporządzenie faktury własnej za wykonanie usługi, za którą kontrahent zapłaci w następnym miesiącu (Fa VAT).		
8	Wycofanie przez właściciela firmy części gotówki na własne potrzeby, na podstawie dowodu kasowego (KW).		
9	Zapłacono z rachunku bieżącego czynsz za wynajem pomieszczeń biurowych (WB).		
10	Zakup materiałów biurowych za gotówkę (KW).		
11	Zawarto umowę dotyczącą najmu pomieszczeń biurowych (umowa).		
12	Zapłata przelewem składek ZUS za bieżący miesiąc z rachunku bieżącego (WB).		
13	Otrzymano fakturę za remont wykonywany w hali produkcyjnej, zapłata nastąpi w terminie późniejszym (Fa VAT).		
14	Odbiorca towaru wpłacił swoją należność przelewem bankowym (WB).		

3.2. Klasyfikacja operacji gospodarczych

ZADANIE (3.2.) – 1

W spółce „ZX” miały miejsce następujące operacje gospodarcze. Określ typ każdej operacji gospodarczej, zaznaczając krzyżykiem odpowiednio w tabeli:

lp.	Treść operacji gospodarczej	Typ operacji gospodarczej			
		Aktywna	Pasywna	Aktywno-pasywna	Wynikowa
1.	Właściciel jednostki gospodarczej wpłacił środki pieniężne na rachunek bieżący firmy w banku.				
2.	Zakupiono za gotówkę materiały biurowe, które przyjęto do magazynu.				
3.	Zakupiono samochód dostawczy, za który zapłacono przelewem z rachunku bieżącego.				
4.	Otrzymano fakturę i uregulowano gotówką czynsz za wynajem pomieszczeń biurowych.				
5.	Zaciągnięto krótkoterminowy kredyt bankowy, który wpłynął na rachunek bieżący.				
6.	Wystawiono fakturę z odroczonym terminem płatności za wykonaną usługę dla firmy Y.				
7.	Zapłacono za towary zakupione w ubiegłym miesiącu.				
8.	Przekazano część zysku z okresu poprzedniego na podwyższenie kapitału zapasowego spółki.				

ZADANIE (3.2.) – 2

Uzupełnij poniższą tabelę stosując odpowiednie symbole do określenia charakteru poszczególnych operacji gospodarczych:

lp.	Opis	+A/-A	+P/-P	+A/+P	-A/-P	Zmniejszenie sumy bilansowej	Zwiększenie sumy bilansowej	Zmiana struktury aktywów	Zmiana struktury pasywów
1	Przekazano środki pieniężne z banku do kasy.								
2	Właściciel przedsiębiorstwa wniósł aport w postaci samochodu dostawczego.								
3	Wyplacono zaległe wynagrodzenia pracownikom biura.								
4	Zakupiono na kredyt kupiecki towary i przyjęto je do magazynu.								
5	Zapłacono przelewem z rachunku bieżącego zobowiązanie z tytułu zakupionych towarów.								
6	Udzielono firmie X pożyczkę gotówkową na okres 18 miesięcy.								
7	Zakupiono za gotówkę materiały i przekazano je do magazynu.								
8	Zakupiono maszynę produkcyjną z odroczonym terminem płatności.								
9	Zaciągnięto kredyt bankowy, którym bezpośrednio uregulowano zobowiązanie wobec dostawcy maszyny.								
10	Odbiorca spłacił należność przelewem bankowym.								
11	Zakupiono program finansowo-księgowy, zapłacono przelewem.								
12	Splacono przelewem ratę kredytu.								

Objaśnienia do tabeli:

- +A/-A – operacja gospodarcza powodująca zwiększenie jednego składnika aktywów i zmniejszenie drugiego o tę samą kwotę,
- +P/-P A – operacja gospodarcza powodująca zwiększenie jednego składnika pasywów i zmniejszenie drugiego o tę samą kwotę,
- +A/+P A – operacja zwiększająca aktywa i pasywa,
- A/-P A – operacja zmniejszająca aktywa i pasywa.

ZADANIE (3.2.) – 3

Przedsiębiorca X 01.09.20XX r. założył działalność gospodarczą w zakresie usług blacharsko-lakierniczych. W pierwszym miesiącu działalności wystąpiły następujące operacje gospodarcze, które należy zakwalifikować do operacji bilansowych lub wynikowych:

lp.	Opis	Operacja bilansowa	Operacja wynikowa
1	Przedsiębiorca otworzył rachunek bieżący w banku, na który wpłacił środki pieniężne firmy.		
2	Zakupiono sprzęt lakierniczy, za który zapłacono przelewem.		
3	Zakupiono używany samochód z odroczonym terminem płatności.		
4	Zakupiono za gotówkę paliwo do samochodu.		
5	Wystawiono fakturę za wykonanie usługi blacharskiej. Zapłata nastąpi później.		
6	Odbiorca zapłacił przelewem za wykonaną usługę.		
7	Otrzymano rachunek za energię elektryczną. Zapłata nastąpi w terminie późniejszym.		
8	Otrzymano kredyt w banku, środki przelano na rachunek bieżący firmy.		
9	Sporządzono listę płac.		
10	Naliczono składki ZUS od wynagrodzeń pracowników będące na udziale pracodawcy.		
11	Otrzymano rachunek telefoniczny do zapłaty w ciągu 14 dni.		
12	Zapłacono przelewem rachunek za energię elektryczną.		
13	Wyplacono przelewem zaległe wynagrodzenia pracownikom.		
14	Splacono pierwszą ratę kredytu.		
15	Splacono odsetki od pierwszej raty kredytu.		
16	Zapłacono przelewem składki ZUS		

ZADANIE (3.2.) – 4

Określ typ operacji gospodarczej, używając odpowiedniego symbolu w tabeli:

lp.	Opis	-A/- Kwł (koszt)	+Z/- Kwł (koszt)	+A/+Kwł (przychód)	-Z/+ Kwł (przychód)
1	Sprzedano towary wystawiając fakturę własną sprzedaży z odroczonym terminem płatności.				
2	Otrzymano nieodpłatnie program finansowo-księgowy				
3	Wydano z magazynu towary po koszcie ich nabycia.				
4	Otrzymano fakturę za wykonaną usługę księgową, zapłata nastąpi później.				
5	Przekazano w formie darowizny partię towaru „X”				
6	Wystawiono fakturę za wykonaną usługę. Kontrahent zapłacił gotówką.				
7	Umorzono przedawnione zobowiązania wobec dostawców towarów.				
8	Naliczono wynagrodzenia pracownikom biura.				
9	Naliczono miesięczną amortyzację środków trwałych.				
10	Naliczono odbiorcy towarów odsetki za nieterminową spłatę.				

Objaśnienia do tabeli:

-A/-Kwł (koszt) – operacja kosztowa powodująca zmniejszenie aktywów oraz zmniejszenie kapitału własnego,

+Z/-Kwł (koszt) – operacja kosztowa powodująca zwiększenie zobowiązań oraz zmniejszenie kapitału własnego,

+A/+Kwł (przychód) – operacja przychodowa powodująca zwiększenie aktywów i zwiększenie kapitału własnego,

-Z/+Kwł (przychód) – operacja przychodowa powodująca zmniejszenie zobowiązań i zwiększenie kapitału własnego.

ZADANIE (3.2.) – 5

Określ typ operacji gospodarczych, używając odpowiednich symboli:

lp.	Operacje gospodarcze	Typ operacji
1	Sprzedano za gotówkę towary.	
2	Zakupiono za gotówkę materiały, które przyjęto do magazynu.	
3	Wydano do zużycia materiały biurowe.	
4	Właściciel firmy zainwestował gotówkę w działalność gospodarczą wpłacając ją na rachunek bieżący firmy.	
5	Otrzymano fakturę za zużycie energii elektrycznej, zapłata nastąpi później.	
6	Zaksięgowano listę płac brutto za bieżący miesiąc, zapłata nastąpi przelewem na rachunki osobiste pracowników (ROR-y).	
7	Naliczono składki ZUS od wynagrodzeń pracowników będące na udziale pracodawcy.	
8	Zapłacono przelewem z rachunku bieżącego zobowiązania wobec dostawcy energii elektrycznej.	
9	Zakupiono za gotówkę towary, które przekazano do magazynu.	
10	Otrzymano fakturę za transport towarów zakupionych w poprzedniej operacji, zapłata nastąpi w terminie późniejszym.	
11	Wyplacono wynagrodzenia pracownikom.	
12	Zaciągnięto kredyt w banku, środki przelano na rachunek bieżący.	
13	Zapłacono przelewem składki ZUS.	

Zastosuj poniższe symbole:

- A/-Kwł (koszt),
- +Z/-Kwł (koszt),
- +A/+Kwł (przychód),
- Z/+Kwł (przychód),
- +A/-A,
- +P/-P,
- +A/+P,
- A/-P.

3.3. Dokument a dowód księgowy

ZADANIE (3.3.) – 1

Zakwalifikuj poniżej wymienione dowody księgowe według rodzaju przedmiotu ewidencji:

lp.	Nazwa dokumentu	Rodzaj przedmiotu ewidencji						
		Dowody kasowe	Dowody bankowe	Dowody obrotu materiałowego i towarowego	Dokumenty środków trwałych	Dokumenty płacowe i rozliczeń z pracownikami	Dokumenty i nwentaryzacyjne	Dokumenty rozliczeń z budżetem
1	KP – Kasa przyjmie							
2	RK – Raport kasowy							
3	Wz – Wydanie materiałów na zewnątrz							
4	Faktura VAT zakupu lub sprzedaży							
5	OT – Przyjęcie środka trwałego							
6	Lista płac brutto							
7	WB – Wyciąg bankowy							
8	Mm – przesunięcia magazynowe							
9	Arkusze spisu z natury towarów							
10	Ewidencja środków trwałych							
11	Rejestr nabyć dla celów podatku VAT							
12	Czek gotówkowy obcy							
13	Polecenie wyjazdu służbowego							

Rozwiązanie:

1) dowód kasowy, 2) dowód kasowy, 3) obrotu materiałowego i towarowego, 4) rozliczeń z budżetem, 5) środków trwałych, 6) płacowy i rozliczeń z pracownikami, 7) dowód bankowy, 8) obrotu materiałowego i towarowego, 9) dowód inwentaryzacyjny, 10) środków trwałych, 11) rozliczeń z budżetem, 12) dowód kasowy, 13) płacowy i rozliczeń z pracownikami.

ZADANIE (3.3.) – 2

W firmie produkującej meble miały miejsce następujące operacje gospodarcze. Określ rodzaj dowodu księgowego dla każdej z poniższych operacji gospodarczych:

Operacje gospodarcze:

- 1) przyjęto do magazynu drewno, które ma służyć do produkcji mebli,
- 2) wydano z magazynu drewno do zużycia,
- 3) zwrócono niewykorzystane materiały w procesie produkcyjnym,
- 4) przyjęto z produkcji wyroby gotowe do magazynu,
- 5) wydano z magazynu sprzedane krzesła,
- 6) przyjęto do użytkowania środki trwałe,
- 7) zlikwidowano prasę do mebli całkowicie umorzoną,
- 8) zapłacono gotówką z kasy za transport mebli,
- 9) przyjęto gotówkę do kasy za sprzedane meble,
- 10) przewieziono meble z magazynu w Krakowie do magazynu w Wieliczce.

TEST (3.3.) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Które z poniżej wymienionych zdarzeń można zaliczyć do operacji gospodarczych:
 - a) podpisanie umowy o dzieło z pracownikiem administracyjnym,
 - b) omyłkowe otrzymanie faktury VAT, która została wysłana na błędny adres,
 - c) wypłata wynagrodzeń za bieżący miesiąc,
 - d) zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych pracowników.
2. Operacje wynikowe powodują:
 - a) zmianę wartości jednego składnika aktywów bądź pasywów i jednocześnie poniesienie kosztu lub osiągnięcie przychodu,
 - b) zmiany wyłącznie w wartości aktywów bądź pasywów,
 - c) zawsze zmiany w przepływach pieniężnych,
 - d) powstanie wyłącznie operacji kosztowych.
3. Dowodem księgowym jest:
 - a) każdy dokument wystawiony przez firmę,
 - b) umowa dotycząca przyszłej dostawy usług,
 - c) lista płac brutto sporządzona za dany miesiąc,
 - d) dokument sporządzony w języku i walucie obcej.

4. Dekretacja polega na:
 - a) uporządkowaniu dowodów księgowych według rodzaju,
 - b) stwierdzeniu, iż dany dokument zawiera wszystkie cechy formalno-prawne dowodu księgowego,
 - c) kontroli merytorycznej dowodu księgowego przed zaksięgowaniem,
 - d) nadaniu każdemu dowodowi kolejnego numeru wewnętrznego literowo-liczbowego oraz umieszczeniu sposobu jego ewidencji.

5. Zakup materiałów za gotówkę to operacja:
 - a) aktywna,
 - b) aktywno-pasywna,
 - c) kosztowa,
 - d) pasywna.

6. Błędy w dowodach księgowych własnych można korygować:
 - a) poprzez skreślenie błędnej treści lub kwoty z zachowaniem czytelności a następnie wpisanie treści poprawnej wraz z datą poprawki i podpisem osoby upoważnionej do dokonania korekty,
 - b) przy użyciu korektora,
 - c) jedynie poprzez wystawienie dokumentu sprostowania wraz z uzasadnieniem,
 - d) przez skreślenie pod warunkiem, że błędy nie dotyczą pojedynczych liter i cyfr.

7. Według ustawy o rachunkowości długość okresu archiwizacji ksiąg rachunkowych wynosi:
 - a) 5 lat od daty bilansu,
 - b) 1 rok od daty bilansu,
 - c) 50 lat od daty bilansu,
 - d) 3 lata od daty bilansu.

8. Dowód księgowy, w przypadku gdy jedną ze stron jest kontrahent zagraniczny:
 - a) może być zaksięgowany w walucie obcej,
 - b) jego wartość musi być przeliczona z waluty obcej na polską,
 - c) nie musi być sporządzony w sposób trwały,
 - d) żadne z powyższych stwierdzeń nie jest prawidłowe.

9. Operacje pasywne powodują:
 - a) zmianę w strukturze aktywów,
 - b) zmianę w strukturze aktywów i pasywów,
 - c) zmianę w strukturze pasywów,
 - d) odpowiedź a) i b) są prawdziwe.

10. Zwrot niewykorzystanych materiałów w procesie produkcyjnym dokonuje się na podstawie następującego dowodu księgowego:
- Wz,
 - Pw,
 - LT,
 - Zw.
11. Dowód księgowy opiewający na waluty obce powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską a wynik przeliczenia zamieszcza się:
- bezpośrednio na dowodzie,
 - na odrębnym dokumencie, np. nota księgowa,
 - nie ma obowiązku dokonywania przeliczeń waluty obcej,
 - żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.
12. Raport kasowy jest przykładem:
- dowodu źródłowego,
 - dowodu wtórnego,
 - dowodu zewnętrznego obcego,
 - dowodu korygującego poprzednie zapisy.
13. Wypłata wynagrodzenia pracownikom przelewem bankowym księgowana jest w momencie otrzymania:
- KP,
 - KW,
 - WB,
 - Wz.

3.4. Sporządzanie dowodów księgowych

ZADANIE (3.4.) – 1

Na podstawie poniższych zdarzeń stycznia 200X roku – sporządź dowody kasowe KP (kasa przyjmie) i KW (kasa wyda). Stan początkowy kasy wynosi 14 000 zł:

- 12.01 – pracownik X pobrał zaliczkę na podróż służbową 500 zł,
- 13.01 – zapłacono przedsiębiorstwu ZZZ za zakupione wcześniej materiały 1460 zł,
- 15.01 – otrzymano należność od jednostki AAA za wykonaną usługę 830 zł,
- 18.01 – uregulowano płatność na rzecz TP S.A. za usługi telekomunikacyjne 157 zł,
- 18.01 – pracownik X zwrócił niewykorzystaną część zaliczki 80 zł,

6. 18.01 – kontrahent GGG wpłacił odsetki za nieterminową spłatę należności 139 zł,
7. 20.01 – przekazano gotówkę z banku do kasy 4 000 zł,
8. 31.01 – wypłacono pracownikowi X wynagrodzenie za styczeń 2 100 zł,
9. 31.01 – uregulowano gotówką karę umowną za nieterminowe wykonanie usługi na rzecz przedsiębiorstwa CCC 510 zł,
- 10.31.01 – kontrahent ABC wpłacił zaliczkę na przyszłe usługi 1 300 zł.

ZADANIE (3.4.) – 2

Na podstawie danych z zadania (3.4.) – 1 sporządź raport kasowy za styczeń 20XX roku.

Marcin Osikowicz

Rozdział 4

Sprawozdanie finansowe i jego wartości poznawcze

Efekty kształcenia

Zagadnienia poruszane w rozdziale czwartym odnoszą się do ośmiu następujących efektów kształcenia:

- Wiedza – K_W05 – Student charakteryzuje zasady funkcjonowania systemu prawa i odnoszenia do praktyki przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych oraz podmiotów sektora finansów publicznych.
- Wiedza – K_W07 – Student charakteryzuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przedsiębiorstwa, ich cele i relacje między nimi.
- Wiedza – K_W14 – Student wyjaśni zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz stosowane w procedury rozliczeń publiczno-prawnych w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz jednostkach sektora finansów publicznych.
- Umiejętności – K_U01 – Student interpretuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych zjawiska i procesy społeczne związane z obszarem finansów i rachunkowości.
- Umiejętności – K_U05 – Student zaprojektuje politykę rachunkowości przedsiębiorstwa i poprowadzi księgi rachunkowe oraz wypełni obowiązki sprawozdawczości finansowej wykorzystując przepisy prawa oraz krajowe i międzynarodowe normy rachunkowości.
- Umiejętności – K_U15 – Student posługuje się językowym kodem naukowym (w języku angielskim) właściwym dla dyscypliny finansów i rachunkowości.
- Kompetencje – K_K06 – Student zorientowany jest na kompetentną i odpowiedzialną ocenę zjawisk finansowych i bilansowych.
- Kompetencje – K_K09 – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości.

4.1. Struktura bilansu

ZADANIE (4.1.) – 1

Uzupełnij brakujące kwoty w równaniu równowagi bilansowej dla każdej z trzech rozpatrywanych jednostek gospodarczych:

	Aktywa	=	Kapitał własny	+	Zobowiązania
Jednostka gospodarcza Xzł	=	20 000 zł	+	30 000 zł
Jednostka gospodarcza Y	75 000 zł	=zł	+	40 000 zł
Jednostka gospodarcza Z	45 600 zł	=	22 600 zł	+zł

ZADANIE (4.1.) – 2

Firma produkcyjna „Pinokio” na dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej posiada następujące składniki majątku:

- 1) aktywa trwałe (maszyny produkcyjne, samochód) 70 000 zł,
- 2) aktywa obrotowe (surowce do produkcji, środki pieniężne w kasie i na rachunku bankowym) 50 000 zł.

Sporządź uproszczony bilans otwarcia (BO) firmy „Pinokio”, zakładając, że wyłącznym źródłem finansowania majątku są udziały właścicieli.

ZADANIE (4.1.) – 3

Menedżer pewnej firmy usługowej „Xenon” był zmuszony sporządzić bilans, podczas choroby księgowego. Menedżer sporządzając go był świadomy, iż bilans powinien się równoważyć, zatem tak uzupełnił kapitał własny, aby równowaga zaistniała. Niestety bilans zawiera pewne błędy. Co więcej suma kapitału własnego nie jest prawidłowa, natomiast sumy innych składników bilansu są właściwe.

Polecenia do wykonania:

- 1) usuń z bilansu te elementy które nie stanowią składników ani aktywów ani pasywów i nie powinny się znaleźć w bilansie,
- 2) sporządź prawidłowy bilans; oblicz sumę bilansową aktywów i kapitału obcego; oblicz różnicę, o którą należy dokonać korekty kapitału własnego.

Bilans firmy usługowej „Xenon” na 31.03.20XX r.

AKTYWA	Suma (zł)	PASYWA	Suma (zł)
Grunty	22 000	Kapitał własny	8 700
Meble biurowe	10 000	Należności od odbiorców	3 000
Materiały biurowe	1 000	Zobowiązania wekslowe	8 000
Zobowiązania wobec dostawców	16 000	Przychody z usług	35 000
Czynsz za wynajem biura	500	Zobowiązania publiczno-prawne	800
Koszt reklamy w telewizji	4 000		
Środki pieniężne w kasie	500		
Środki pieniężne na rachunku bieżącym	1 500		
Suma bilansowa aktywów	55 000	Suma kapitału obcego	55 000

Rozwiązanie w oparciu o ustawowy wzór bilansu:

Aktywa		Pasywa	
A) Aktywa trwale	32 000	A) Kapitał (fundusz) własny	13 200
II. Rzeczowe aktywa trwale	32 000	B) Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	24 800
1. Środki trwale	32 000	III. Zobowiązania krótkoterminowe	24 800
a) grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego)	22 000	2. Wobec pozostałych jednostek	
e) inne środki trwale	10 000	d) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	16 000
B) Aktywa obrotowe	6 000	– do 12 miesięcy	
I. Zapasy	1 000	– powyżej 12 miesięcy	
1. Materiały	1 000	f) zobowiązania wekslowe	8 000
II. Należności krótkoterminowe	3 000	g) z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	800
2. Należności od pozostałych jednostek			
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	3 000		
– do 12 miesięcy			
– powyżej 12 miesięcy			
III. Inwestycje krótkoterminowe	2 000		
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	2 000		
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	2 000		
– środki pieniężne w kasie	500		
– środki pieniężne na rachunkach bankowych	1 500		
Aktywa razem	38 000	Pasywa razem	38 000

ZADANIE (4.1.) – 4

Przyporządkuj każdej z poniżej wymienionych pozycji odpowiedni składnik bilansu oznaczony symbolem literowym z ustawowego wzoru bilansu.

lp.	Pozycje	Aktywa	Pasywa	Składniki bilansu do wyboru:	
1	Oprogramowanie komputerowe			A I	Wartości niematerialne i prawne
2	Zysk netto			A II	Rzeczowe aktywa trwałe
3	Zaliczki pobrane przez pracowników			A III	Należności długoterminowe
4	Wyroby gotowe			A IV	Inwestycje długoterminowe
5	Środki pieniężne na rachunku bankowym			B I	Zapasy
6	Zobowiązania wobec dostawców			B II	Należności krótkoterminowe
7	Zobowiązania z tytułu zaciągniętego kredytu długoterminowego			B III	Inwestycje krótkoterminowe
8	Środki pieniężne w kasie			B IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe
9	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń			A I	Kapitał podstawowy
10	Maszyny i urządzenia techniczne			A. III	Udziały własne
11	Materiały w magazynie			A VII	Zysk/Strata z lat ubiegłych
12	Kapitał podstawowy			A VIII	Zysk/Strata netto
13	Samochody osobowe			B I	Rezerwy na zobowiązania
				B II	Zobowiązania długoterminowe
				B III	Zobowiązania krótkoterminowe
				B IV	Rozliczenia międzyokresowe

ZADANIE (4.1.) – 5

W „ZZZ” spółka z o.o. o profilu handlowym, spis inwentarza, potwierdzony wcześniejszą inwentaryzacją składników posiadanych przez firmę na dzień otwarcia księgi rachunkowej, zawierał następujące pozycje:

1)	Budynek, w którym znajduje się magazyn oraz lokal handlowy	200 000 zł
2)	Samochód dostawczy	80 000 zł
3)	Towary	150 000 zł
4)	Program komputerowy	5 000 zł
5)	Środki pieniężne na rachunku bieżącym w banku	130 000 zł
6)	Należności od odbiorców z tytułu dostaw towarów	20 000 zł
7)	Zobowiązania wobec dostawców towarów i usług	8 000 zł
8)	Udziały wykupione w spółce X na okres 2 lat	115 000 zł
9)	Krótkoterminowy kredyt bankowy	55 000 zł
10)	Kapitał podstawowy zł

Polecenie do wykonania:

Sporządź bilans otwarcia, układając aktywa według rosnącego stopnia płynności a pasywa według rosnącego stopnia wymagalności

Rozwiązanie w oparciu o wzór ustawowy bilansu:

AKTYWA	Suma (zł)	PASYWA	Suma (zł)
A. Aktywa trwale	400 000	A. Kapitał własny	637 000
I. Wartości niematerialne i prawne	5 000	I. Kapitał podstawowy	637 000
1. Program komputerowy	5 000		
II. Rzeczowe aktywa trwale	280 000	B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	63 000
1. Środki trwałe	280 000	III. Zobowiązania krótkoterminowe	
a) Budynki	200 000	2. Wobec jednostek pozostałych	63 000
d) Środki transportu	80 000	a) kredyty	55 000
IV. Inwestycje długoterminowe	115 000	d) z tytułu dostaw i usług	8 000
2. Długoterminowe aktywa finansowe	115 000		
- Udziały	115 000		
B. Aktywa obrotowe	300 000		
I. Zapasy	150 000		
3. Towary	150 000		
II. Należności krótkoterminowe	20 000		
2. Należności od pozostałych jednostek	20 000		
a) z tytułu dostaw i usług	20 000		
III. Inwestycje krótkoterminowe	130 000		
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	130 000		
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	130 000		
- środki pieniężne na rachunku bankowym	130 000		
Suma bilansowa aktywów	700 000	Suma bilansowa pasywów	700 000

ZADANIE (4.1.) – 6

Na podstawie ewidencji księgowej i spisu z natury ustalono, że w przedsiębiorstwie produkcyjno-usługowym „Xavie” na 31.12.20XX r. wystąpiły następujące składniki aktywów i pasywów:

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1)	Samochody ciężarowe	600 000
2)	Materiały	30 300
3)	Programy komputerowe	35 000
4)	Środki pieniężne na rachunku bieżącym	110 250
5)	Obligacje nabyte z zamiarem utrzymania do terminu wykupu za 18 miesięcy	100 000
6)	Budynek zarządu	500 000
7)	Maszyny i urządzenia produkcyjne	150 000
8)	Wyroby gotowe	200 000
9)	Należności od Firmy „Z” za wykonane usługi	130 000
10)	Wartość rozpoczętej budowy hali produkcyjnej	80 000
11)	Produkcja w toku	105 000
12)	Kapitał podstawowy	oblicz
13)	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	120 000
14)	Zadłużenie wobec banku z tytułu kredytu długoterminowego	100 000
15)	Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	185 000
16)	Kwoty składek ZUS naliczonych ale nie przekazanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	115 000
17)	Kapitał zapasowy	300 600

Polecenie do wykonania:

Ustal wartość aktywów i pasywów i ułóż je odpowiednio według rosnącego stopnia płynności i wymagalności, wykorzystując wzór ustawy bilansu (pozycje oznaczone literami i cyframi rzymskimi).

ZADANIE(4.1.) – 7

W spółce z o.o. „Melisa” o profilu handlowo-usługowym 31.12.20XX r. wystąpiły następujące składniki zasobów majątkowych i źródeł ich finansowania:

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Środki pieniężne w kasie	1 000
2	Artykuły spożywcze przeznaczone do sprzedaży	150 000
3	Należności od firmy „J” za wykonane usługi	20 000
4	Papier pakunkowy	4 500
5	Samochody ciężarowe	280 000
6	Budynek administracyjny	350 000
7	Zobowiązanie wobec dostawcy za dostarczone urządzenie do pakowania	4 500
8	Artykuły przemysłowe przeznaczone do sprzedaży	100 000
9	Kwota naliczonego, a nie odprowadzonego do urzędu skarbowego podatku dochodowego	25 500
10	Zobowiązanie wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	120 000
11	Zadłużenie wobec banku z tytułu zaciągniętego kredytu długoterminowego	151 000
12	Kapitał podstawowy	400 000
13	Kapitał zapasowy w spółce z o. o.
14	Zysk netto roku bieżącego	55 000
15	Środki pieniężne na rachunku bieżącym	100 000

Polecenia do wykonania:

Sporządź bilans firmy „Melisa” na 31.12.20XX r., zastępując sformułowania opisowe właściwymi nazwami grup i pozycji bilansowych.

ZADANIE(4.1.) – 8

W spółce „Kama” o profilu produkcyjnym sporządzono spis inwentarza, potwierdzony wcześniejszą inwentaryzacją składników posiadanych przez firmę na dzień otwarcia księgi rachunkowej.

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Kapitał podstawowy
2	Kredyty bankowe długoterminowe	14 000
3	Zobowiązania wobec dostawców	150 000
4	Materiały	36 000
5	Środki pieniężne na rachunku bieżącym	22 000
6	Budynki produkcyjne	150 000
7	Budynki administracyjne	40 000
8	Prawa majątkowe do oprogramowania komputerowego	50 000
9	Gotówka w kasie	15 000
10	Wyroby gotowe	320 000

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności (wszystkie sformułowania typu opisowego wyraż w terminologii z zakresu rachunkowości),
- 2) przeprowadź klasyfikację wymienionych powyżej pozycji, włączając je do odpowiedniej grupy bilansu.

ZADANIE(4.1.) – 9

Na podstawie ewidencji księgowej i spisu z natury ustalono, że w przedsiębiorstwie produkcyjno-handlowym „KTA” 31.12.20XX r. wystąpiły następujące składniki majątku:

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Środki trwałe	150 000
2	Wartości niematerialne i prawne (zakupiony program komputerowy)	5 000
3	Środki pieniężne na rachunku bankowym	10 000
4	Środki trwałe w budowie	20 000
5	Towary	30 000
6	Środki pieniężne w kasie	18 000
7	Długoterminowe papiery wartościowe	10 000
8	Produkty gotowe	12 000
9	Należności od odbiorców	10 000
10	Materiały	15 000

Zadłużenie przedsiębiorstwa wobec banku wynosi 100 000 zł, wobec dostawców 20 000 zł, strata z roku bieżącego 35 000 zł.

Sporządź bilans zamknięcia i wylicz wartość kapitału podstawowego.

ZADANIE(4.1.) – 10

W spółce „YZ” o profilu handlowym sporządzono spis inwentarza, potwierdzony wcześniejszą inwentaryzacją składników, posiadanych przez firmę na dzień otwarcia księgi rachunkowej.

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Środki pieniężne na rachunku bieżącym	120 000
2	Gotówka w kasie	7 000
3	Kredyty bankowe krótkoterminowe	90 000
4	Kapitał podstawowy (zakładowy)
5	Materiały	36 000
6	Budynki handlowe	250 000
7	Budynki administracyjne	130 000
8	Prawa majątkowe	30 000
9	Towary	280 000
10	Zobowiązania wobec dostawców	210 000

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności (wszystkie sformułowania typu opisowego wyraż w terminologii rachunkowości),
- 2) przeprowadź klasyfikację wymienionych powyżej pozycji, włączając je do odpowiedniej grupy bilansu.

ZADANIE (4.1.) – 11

Na podstawie ewidencji księgowej i spisu z natury ustalono, że w przedsiębiorstwie produkcyjno-handlowym „CKC” 31.12.20XX r. znajdują się następujące składniki majątku:

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Środki pieniężne w banku	50 000
2	Środki pieniężne w kasie	10 000
3	Towary	20 000
4	Należności od odbiorców	30 000
5	Środki trwałe	200 000
6	Papiery wartościowe krótkoterminowe	60 000
7	Materiały	80 000
8	Produkty	60 000

Zadłużenie przedsiębiorstwa wobec banku wynosi 170 000 zł, wobec dostawców: 90 000 zł, nie podzielony zysk z poprzednich okresów: 60 000 zł, strata bieżącego okresu: 20 000 zł.

Sporządź bilans zamknięcia i wylicz wartość kapitału podstawowego.

ZADANIE (4.1.) – 12

„WZE” sp. z o. o. posiadała 31.12.20XX r. następujące składniki aktywów i pasywów:

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Lokal użytkowy	200 000
2	Urządzenia techniczne i maszyny	64 000
3	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	12 000
4	Towary	111 250
5	Programy komputerowe	1 100
6	Materiały pomocnicze (papier do pakowania, materiały biurowe, środki czystości)	750
7	Zysk netto roku bieżącego	6 000
8	Udzielone pożyczki długoterminowe	7 500
9	Środki pieniężne w kasie	1 300
10	Środki pieniężne na rachunku bieżącym	23 000
11	Środki transportu	32 000
12	Grunty	144 200
13	Należności z tytułu dostaw i usług	13 900
14	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	18 000
15	Długoterminowe kredyty bankowe	67 500
16	Papiery wartościowe (nabyte jako długoterminowa lokata)	30 000
17	Środki trwale w budowie	50 000
18	Kapitał podstawowy (zakładowy)
19	Zobowiązania wekslowe	41 700
20	Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników	3 400

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności (wszystkie sformułowania typu opisowego wyraż w terminologii z zakresu rachunkowości),
- 2) przeprowadź klasyfikację wymienionych powyżej pozycji włączając je do odpowiedniej grupy bilansu).

ZADANIE(4.1.) – 13

„Domi” sp. z o.o., prowadząca działalność wytwórczą, dysponowała 1.01.20XX r. następującymi składnikami majątkowymi i finansowymi:

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	52 000
2	Środki transportu	55 000
3	Produkty gotowe	25 000
4	Zobowiązania z tytułu podatków	20 000
5	Patenty	5 000
6	Materiały	30 000
7	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	28 000
8	Produkty w toku	6 000
9	Budynek	145 000
10	Pożyczki długoterminowe zaciągnięte (40% ogółu zobowiązań)
11	Długoterminowe papiery wartościowe	20 000
12	Środki na rachunku bankowym	24 000
13	Krótkoterminowe kredyty	20 000
14	Kapitał podstawowy
15	Zysk z lat ubiegłych (25% kapitału własnego)
16	Grunty własne	100 000
17	Urządzenia techniczne i maszyny	80 000
18	Znaki towarowe	10 000
19	Należności z tytułu dostaw i usług	10 000

Sporządź bilans otwarcia zgodnie z ustawowym wzorem i wylicz wartość brakujących pozycji.

ZADANIE(4.1.) – 14

„Olee” sp. z o. o., prowadząca działalność wytwórczą dysponowała 31.12.20XX r. następującymi zasobami majątkowymi i źródłami ich finansowania:

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Wyroby gotowe	15 000
2	Programy komputerowe	5 000
3	Grunty	22 000
4	Materiały	2 000
5	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	3 000
6	Zysk z lat ubiegłych
7	Produkty w toku	4 500
8	Zobowiązania z tytułu podatków	1 800
9	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	5 000
10	Krótkoterminowe kredyty	2 000
11	Kapitał podstawowy (zakładowy)	30 000
12	Nabyte znaki towarowe	1 000
13	Długoterminowe kredyty bankowe	1 000

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia na dzień rozpoczęcia działalności (wszystkie sformułowania typu opisowego wyraż w terminologii z zakresu rachunkowości),
- 2) przeprowadź klasyfikację wymienionych powyżej pozycji włączając je do odpowiedniej grupy bilansu.

ZADANIE(4.1.) – 15

Na podstawie poniższych danych sporządź bilans otwarcia firmy „Kanton” na dzień rozpoczęcia działalności (wszystkie sformułowania typu opisowego wyraż w terminologii z zakresu rachunkowości i przeprowadź klasyfikację wymienionych powyżej pozycji włączając je do odpowiedniej grupy bilansu):

lp.	Aktywa/Pasywa	Wartość w zł
1	Produkty gotowe	31 000
2	Papiery wartościowe (przeznaczone do sprzedaży przed upływem roku od dnia nabycia)	10 000
3	Środki transportu	40 000
4	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	80 000
5	Patenty i licencje	10 000
6	Materiały	12 000
7	Strata netto	20 000
8	Udzielone pożyczki długoterminowe	10 000
9	Produkty w toku	43 000
10	Budynki	150 000
11	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	5 000
12	Należności z tytułu dostaw i usług	5 200
13	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	23 200
14	Długoterminowe kredyty bankowe	80 000
15	Papiery wartościowe (nabyte jako długoterminowa lokata)	15 000
16	Środki pieniężne w banku	15 000
17	Środki trwałe w budowie	10 000
18	Kapitał podstawowy	210 000
19	Grunty własne	100 000
20	Urządzenia techniczne	10 000
21	Zobowiązania wekslowe	8 000
22	Kapitał zapasowy	50 000
23	Zobowiązania wobec pracowników z tytułu świadczeń socjalnych	15 000
24	Programy komputerowe	6 000
25	Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych (ZUS)	12 000
26	Zobowiązania publiczno-prawne wobec US	14 000

4.2. Istota i charakterystyka aktywów i pasywów

TEST (4.2.) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

1. Zasoby majątkowe zaliczane do aktywów firmy:
 - a) muszą stanowić jej własność,
 - b) kontrolowane są przez firmę,
 - c) spełniają łącznie warunki: możliwość kontrolowania; wiarygodne określenie ich wartości; stanowią skutek zaszczości gospodarczych; mają zdolność do generowania w przyszłości korzyści ekonomicznych dla jednostki,
 - d) wystarczy jeśli mają zdolność do generowania w przyszłości korzyści ekonomicznych dla jednostki.

2. Środki trwale zaliczamy do:
 - a) aktywów obrotowych,
 - b) wartości niematerialnych i prawnych,
 - c) rzeczowych aktywów trwałych,
 - d) inwestycji długoterminowych.

3. Inwestycje długoterminowe:
 - a) stanowią aktywa trwale w postaci nieruchomości, wartości niematerialnych i prawnych, które zostały nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych poprzez ich przyrost lub z tytułu udziału w zyskach,
 - b) stanowią aktywa trwale w postaci nieruchomości, wartości niematerialnych i prawnych, które zostały nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych poprzez ich wykorzystanie na własne potrzeby działalności operacyjnej,
 - c) zalicza się do nich w szczególności nabyte przez jednostkę udziały i akcje w innych jednostkach w celu sprawowania nad nimi kontroli, współkontroli lub wywierania znacznego wpływu o terminie wykupu krótszym niż 12 miesięcy,
 - d) nie mogą dotyczyć pożytków np. z tytułu odsetek, dywidend (czyli udziału w zyskach).

4. Zapasy:
 - a) obejmują materiały nabyte w celu zużycia na własne potrzeby, wytworzone lub przetworzone produkty gotowe a także półprodukty i towary,
 - b) można do nich zaliczyć środki trwale,
 - c) muszą być zbyte lub zużyte w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,
 - d) zaliczają się do aktywów trwałych.

ZADANIE (4.2.) – 1

Ułóż poniżej wymienione składniki aktywów według rosnącego stopnia płynności oraz przyporządkuj odpowiednio do aktywów trwałych bądź obrotowych:

- 1) inwestycje krótkoterminowe,
- 2) zapasy,
- 3) krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe,
- 4) wartości niematerialne i prawne,
- 5) należności długoterminowe,
- 6) rzeczowe aktywa trwałe,
- 7) długoterminowe rozliczenia międzyokresowe,
- 8) należności krótkoterminowe,
- 9) inwestycje długoterminowe.

ZADANIE (4.2.) – 2

Przyporządkuj nazwę kapitału podstawowego i zapasowego do poszczególnych form organizacyjno-prawnych jednostek gospodarczych:

lp.	Nazwa jednostki	Kapitał podstawowy (A. I)	Kapitał zapasowy (A. IV)
1	Spółka z o. o.		
2	Spółka akcyjna		
3	Spółdzielnia		
4	Spółka cywilna		
5	Jednostka prowadzona przez osobę fizyczną we własnym imieniu i na własne ryzyko		
6	Przedsiębiorstwo państwowe		
7	Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej		

	Nazwa kapitału podstawowego do wyboru (A. I):	Nazwa kapitału zapasowego (A. IV):
1	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy
2	Fundusz udziałowy	Fundusz zasobowy
3	Fundusz założycielski	Fundusz przedsiębiorstwa
4	Fundusz statutowy	Fundusz zakładu

4.3. Analiza operacji gospodarczych – zasada równowagi bilansowej

ZADANIE (4. 3.) – 1

Określ wpływ każdej z poniższych operacji na składniki równania równowagi bilansowej. Wykonaj polecenie według następującego schematu:

Przykład

Zapłacono gotówką miesięczny czynsz za wynajmowany lokal firmy 400 zł.

Odpowiedź: Zmniejszenie środków pieniężnych, czyli aktywów [-A].

Zmniejszenie kapitału własnego na skutek poniesionego kosztu [-Kwł (koszt)].

Operacje gospodarcze:

- 1) zakupiono za gotówkę materiały biurowe, które przyjęto do magazynu 200 zł,
- 2) właściciel wpłacił 20 000 zł w banku na rachunek bieżący firmy,
- 3) wykonano usługę, zapłata nastąpi później 600 zł,
- 4) zakupiono zespół komputerowy wraz z drukarką 5 000 zł, zapłata nastąpi później,
- 5) kontrahent zapłacił przelewem za wykonaną usługę 600 zł,
- 6) zapłacono przelewem za zakupiony komputer: 5 000 zł.

ZADANIE (4.3.) – 2

Sporządź bilans otwarcia Spółki cywilnej „Alicja” na podstawie poniższych informacji:

Wspólnicy wnieśli:

1) Budynek o wartości	60 000 zł
2) Samochód osobowy o wartości	25 000 zł
3) Gotówkę w wysokości:	10 000 zł

Rozwiązanie w oparciu o wzór ustawowy bilansu:

Aktywa	Wartość w zł	Pasywa	Wartość w zł
A) Aktywa trwałe	85 000	A) Kapitał	95 000
II. Rzeczowe aktywa trwałe	85 000	(fundusz)	
1. Środki trwałe		własny	
b) budynki, lokale inżynierii lądowej i wodnej	60 000	I. Kapitał	95 000
d) środki transportu	25 000	podstawowy	
B) Aktywa obrotowe	10 000		
III. Inwestycje krótkoterminowe	10 000		
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	10 000		
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	10 000		
– środki pieniężne w kasie	10 000		
Suma aktywów	95 000	Suma pasywów	95 000

ZADANIE (4.3.) – 3

Ustal wpływ następujących operacji gospodarczych na bilans z poprzedniego zadania (4.3.) – 2:

- 1) przyjęto do magazynu materiały o wartości 3 000 zł – zapłata nastąpi w terminie późniejszym,
- 2) za gotówkę zakupiono komputer z podstawowym oprogramowaniem o wartości 2 500 zł,
- 3) przyjęto i zamontowano maszyny produkcyjne o wartości 20 000 zł – zapłata nastąpi w terminie późniejszym.

Rozwiązanie:

Aktywa	Suma	Pasywa	Suma
A) Aktywa trwałe	107 500	A. Kapitał własny	95 000
I. Wartości niematerialne i prawne	2 500	Kapitał podstawowy	95 000
3. Inne wartości niematerialne i prawne – program komputerowy	2 500	B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	23 000
II. Rzeczowe aktywa trwałe	105 000	III. Zob. krótkoterminowe	23 000
1. Środki trwałe	60 000	a) Zobowiązania	23 000
b) budynki, lokale inżynierii lądowej i wodnej	20 000	z tytułu dostaw i usług	
c) urządzenia techniczne i maszyny	25 000		
d) środki transportu			
B) Aktywa obrotowe	10 500		
I. Zapasy	3 000		
1. Materiały	3 000		
III. Inwestycje krótkoterminowe	7 500		
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	7 500		
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	7 500		
– środki pieniężne w kasie	7 500		
Suma aktywów	118 000	Suma pasywów	118 000

ZADANIE (4.3.) – 4

Sporządź bilans otwarcia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, układając aktywa według rosnącego stopnia płynności, a pasywa według rosnącego stopnia wymagalności. Przedstaw operacje bieżącego miesiąca na podstawowym modelu rachunkowości podwójnej (równaniu równowagi bilansowej).

Składniki bilansu:

lp.	Składnik bilansu	Wartość w zł
1	Towary	1 000
2	Samochód dostawczy	4 000
3	Kapitał podstawowy	3 300
4	Środki pieniężne w kasie	600
5	Zobowiązania wobec dostawców	1 500
6	Środki pieniężne na rachunku bankowym	1 500
7	Należności od odbiorców z tytułu dostaw i usług	1 600
8	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	3 900

Operacje gospodarcze bieżącego miesiąca:

- wpłynęła do kasy część należności od odbiorców z tytułu dostaw i usług 1 600 zł,
- zaciągnięto krótkoterminowy kredyt bankowy w wysokości 10 000 zł, który wpłynął na rachunek bieżący,
- pobrano 5 000 zł z banku do kasy,
- wypłacono z kasy zaległe wynagrodzenia netto pracownikom, w wysokości 3 900 zł,
- nabyto towary o wartości 2 500 zł (zapłata nastąpi przelewem w terminie późniejszym).

ZADANIE (4.3.) – 5

W firmie „ZEZIK” miały miejsce następujące operacje gospodarcze, które należy zaksięgować na podstawowym modelu rachunkowości podwójnej, a następnie sporządzić bilans zamknięcia:

Bilans na początek miesiąca:

lp.	Aktywa	Wartość w zł	Pasywa	Wartość w zł
1	Środki pieniężne na rachunku bieżącym	60 000 zł	Kapitał podstawowy	60 000 zł

Operacje gospodarcze:

- zakupiono sprężarkę powietrza o wartości 50 000 zł, z odroczonym terminem płatności,

4.4. Analiza operacji gospodarczych procesowo-wynikowych

ZADANIE (4.4.) – 1

Przedsiębiorca Nowakowski rozpoczął działalność gospodarczą na własne nazwisko, we własnym imieniu w postaci usług wynajmu pokoi dla młodzieży studiującej w Krakowie. Otrzymał w spadku niewielką kamienicę, której pokoje postanowił wynajmować. Dokonał czynności formalnoprawnych związanych z rejestracją firmy o nazwie „Pokoje dla studentów-X”. Otworzył biuro blisko miasteczka studenckiego i rozpoczął usługi hotelarskie. W ciągu pierwszego miesiąca działalności zaistniały następujące zdarzenia gospodarcze:

- 1) przedsiębiorca zainwestował w działalność gospodarczą własne środki pieniężne w wysokości 50 000 zł wpłacając je w banku na rachunek bieżący firmy,
- 2) zakupił komplet mebli biurowych za 2500 zł zapłacił przelewem,
- 3) przygotował pokoje do wynajęcia. Otrzymał i uregulował przelewem rachunek za wymalowanie pokoi oraz drobny remont: 2600 zł,
- 4) zakupił na kredyt kupiecki część wyposażenia kuchennego: komplet talerzy, garnki o wartości 200 zł,
- 5) zakupił dwie lodówki za 2 000 zł – zapłata nastąpi później (lodówki będą użytkowane dłużej niż 1 rok),
- 6) zakupił materiały biurowe na kredyt kupiecki – 800 zł,
- 7) zakupił ziemię za 20 000 zł, aby w lecie wykorzystać ją na zorganizowanie kempingu a w niedalekiej przyszłości wybudować na niej akademik. Uregulował płatność przelewem,
- 8) wynajął studentom pokoje w posiadanej kamienicy i z tego tytułu za pierwszy miesiąc działalności otrzymał gotówkę 5 000 zł,
- 9) uregulował gotówką zobowiązanie wobec dostawcy lodówekzł,
- 10) uregulował gotówką część zobowiązania za dostarczone materiały biurowe 400 zł,
- 11) uregulował gotówką czynsz dzierżawny za wynajmowane pomieszczenia biurowe 200 zł,
- 12) otrzymał i uregulował przelewem rachunek za gaz, prąd, ciepłą i zimną wodę w wynajmowanej studentom kamienicy 300 zł,
- 13) odsprzedał koleżance za gotówkę część nadmiernych zapasów materiałów biurowych, wystawił rachunek na sprzedane materiały 300 zł,
- 14) wydał materiały z magazynu po koszcie własnym ich nabycia 300 zł,
- 15) na koniec miesiąca wycenił na kwotę 200 zł materiały biurowe, które nie zostały jeszcze zużyte, zatem koszt zużytych materiałów wynosi.....,
- 16) zapłacił za bilety do kina dla swojej rodziny firmową kartą płatniczą 50 zł (nie dokonał wycofania z kapitału własnego),
- 17) wycofał z działalności gospodarczej 2 000 zł na własne potrzeby.

Polecenia do wykonania:

- 1) zapisz operacje gospodarcze które wydarzyły się w pierwszym miesiącu działalności, korzystając z równania równowagi bilansowej o postaci:

$$\boxed{\begin{aligned} \text{\textit{Środki trwałe}} + \text{\textit{Zapasy materiałów}} + \text{\textit{Należności od właściciela}} + \text{\textit{Kasa}} + \\ \text{\textit{Rachunek bieżący}} = \text{\textit{Kapitał własny}} + \text{\textit{Zobowiązania}}. \end{aligned}}$$

- 2) dla operacji gospodarczych wpływających na wysokość kapitału własnego określić typ operacji odpowiednimi literami: +Kwł (przychód), –Kwł (koszt), w – wycofanie z kapitału, i – inwestycje dodatkowe powiększające kapitał własny,
- 3) po dokonaniu zapisu ostatniej operacji podsumuj stany poszczególnych składników aktywów i kapitałów występujących w równaniu,
- 4) przygotuj sprawozdanie rachunek zysków i strat w wariantach porównawczym oraz zestawienie zmian w kapitale własnym i bilans zamknięcia.

ZADANIE (4.4.) – 2

Zakwalifikuj poniżej wymienione składniki do odpowiednich pozycji zaznaczając literą K koszty, literą A – aktywa, literą P – pasywa:

- 1) amortyzacja,
- 2) materiały podstawowe,
- 3) zużycie materiałów podstawowych,
- 4) transport towarów,
- 5) zobowiązania wobec dostawców,
- 6) zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku dochodowego,
- 7) wynagrodzenia,
- 8) zobowiązania z tytułu wynagrodzeń,
- 9) usługi remontowe,
- 10) reklama w telewizji,
- 11) paliwo do samochodu służbowego,
- 12) ubezpieczenie majątkowe firmy.

4.5. Rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych**ZADANIE (4.5.) – 1**

W firmie „J&G” w bieżącym okresie sprawozdawczym wystąpiły następujące przychody i koszty:

- 1) sprzedaż towarów 15 000 zł,
- 2) koszt towarów sprzedanych 8 000 zł,
- 3) ubytek towarów w wyniku pożaru 1500 zł,
- 4) zużycie paliwa do samochodów służbowych 600 zł,
- 5) odsetki postawione do dyspozycji przez bank na rachunku bieżącym 100 zł,

- 6) koszty podróży służbowych 1300 zł,
 7) wynagrodzenia pracowników w liście płac brutto 2300 zł,
 8) naliczony podatek dochodowy (19%) 266 zł.

Na podstawie powyższych danych sporządź porównawczy rachunek zysków i strat.

Rozwiązanie:

A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:	15 000
IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	15 000
B. Koszty działalności operacyjnej	12 200
I. Amortyzacja	
II. Zużycie materiałów i energii	600
III. Usługi obce	
IV. Podatki i opłaty, w tym:	
– podatek akcyzowy	
V. Wynagrodzenia	2 300
VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	
VII. Pozostałe koszty rodzajowe	1 300
VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	8 000
C. Zysk/ Strata ze sprzedaży (A–B)	2 800
D. Pozostałe przychody operacyjne	
III. Inne przychody operacyjne	
E. Pozostałe koszty operacyjne	
II. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	
III. Inne koszty operacyjne	
F. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+D–E)	2 800
G. Przychody finansowe	
V. Inne	100
H. Koszty finansowe	
I. Odsetki, w tym:	
– dla jednostek powiązanych	
IV. Inne	
I. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (F+G–H)	2 900
J. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (J.I. – J.II.)	–1 500
I. Zyski nadzwyczajne	
II. Straty nadzwyczajne	1 500
K. Zysk (strata) brutto (I+/-J)	1 400
L. Podatek dochodowy	266
M. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	
N. Zysk (strata) netto (K–L–M)	1 134

ZADANIE (4.5.) – 2

Poniższe pozycje ujmij w sprawozdaniu rachunek zysków i strat eliminując te, które nie wpływają na wynik finansowy jednostki:

- 1) planowe odpisy amortyzacyjne komputerów 1 200 zł oraz budynków i innych środków trwałych 1 600 zł,
- 2) sprzedano używany komputer za 4 000 zł, którego wartość księgową netto (po odjęciu dotychczasowego umorzenia 1 000 zł) wynosiła 3 500 zł,
- 3) otrzymano dywidendy z tytułu posiadanych akcji w spółce „KEX”, 10 000 zł,
- 4) zdeponowano środki pieniężne na lokacie terminowej w banku 100 000 zł,
- 5) bank naliczył i postawił do dyspozycji odsetki od środków pieniężnych zdeponowanych na lokacie długoterminowej – dopisując do lokaty 6 000 zł,
- 6) bank naliczył i potrącił z rachunku bieżącego odsetki od zaciągniętego kredytu 2 000 zł,
- 7) właściciel dokonał wycofania z kapitału własnego gotówki w wysokości 4 000 zł,
- 8) sprzedano towary „X” – 1 000 sztuk po cenie sprzedaży 500 zł (a cena nabycia wynosiła 250 zł za sztukę),
- 9) zakupiono towar „Y” 500 sztuk po 60 zł,
- 10) wynagrodzenie brutto sprzedawców wg listy płac brutto wyniosło 48 000 zł,
- 11) wynagrodzenie pracowników administracyjnych wg listy płac brutto 14 000 zł,
- 12) faktura za energię 31 000 zł,
- 13) faktura za telefon 7 000 zł,
- 14) zakupiono materiały biurowe (papier, długopisy), które przekazano do zużycia 200 zł,
- 15) czynsz od użytkowników za wynajęty magazyn 15 000 zł,
- 16) zapasy środków czystości (płyn dezynfekujący, mydła itp.) 300 zł,
- 17) odsprzedano materiały za 10 000 zł, których cena nabycia wynosiła 8 000 zł,
- 18) wystawiono fakturę za udzieloną konsultację 12 000 zł,
- 19) podatek akcyzowy 5 000 zł,
- 20) firma ochroniarska za swoje usługi wystawiła fakturę na kwotę 52 000 zł,
- 21) ogłoszenie reklamowe w prasie 2 000 zł,
- 22) podatek od nieruchomości 700 zł,
- 23) sprzedano udziały w innej jednostce za 500 000 zł, które kosztowały 100 000 zł,
- 24) koszt benzyny samochodów wykorzystywanych w działalności gospodarczej jednostki 6 000 zł,

- 25) szkolenia pracowników 1 000 zł,
- 26) przekazano darowiznę środków pieniężnych 5 000 zł,
- 27) w wyniku pożaru magazynu zniszczeniu uległy towary na kwotę 10 000 zł,
- 28) uzyskanie odszkodowania za zniszczone pożarem towary z zakładu ubezpieczeń 9 000 zł,
- 29) sprzedano część zorganizowanego zakładu wytwórczego, przychód uzyskany ze sprzedaży według ceny sprzedaży: 60 000 zł, koszt własny według wartości księgowej (bilansowej): 20 000 zł,
- 30) ubezpieczenia społeczne pracowników 9 000 zł,
- 31) odpisy aktualizujące wartość zakupionych towarów, na które minęła moda i w tej chwili zalegają magazyny a prawdopodobna cena ich sprzedaży zmniejszyła się w stosunku do ceny zakupu o 20 000 zł,
- 32) stopa podatku dochodowego w 20XX roku wynosiła 19% podstawy opodatkowania, równej uzyskanemu zyskowi brutto.

ZADANIE (4.5.) – 3

Bilans otwarcia spółki cywilnej „Zygzak” na 01.05.20XX r., której przedmiotem działalności jest handel wózkami widłowymi przedstawiał się następująco:

Aktywa:

Środki pieniężne na rachunku bankowym: 170 000 zł

Środki pieniężne w kasie: 10 000 zł

Suma aktywów: 180 000 zł

Pasywa:

Kapitał podstawowy (zakładowy): 180 000 zł

Suma pasywów: 180 000 zł

W maju miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) 10 stycznia zakupiono płacąc przelewem, lokal z przeznaczeniem na biuro o wartości 20 000 zł,
- 2) 12 stycznia zakupiono 10 wózków widłowych w cenie 10 000 zł za sztukę z przeznaczeniem do odsprzedaży,
- 3) 20 stycznia zaciągnięto krótkoterminowy kredyt bankowy w wysokości 80 000 zł, który wpłynął na rachunek bieżący,
- 4) 21 stycznia sprzedano 4 sztuki wózków widłowych po 15 000 zł za sztukę, płatność uzyskano przelewem,
- 5) wydano sprzedane towary z magazynu.....,
- 6) zapłacono gotówką za transport towarów 5 000 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw operacje gospodarcze na modelu rachunkowości podwójnej,
- 2) sporządź rachunek zysków i strat w wariantcie porównawczym.

ZADANIE (4. 5.) – 4

Składniki aktywów i pasywów firmy zajmującej się usługami krawieckimi przedstawiały się następująco:

Aktywa	Wartość w zł	Pasywa	Wartość w zł
Należności od odbiorców z tytułu dostaw i usług	1 750 zł	Kapitał zakładowy	10 000 zł
Środki pieniężne na rachunku bankowym	10 000 zł	Zobowiązania wobec dostawców z tytułu dostaw i usług	2 950 zł
Środki pieniężne w kasie	2 000 zł	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	800 zł
Razem	13 750 zł	Razem	13 750 zł

W bieżącym miesiącu miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) otrzymano na rachunek bieżący część należności od odbiorców w wysokości 1 000 zł,
- 2) zapłacono gotówką część zobowiązań wobec dostawców w wysokości 1500 zł,
- 3) zaksięgowano listę płac i jednocześnie przelano wynagrodzenie pracownika w wysokości 800 zł na jego rachunek bieżący (pominięto problem składek ZUS),
- 4) wystawiono rachunek w wysokości 5 000 zł za sprzedaż usług krawieckich,
- 5) zapłacono przelewem czynsz w wysokości 1 000 zł za wynajem lokalu, w którym ma siedzibę firma,
- 6) zakupiono za gotówkę materiały o wartości 200 zł, które zużyto na uszywanie sukienek.

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw operacje gospodarcze na kontach T-eowych,
- 2) sporządź bilans zamknięcia i rachunek zysków i strat w wariantcie porównawczym.

W zadaniu pominięto kwestię podatku dochodowego.

ZADANIE (4.5.) – 5

W firmie handlowej „Yeti” kapitał podstawowy na początek stycznia 20XX r., ulokowany na rachunku bankowym wynosił 263 000 zł. Ponadto firma posiadała zapas towarów o wartości 20 000 zł, za które ma zapłacić do 15 lutego 20XX.

W styczniu 20XX r. miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) sprzedano na kredyt kupiecki towary, wystawiono fakturę VAT 15 000 zł,

- 2) wydano z magazynu sprzedane towary na podstawie dokumentu WZ, których wartość w cenie zakupu wynosiła 11 000 zł,
- 3) zakupiono samochód dostawczy o wartości 50 000 zł, za który zapłacono przelewem,
- 4) zaciągnięto długoterminowy kredyt bankowy w wysokości 80 000 zł, który wpłynął na rachunek bieżący,
- 5) zakupiono materiały biurowe o wartości 200 zł, za które zapłacono przelewem i wydano do zużycia,
- 6) wypłacono przelewem wynagrodzenia pracowników w wysokości 4 800 zł,
- 7) zapłacono przelewem rachunek za wywóz śmieci w wysokości 30 zł,
- 8) opłacono przelewem rachunek za energię elektryczną w wysokości 100 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw operacje gospodarcze na modelu rachunkowości podwójnej,
- 2) sporządź rachunek zysków i strat w wariantcie porównawczym,
- 3) oblicz kapitał własny na koniec stycznia 20XX r.

ZADANIE (4.5.) – 6

W firmie handlowej „Saba”, która stanowi przedsiębiorstwo własności indywidualnej Pana Jana Kowalskiego, w maju 20XX r. miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) właściciel firmy wpłacił na rachunek bieżący gotówkę, w wysokości 100 000 zł,
- 2) zakupiono i przekazano do użytkowania środki trwałe o wartości 10 000 zł, płatny przelewem w terminie późniejszym,
- 3) pobrano 200 zł z rachunku bieżącego do kasy na zaliczkę dla pracowników,
- 4) pracownik pobrał z kasy 200 zł na zakup materiałów biurowych,
- 5) zaciągnięto kredyt bankowy w wysokości 25 000 zł, o okresie spłaty 18 miesięcy, który wpłynął na rachunek bieżący,
- 6) zakupiono towary, których wartość w cenie zakupu wynosiła 3 000 zł, i za które zapłacono przelewem, towary przyjęto do magazynu,
- 7) udzielono krótkoterminowej pożyczki w wysokości 2 000 zł firmie ABC, którą przelano z rachunku bankowego,
- 8) zapłacono przelewem fakturę za środki trwałe, w wysokości 10 000 zł,
- 9) wystawiono fakturę o wartości 5 000 zł za sprzedany towar handlowy,
- 10) zaksięgowano koszt towarów sprzedanych, wiedząc że wartość towarów w cenie zakupu wynosiła 3 000 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw powyższe operacje gospodarcze na modelu rachunkowości podwójnej,
- 2) sporządź rachunek zysków i strat w wariancie porównawczym.
W zadaniu pominięto kwestię podatku dochodowego oraz VAT.

ZADANIE (4.5.) – 7

W firmie „ACCF” zajmującej się remontami mieszkań, w bieżącym miesiącu wystąpiły następujące operacje gospodarcze.

Operacje gospodarcze bieżącego miesiąca:

- 1) właściciel zainwestował w firmę środki pieniężne, w wysokości 4 600 zł, które wpłacił na rachunek bieżący firmy,
- 2) otrzymano fakturę za zużycie energii elektrycznej o wartości 800 zł, za którą zapłacono przelewem,
- 3) zakupiono materiały podstawowe o wartości 3 000 zł, które przyjęto do magazynu – zapłacono przelewem,
- 4) wystawiono fakturę o wartości 5 000 zł za remont mieszkania, zapłata nastąpi później,
- 5) kontrahent dokonał częściowej zapłaty przelewem za remont mieszkania, w wysokości 2 250 zł,
- 6) zaksięgowano koszt zużytych materiałów wykorzystanych w remontach mieszkań w wysokości..... (na podstawie inwentaryzacji na koniec miesiąca, która wykazała, że saldo końcowe materiałów podstawowych wynosiło 1 000 zł).

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw operacje gospodarcze na modelu rachunkowości podwójnej,
- 2) sporządź rachunek zysków i strat w wariancie porównawczym,
- 3) sporządź zestawienie zmian w kapitale własnym,
- 4) sporządź rachunek przepływów pieniężnych metodą bezpośrednią,
- 5) wskaż powiązania pomiędzy sprawozdaniami, które należy sporządzić w zadaniu.

Pominięto kwestię podatku dochodowego oraz VAT.

ZADANIE (4.5.) – 8

Sporządź metodą porównawczą rachunek zysków i strat (z uwzględnieniem problemu zmiany stanu produktów).

Jednostka gospodarcza „Bombka” o charakterze przemysłowym, produkuje i sprzedaje ozdoby choinkowe.

Wariant A

Stan początkowy (na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, czyli 01.01.20XX r.) niesprzedanych z ubiegłego roku ozdób choinkowych posia-

da wartość bilansową 200 000 zł. Natomiast 31.12.20XX r., wyceniono po koszcie własnym wytworzenia nie sprzedane ozdoby na kwotę 300 000 zł.

- 1) roczne przychody netto (bez podatku VAT po udzielonych skontach i bonifikatach) ze sprzedaży produktów gotowych analizowanej jednostki gospodarczej wyniosły 900 000 zł,
- 2) przychody z tytułu zbycia krótkoterminowych papierów wartościowych wyniósł 100 000 zł, zaś koszty ich nabycia 30 000 zł,
- 3) zużyte szkła 200 000 zł,
- 4) energia elektryczna 10 000 zł,
- 5) paliwo do samochodów stanowiących środki trwałe jednostki 6 000 zł,
- 6) ubezpieczenia majątkowe 600 zł,
- 7) ubezpieczenia pracowników na udziale pracodawcy (50% emerytalnego i rentowego oraz 100% wypadkowego) oraz wpłaty na Fundusz Pracy oraz FGŚP 16 000 zł,
- 8) wynagrodzenia brutto 100 000 zł,
- 9) planowa amortyzacja maszyn produkcyjnych 20 000 zł,
- 10) usługi telekomunikacyjne 24 000 zł,
- 11) uzyskane odsetki z tytułu udzielonej pożyczki innej jednostce gospodarczej 4 000 zł,
- 12) podatek dochodowy 19%.

Wariant B

Stan początkowy (na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, czyli 01.01.20XX r.) niesprzedanych z ubiegłego roku ozdób choinkowych posiada wartość bilansową 300 000 zł. Natomiast 31.12.20XX r., wyceniono po koszcie własnym wytworzenia niesprzedane ozdoby na kwotę 200 000 zł.

Oceń, jaki wpływ na wynik finansowy miała zmiana stanu produktów.

Barbara Oliwkiewicz

Rozdział 5

Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych

Efekty kształcenia

Zagadnienia poruszane w rozdziale piątym odnoszą się do ośmiu następujących efektów kształcenia:

- Wiedza – K_W05 – Student charakteryzuje zasady funkcjonowania systemu prawa i odnoszenia do praktyki przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych oraz podmiotów sektora finansów publicznych.
- Wiedza – K_W07 – Student charakteryzuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przedsiębiorstwa, ich cele i relacje między nimi.
- Wiedza – K_W14 – Student wyjaśni zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz stosowane w procedury rozliczeń publiczno-prawnych w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz jednostkach sektora finansów publicznych.
- Umiejętności – K_U01 – Student interpretuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych zjawiska i procesy społeczne związane z obszarem finansów i rachunkowości.
- Umiejętności – K_U05 – Student zaprojektuje politykę rachunkowości przedsiębiorstwa i poprowadzi księgi rachunkowe oraz wypełni obowiązki sprawozdawczości finansowej wykorzystując przepisy prawa oraz krajowe i międzynarodowe normy rachunkowości.
- Umiejętności – K_U15 – Student posługuje się językowym kodem naukowym (w języku angielskim) właściwym dla dyscypliny finansów i rachunkowości.
- Kompetencje – K_K06 – Student zorientowany jest na kompetentną i odpowiedzialną ocenę zjawisk finansowych i bilansowych.
- Kompetencje – K_K09 – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości.

5.1. Funkcjonowanie i klasyfikacja kont bilansowych

ZADANIE (5.1.) – 1

Poniższe zdania dotyczące kont T-owych zakwalifikuj odpowiednio jako prawda lub fałsz:

Ip.	Określenia	Prawda	Falsz
1	Elementem składowym konta jest jego nazwa, określająca treść ekonomiczną księgowanych na nim operacji gospodarczych.		
2	Zapis księgowy operacji gospodarczych odbywa się jednostronnie – po stronie Dt lub Ct.		
3	Elementem składowym konta są dwie przeciwstawne strony konta, po jednej stronie rejestruje się wzrosty efektów z operacji gospodarczych, po drugiej stronie konta rejestruje się zmniejszenia wynikające z treści operacji gospodarczych.		
4	Strona konta zwana DEBET: to prawa strona konta.		
5	Księgowanie po debetowej stronie konta nosi nazwę zapis na dobro konta.		
6	Księgowanie po debetowej stronie oznacza zapisanie w ciężar konta.		
7	Strona konta zwana CREDIT: to prawa strona konta.		
8	Strona konta zwana CREDIT: to lewa strona konta.		
9	Księgowanie operacji gospodarczych po kredytowej stronie konta nazywa się obciążeniem konta.		
10	Strona konta zwana Credit nosi polską nazwę Wn – Winien.		

TEST (5.1.) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

- Księgi rachunkowe nie powinny być prowadzone:
 - rzetelnie,
 - bezbłędnie,
 - z opóźnieniem czasowym,
 - sprawdzalnie.
- Księgowanie operacji gospodarczych po debetowej stronie konta nie nazywa się:
 - uznaniem konta,
 - debetowaniem konta,
 - obciążeniem konta,
 - zapisaniem w ciężar konta.

3. Księgowanie operacji gospodarczej po kredytowej stronie konta nie nazywa się:
 - a) kredytowaniem konta,
 - b) uznaniem konta,
 - c) zapisaniem na dobro konta,
 - d) obciążeniem konta.

4. Zasada „podwójnego zapisu” na kontach dotyczy zapisu:
 - a) na dwóch różnych kontach, po dwóch przeciwstawnych stronach konta, w tej samej kwocie,
 - b) na dwóch różnych kontach, w dwóch różnych kwotach,
 - c) na dwóch różnych kontach, po tych samych stronach,
 - d) na dwóch różnych kontach, po dwóch przeciwstawnych stronach konta, w dwóch różnych kwotach.

5. Saldo początkowe na kontach aktywnych zapisywane jest po stronie:
 - a) kredytowej,
 - b) debetowej,
 - c) kredytowej lub debetowej,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.

6. Saldo początkowe na kontach pasywnych zapisywane jest po stronie:
 - a) debetowej lub kredytowej,
 - b) debetowej,
 - c) kredytowej,
 - d) żadna z powyższych.

7. Operacje aktywne mają wpływ na zmianę w strukturze:
 - a) pasywów,
 - b) aktywów,
 - c) aktywów i pasywów,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.

8. Operacje pasywne mają wpływ na zmianę w strukturze:
 - a) aktywów i pasywów,
 - b) aktywów,
 - c) pasywów,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.

9. Zakup materiałów za gotówkę to operacja:
 - a) pasywna,
 - b) aktywno-pasywna zwiększająca,
 - c) aktywno-pasywna zmniejszająca,
 - d) aktywna.

10. Zaciągnięcie kredytu w banku na spłatę zobowiązań wobec dostawców to operacja:
- a) aktywna,
 - b) pasywna,
 - c) aktywno-pasywna zwiększająca,
 - d) aktywno-pasywna zmniejszająca.
11. Zadeklarowanie części kapitału zakładowego (własnego) na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy to operacja:
- a) aktywno-pasywna zwiększająca,
 - b) aktywna,
 - c) pasywna,
 - d) aktywno-pasywna zmniejszająca.
12. Spłata zobowiązań za towary dokonana przelewem z rachunku bieżącego to operacja:
- a) aktywna,
 - b) pasywna,
 - c) aktywno-pasywna zmniejszająca,
 - d) aktywno-pasywna zwiększająca.
13. Konto aktywne na koniec roku obrachunkowego wykazuje saldo po stronie:
- a) debetowej,
 - b) kredytowej,
 - c) debetowej lub kredytowej,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.
14. Konto pasywne na koniec roku obrachunkowego wykazuje saldo po stronie:
- a) debetowej,
 - b) kredytowej,
 - c) debetowej lub kredytowej,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.
15. Konto środki trwale należy do:
- a) zespołu 3 kont,
 - b) zespołu 1 kont,
 - c) zespołu 2 kont,
 - d) zespołu 0 kont.

16. Konto rozrachunki z odbiorcami należy do:

- zespołu 0 kont,
- zespołu 2 kont,
- zespołu 4 kont,
- zespołu 5 kont.

17. Konta aktywne mają związek z bilansem:

- pośredni,
- bezpośredni,
- brak związku,
- żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.

ZADANIE (5.1.) – 2

Zapisz poniższe operacje gospodarcze na kontach T-owych, zaznaczając znakiem „X” odpowiednio po stronie Dt lub Ct konta oraz dodatkowo określając charakter wykorzystanych kont (aktywne, pasywne, kosztowe, przychodowe), a także podając typ każdej operacji. Operacje gospodarcze są niezależne (dotyczą różnych firm):

lp.	Operacje gospodarcze:
1	Pobrano gotówkę z rachunku bieżącego na zasilenie kasy.
2	Właściciel zainwestował wpłacając do kasy przedsiębiorstwa własne środki pieniężne.
3	Powstanie kapitału zapasowego z dopłat wspólników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w kompensacie z zobowiązaniami spółki wobec wspólników.
4	Zaciągnięto długoterminowy kredyt bankowy, który wpłynął na rachunek bieżący firmy.
5	Właściciel wniósł aport do firmy indywidualnej w postaci środków trwałych.
6	Pracownik pobrał z kasy zaliczkę na podróż służbową.
7	Otrzymano przelewem należność od odbiorcy towarów „X”.
8	Zakupiono towary, które przyjęto do magazynu, zapłata nastąpi w terminie późniejszym.
9	Z zaciągniętego kredytu w banku spłacono bezpośrednio część zobowiązania wobec dostawcy towarów.
10	Zakupiono materiały na kredyt kupiecki, które przyjęto do magazynu.
11	Zasilono kapitał zakładowy kapitałem zapasowym.
12	Właściciel firmy wycofał wniesiony aportem rzeczowym samochód na własne potrzeby.
13	Zapłacono przelewem część zobowiązań wobec dostawców z tytułu dostawy towarów.
14	Właściciel pobrał z kasy gotówkę na własne potrzeby.

Objaśnienia do określenia charakteru operacji gospodarczych: bilansowych (+A/-A; +P/-P; +A/+P; -A/-P)

Rozwiązanie:

					TYP OPERACJI
1)	100 – Kasa		130 – Rachunek bieżący		
	X			X	+A/–A
2)	100 – Kasa		801 – Kapitał podstawowy		
	X			X	+A/+P
3)	241 – Rozrachunki z właścicielami		811 – Kapitał zapasowy		
	X			X	–P/+P
4)	130 – Rachunek bieżący		134 – Kredyty bankowe		
	X			X	+A/+P
5)	010 – Środki trwałe		801 – Kapitał podstawowy		
	X			X	+A/+P
6)	100 – Kasa		234 – Pozostałe rozrachunki z pracownikami		
		X	X		+A/–A
7)	130 – Rachunek bieżący		200 – Rozrachunki z odbiorcami		
	X			X	+A/–A
8)	330 – Towary		210 – Rozrachunki z dostawcami		
	X			X	+A/+P
9)	210 – Rozrachunki z dostawcami		134 – Kredyty bankowe		
	X			X	+P/–P
10)	310 – Materiały		210 – Rozrachunki z dostawcami		
	X			X	+A/+P
11)	801 – Kapitał zakładowy		811 – Kapitał zapasowy		
		X	X		+P/–P
12)	010 – Środki trwałe		801 – Kapitał podstawowy		
		X	X		–A/–P
13)	130 – Rachunek bieżący		210 – Rozrachunki z dostawcami		
		X	X		–A/–P
14)	100 – Kasa		801 – Kapitał podstawowy		
		X	X		–A/–P

ZADANIE (5.1.) – 3

W przedsiębiorstwie „Dona” salda początkowe wybranych kont na 1 lutego 20XX r. kształtowały się następująco: (100) Kasa – 4 000 zł, (200) Rozrachunki z odbiorcami – 300 zł, (331) Towary w detalu – 1 000 zł.

W lutym miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) wpływ gotówkowy należności od odbiorcy w wysokości 300 zł,
- 2) podjęto gotówkę z kasy wpłacając na rachunek bieżący: 1 000 zł,
- 3) otrzymano część należności od odbiorcy do kasy 1 500 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) otwórz konta na początek lutego 20XX,
- 2) zaksięguj operacje gospodarcze na kontach T-owych,
- 3) ustal obroty oraz salda końcowe kont i podaj zasady funkcjonowania kont aktywnych.

ZADANIE (5.1.) – 4

W firmie „GPP” zobowiązania z różnych tytułów są ewidencjonowane na wspólnym koncie Rozrachunki z dostawcami, stany i zmiany zobowiązań przedstawiały się w ubiegłym okresie sprawozdawczym następująco:

Saldo początkowe konta (210) Rozrachunki z dostawcami: 10 000 zł,

- 1) zakupiono materiały z odroczonym terminem płatności o wartości 1200 zł od dostawcy S, które przyjęto do magazynu,
- 2) spłacono część zobowiązań wobec dostawców gotówką 2 000 zł,
- 3) zakupiono materiały biurowe na kredyt kupiecki i przekazano je do magazynu 4 000 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) otwórz konto Rozrachunki z dostawcami,
- 2) przedstaw zmiany na koncie Rozrachunki z dostawcami w trakcie okresu sprawozdawczego,
- 3) ustal obroty Dt i Ct oraz saldo końcowe konta Rozrachunki z dostawcami na koniec danego okresu obrachunkowego.
Podaj zasady funkcjonowania konta pasywnego.

ZADANIE (5.1.) – 5

W „ZEN” spółka z o.o. salda początkowe konta Pozostałe rozrachunki z pracownikami kształtowały się: Dt „N”: 500 zł; Ct „Z”: 300 zł. Saldo początkowe konta (100) Kasa wynosiło: 10 000 zł.

W okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) pracownik A rozliczył się z pobranej zaliczki na zakup materiałów biurowych wydanych do zużycia:
 - a) przedstawił rachunek za zakupione materiały biurowe na kwotę 400 zł,
 - b) zwrócił do kasy niewykorzystaną część zaliczki w wysokości 100 zł,

- 2) pracownik B pobrał z kasy zaliczkę na delegację zagraniczną w wysokości 1 000 zł,
- 3) pracownik B rozliczył się z delegacji:
 - a) przedstawił rachunek za koszty podróży służbowej na kwotę 1 500 zł,
 - b) pobrał z kasy 500 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw operacje gospodarcze na kontach,
- 2) ustal salda końcowe konta Pozostałe rozrachunki z pracownikami a następnie je zinterpretuj.
- 3) podaj zasady funkcjonowania konta aktywno-pasywnego.

ZADANIE (5.1.) – 6

W „XYZ” spółka z o. o. na początku roku obrotowego stan majątkowy i finansowy przedstawia się następująco (w zł): budynki 100 000 zł, maszyny 50 000 zł, należności od odbiorców 50 000 zł, środki pieniężne w banku 45 000 zł, środki pieniężne w kasie 25 000 zł, zobowiązania wobec dostawców 30 000 zł, kapitał udziałowy 180 000 zł, kapitał zapasowy 60 000 zł.

Operacje gospodarcze w bieżącym okresie sprawozdawczym:

- 1) przekazano środki pieniężne z banku do kasy 20 000 zł,
- 2) zakupiono za gotówkę środki trwałe 20 000 zł,
- 3) otrzymano przelewem należności od odbiorcy 15 000 zł,
- 4) spłacono gotówką zobowiązanie wobec dostawców 18 000 zł,
- 5) zapłacono przelewem bankowym rachunek za czynsz 1500 zł,
- 6) otrzymano do kasy od udziałowców środki pieniężne z tytułu podwyższenia udziałów 12 000 zł,
- 7) zaciągnięto kredyt bankowy, środki przelano na rachunek bankowy 80 000 zł,
- 8) zakupiono towary; zapłata nastąpi w terminie późniejszym 12 000 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) otworzyć konta ze stanami początkowymi,
- 2) zaksięgować operacje na kontach,
- 3) ustalić stany końcowe na kontach.

ZADANIE (5.1.) – 7

Firma „VV” prowadząca działalność usługową (punkt KSERO) na początku okresu sprawozdawczego przedstawiła następujący stan majątkowy i finansowy: grunty 80 000 zł, budynek 90 000 zł, wartości niematerialne i prawne 100 000 zł, papier do ksero 20 000 zł, środki pieniężne w kasie 15 000 zł, zobowiązania wobec dostawców 40 000 zł, kapitał zapasowy 78 000 zł, zobowiązania wobec banku 100 000 zł, środki pieniężne w banku 30 000 zł, należności od odbiorców 15 000 zł, materiały biurowe 10 000 zł, kapitał podstawowy 150 000 zł, towary 8 000 zł.

Operacje gospodarcze w bieżącym okresie sprawozdawczym:

- 1) zainwestowano w działalność gospodarczą wpłacając do kasy własne środki pieniężne 50 000 zł,
- 2) uregulowano gotówką zobowiązanie wobec dostawcy 15 000 zł,
- 3) zakupiono na kredyt kupiecki materiały biurowe 5 000 zł,
- 4) uregulowano czynsz za wynajmowanie pomieszczenia biurowego (przelew bankowy) 8 000 zł,
- 5) zakupiono maszynę kserograficzną (przelew bankowy) 10 000 zł,
- 6) uregulowano gotówką rachunek za telefon 2 000 zł,
- 7) otrzymano przelewem należność od odbiorcy 12 000 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) otworzyć konta ze stanami początkowymi,
- 2) zaksięgować operacje na kontach,
- 3) ustalić stany końcowe na kontach.

ZADANIE (5.1.) – 8

Firma „Enigma” na początku okresu sprawozdawczego posiadała następujące aktywa i pasywa: towary 30 000 zł, program komputerowy 80 000 zł, środki pieniężne w kasie 12 000 zł, zobowiązania wobec dostawców 34 000 zł, środki pieniężne na rachunku bankowym 50 000 zł, należności od odbiorców towarów i usług 13 000 zł, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń 3 000 zł, kapitał podstawowy (należy wyliczyć).

Operacje gospodarcze bieżącego miesiąca:

- 1) do kasy wpłynęła należność od odbiorców z tytułu dostaw i usług 13 000 zł,
- 2) zaciągnięto gotówkowy krótkoterminowy kredyt bankowy w wysokości 23 000 zł,
- 3) przekazano 5 000 zł z kasy na rachunek bieżący,
- 4) wypłacono z kasy zaległe wynagrodzenia pracownikom, w wysokości 3 000 zł,
- 5) zakupiono towary do magazynu o wartości 7 000 zł (zapłata nastąpi przelewem w terminie późniejszym).

Polecenia do wykonania:

- 1) otworzyć konta ze stanami początkowymi,
- 2) zaksięgować operacje na kontach,
- 3) ustalić stany końcowe na kontach.

5.2. Funkcjonowanie kont wynikowych

TEST (5.2.) – 1

Rozwiąż test jednokrotnego wyboru, wybierając poprawną odpowiedź:

1. Które z poniższych określeń nie jest odpowiednie dla konta wynikowego:
 - a) konto niebilansowe,
 - b) konto pośrednio bilansowe,
 - c) konto aktywne,
 - d) konto pozabilansowe.

2. Które z poniższych kont nie jest kontem wynikowym:
 - a) koszty finansowe,
 - b) straty i zyski nadzwyczajne,
 - c) rozrachunki z dostawcami,
 - d) wynik finansowy.

3. Konto wynik finansowy to konto:
 - a) aktywne,
 - b) pasywne,
 - c) wynikowe,
 - d) wynikowo-bilansowe.

4. Na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych na stronę debetową konta wynik finansowy nie przenosi się:
 - a) kosztów podstawowej działalności operacyjnej,
 - b) strat nadzwyczajnych,
 - c) przychodów finansowych,
 - d) podatku dochodowego.

5. Na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych na stronę kredytową konta wynik finansowy nie przenosi się:
 - a) zysków nadzwyczajnych,
 - b) przychodów finansowych,
 - c) kosztów pozostałej działalności operacyjnej,
 - d) przychodów pozostałej działalności operacyjnej.

6. Konto amortyzacja należy do:
 - a) zespołu 4 kont,
 - b) zespołu 5 kont,
 - c) zespołu 3 kont,
 - d) zespołu 0 kont.

7. Konto produkcja podstawowa należy do:
- zespołu 4 kont,
 - zespołu 5 kont,
 - zespołu 3 kont,
 - zespołu 0 kont.
8. Konto kosztów ma związek z bilansem:
- bezpośredni,
 - pośredni,
 - brak związku,
 - żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.
9. Konta wynikowe mają związek z bilansem:
- bezpośredni,
 - pośredni,
 - brak związku,
 - żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.

ZADANIE (5.2.) – 1

Zadekretuj poniższe operacje gospodarcze oraz określ kierunek in plus lub in minus zmian składników aktywów, zobowiązań i kapitału własnego na skutek zaistniałych operacji wynikowych. Posłuż się następującymi symbolami:

Symbole, jakimi należy się posłużyć	Opis symboli stosowanych w czterech typach operacji wynikowych
-A/-Kwł koszt	zmniejszenie aktywów oraz zmniejszenie kapitału własnego na skutek powstałego kosztu
+Z/-Kwł koszt	zwiększenie zobowiązań oraz zmniejszenie kapitału własnego na skutek powstałego kosztu
+A/+Kwł przychód	zwiększenie aktywów oraz zwiększenie kapitału własnego na skutek powstałego przychodu
-Z/+Kwł przychód	zmniejszenie zobowiązań i zwiększenie kapitału własnego na skutek powstałego przychodu

Operacje gospodarcze:

- otrzymano rachunek za remont biura, za który zapłacono przelewem,
- wydano do zużycia materiały, które znajdowały się w magazynie,
- otrzymano rachunek i zapłacono przelewem za konsultację prawną-księgową,
- zaksięgowano wynagrodzenie brutto, według listy płac,

- 5) sprzedano za gotówkę wyroby gotowe,
- 6) bank naliczył i pobrał opłatę za prowadzenie rachunku bieżącego,
- 7) bank naliczył i postawił do dyspozycji odsetki od środków pieniężnych, zdeponowanych na rachunku bieżącym,
- 8) bank umorzył część zaciągniętego kredytu bankowego.

Rozwiązanie:

lp.	Dekretacja		Wpływ na aktywa, zobowiązania i kapitał własny
	Dt	Ct	
1	402 – Usługi obce	130 – Rachunek bieżący	-A/-Kwł koszt
2	401 – Zużycie materiałów i energii	310 – Materiały	-A/-Kwł koszt
3	402 – Usługi obce	130 – Rachunek bieżący	-A/-Kwł koszt
4	404 – Wynagrodzenia	230 – Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń	+Z/-Kwł koszt
5	100 – Kasa	700 – Sprzedaż wyrobów gotowych	+A/+Kwł przychód
6	402 – Usługi obce	130 – Rachunek bieżący	-A/-Kwł koszt
7	130 – Rachunek bieżący	750 – Przychody finansowe	+A/+Kwł przychód
8	134 – Kredyty bankowe	760 – Pozostałe przychody operacyjne	-Z/+Kwł przychód

ZADANIE (5.2.) – 2

W firmie „Gama” o profilu handlowym (detal), salda początkowe kont przedstawiają się następująco:

(330) Towary 26 000 zł, (130) Rachunek bieżący 11 000 zł, (200) Rozrachunki z odbiorcami 10 000 zł,

(801) Kapitał podstawowy 37 000 zł, (210) Rozrachunki z dostawcami 10 000 zł.

lp.	Treść operacji gospodarczej	Wartość operacji gospodarczej w zł
1	Sprzedano towary	
a	Wystawiono fakturę VAT, płatną w terminie późniejszym	10 000
b	Wydano z magazynu sprzedane towary na podstawie dowodu Wz	5 000
2	Otrzymano fakturę za transport towarów, zakupionych w poprzedniej operacji, płatną w ciągu 14 dni	300
3	Otrzymano i uregulowano przelewem fakturę za rozmowy telefoniczne	200
4	Otrzymano fakturę i zapłacono przelewem za zużycie energii elektrycznej	250
5	Otrzymano i zapłacono przelewem polisę na ubezpieczenie majątkowe	500
6	Sporządzono listę płac i jednocześnie wypłacono przelewem wynagrodzenia dla pracowników	3 000
7	Kontrahent spłacił część należności na rachunek bieżący firmy	1 000
8	Oplacono przelewem fakturę za transport towarów	300
9	Zakupiono za gotówkę materiały biurowe, które wydano do zużycia	100
10	Przeniesiono koszty i przychody na konto Wynik finansowy	

Polecenia do wykonania:

- 1) otwórz konta saldami początkowymi,
- 2) zaksięguj operacje gospodarcze na kontach T-owych,
- 3) ustal zysk ze sprzedaży.

ZADANIE (5.2.) – 3

W firmie „ABC” o profilu handlowym salda początkowe kont przedstawiały się następująco:

Aktywa:

Towary – 15 000 zł, Rachunek bieżący – 5 000 zł, Materiały – 1 000 zł.

Pasywa:

Kapitał podstawowy – 17 000 zł, Rozrachunki z dostawcami – 4 000 zł.

W danym okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) sporządzono listę płac za bieżący miesiąc: 3 000 zł,
- 2) otrzymano nieodpłatnie program finansowo-księgowy, wartość programu wynosiła 1 000 zł,
- 3) wskutek pożaru wniszczeniu uległy towary w magazynie o wartości księgowej 1 500 zł,
- 4) otrzymano odszkodowanie, na rachunek bieżący, z zakładu ubezpieczeń za spalone towary 1 200 zł,
- 5) sprzedano za gotówkę zbędne opakowania, wartość w cenie sprzedaży wynosiła: 800 zł,
- 6) wydano sprzedane opakowania z magazynu, wartość w cenie zakupu: 700 zł,
- 7) sprzedano towary o wartości w cenie sprzedaży: 6 000 zł, płatność otrzymano przelewem na rachunek bieżący,
- 8) wydano z magazynu sprzedane towary 3 000 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw ewidencję operacji gospodarczych na kontach T-owych,
- 2) prześlij koszty i przychody na konto Wynik finansowy,
- 3) ustal zaliczkę na podatek dochodowy (19% zysku brutto).

ZADANIE (5.2.) – 4

Określ wpływ poniższych operacji gospodarczych na bilans jednostki gospodarczej o profilu handlowym (detal).

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia,
- 2) zaksięguj operacje gospodarcze na kontach,
- 3) sporządź zestawienie obrotów i sald.

Zestawienie sald na początek danego okresu sprawozdawczego było następujące:

Nazwa konta	Wartość w zł	
	Dt	Ct
010 – Środki trwałe	10 000	
330 – Towary	15 000	
100 – Kasa	1 000	
130 – Rachunek bieżący	3 600	
801 – Kapitał podstawowy		25 000
210 – Zobowiązania wobec dostawców		4 600
Razem	29 600	29 600

Operacje gospodarcze bieżącego okresu:

- 1) pobrano 1 000 zł z rachunku bieżącego do kasy,
- 2) właściciel wniósł wkład pieniężny do kasy przedsiębiorstwa w wysokości 2 000 zł,
- 3) zapłacono przelewem część zobowiązań wobec dostawców z tytułu dostawy towarów w wysokości 2 000 zł,
- 4) zaciągnięto długoterminowy kredyt bankowy w wysokości 25 000 zł, który wpłynął na rachunek bieżący,
- 5) otrzymano fakturę za zużycie energii elektrycznej, w wysokości 200 zł,
- 6) zapłacono fakturę za energię przelewem,
- 7) właściciel wniósł aport do firmy w postaci środka transportu, o wartości 5 000 zł,
- 8) pracownik pobrał z kasy zaliczkę na podróż służbową w wysokości 150 zł,
- 9) zakupiono towary o wartości w cenie zakupu 11 000 zł, zapłata nastąpi w terminie późniejszym,
- 10) sprzedano za gotówkę towary 30 000 zł,
- 11) wydano z magazynu towary, wartość towarów w cenie zakupu wynosiła 5 000 zł,
- 12) sporządzono listę płac brutto 3600 zł – wypłata dla pracowników nastąpi później,
- 13) zakupiono za gotówkę materiały biurowe o wartości 280 zł, które wydano do zużycia,
- 14) przeniesiono koszty i przychody na konto Wynik finansowy.

Ustal zysk netto, wiedząc że podatek dochodowy wynosi 19% zysku brutto.

ZADANIE (5.2.) – 5

W firmie handlowej „Zefirek” – zajmującej się sprzedażą uszczelnień technicznych – salda początkowe kont na 1 stycznia 20XX przedstawiały się następująco:

lp.	Nazwa konta	Dt	Ct
1	130 – Rachunek bieżący	15 000 zł	
2	010 – Środki trwałe	20 000 zł	
3	020 – Wartości niematerialne i prawne	5 000 zł	
4	801 – Kapitał podstawowy		59 000 zł
5	210 – Rozrachunki z dostawcami		21 000 zł
6	134 – Kredyty bankowe		30 000 zł
7	330 – Towary	50 000zł	
8	200 – Rozrachunki z odbiorcami	20 000 zł	
	Razem	110 000 zł	110 000 zł

W bieżącym okresie sprawozdawczym wystąpiły następujące operacje gospodarcze:

- 1) zakupiono i przyjęto do magazynu uszczelnienia o wartości w cenie zakupu 5 000 zł, za które zapłacono przelewem,
- 2) sprzedano uszczelnienia:
 - a) wartość w cenie sprzedaży wyniosła 12 000 zł, kontrahent zapłacił przelewem na rachunek bieżący firmy,
 - b) wydano z magazynu sprzedane uszczelnienia techniczne w cenie zakupu 5 000 zł,
- 3) otrzymano rachunek i zapłacono kwotę 100 zł przelewem za transport uszczelnień,
- 4) sporządzono listę płac brutto 3 000 zł,
- 5) naliczono składki ZUS finansowane przez pracodawcę w wysokości 2 000 zł,
- 6) otrzymano i zapłacono przelewem rachunek za energię elektryczną w wysokości 150 zł,
- 7) otrzymano i zapłacono przelewem karę umowną za nieterminowe płacone zobowiązań wobec dostawców w wysokości 250 zł,
- 8) przeniesiono koszty i przychody na konto Wynik finansowy,
- 9) naliczono i zaksięgowano podatek dochodowy od podstawy naliczania równej zyskowi brutto w wysokości 19%.

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia na 1 stycznia 20XX r.,
- 2) zaksięguj operacje gospodarcze na kontach,
- 3) sporządź zestawienie obrotów i sald oraz bilans zamknięcia na 31.12.20XX r.,
- 4) sporządź rachunek zysków i strat w wariancie porównawczym, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych metodą bezpośrednią.

Rozwiązanie:

Ad. 1

Bilans otwarcia:

lp.	Aktywa	Suma w zł	Pasywa	Suma w zł
1	Wartości niematerialne i prawne	5 000	Kapitał podstawowy	59 000
2	Środki trwałe	20 000	Kredyty bankowe	30 000
3	Towary	50 000	Zobowiązania wobec dostawców	21 000
4	Należności od odbiorców	20 000		
5	Rachunek bieżący	15 000		
	Ogółem aktywa	110 000	Ogółem pasywa	110 000

Ad. 2

130 – Rachunek bieżący			010 – Środki trwałe			
Sp	15 000	5 000	(1	Sp	20 000	
2a)	12 000	100	(3		20 000	
		150	(6			20 000
		250	(7		20 000	20 000
	27 000	8 500				
		18 500	Sk			
	27 000	27 000				
020 – Wartości niematerialne i prawne				134 – Kredyty bankowe		
Sp	5 000					
	5 000					
		5 000	Sk			30 000
	5 000	5 000				30 000
801 – Kapitał podstawowy				330 – Towary		
		59 000	Sp	Sp	50 000	5 000
		59 000		1)	5 000	
					55 000	5 000
Sk	59 000					50 000
	59 000	59 000			55 000	55 000
401 – Zużycie materiałów i energii				210 – Rozrachunki z dostawcami		
6)	150	150	(8b			21 000
	150	150				21 000
730 – Sprzedaż towarów				761 – Pozostałe koszty operacyjne		
8g)	12 000	12 000	(2a	7)	250	250
	12 000	12 000			250	250

		404 – Wynagrodzenia		
405 – Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników		4)	3 000	3 000 (8a)
5)	2 000	2 000	(8d)	3 000
	2 000	2 000		3 000
		860 – Wynik finansowy		
870 – Podatek dochodowy		8a)	3 000	12 000 (8g)
9)	285			
	285	8b)	150	
	285	8c)	250	
	285	8d)	2 000	
	285	8e)	5 000	
	285	8f)	100	
229 – Rozrachunki publiczno-prawne			10 500	12 000
	2 000	Zysk brutto	1 500	
	285	(5)		
	2 285	(9)	12 000	12 000
Sk	2 285			
	2 285		5 000	5 000 (8e)
402 – Usługi obce		(2b)	5 000	5 000
3)	100		5 000	5 000
	100	(8f)		
230 – R-ki z pracownikami z tyt. wynagrodzeń		200 – Rozrachunki z odbiorcami		
	3 000	Sp	20 000	
	3 000		20 000	
Sk	3 000	(4)	20 000	20 000 Sk
	3 000		20 000	

Ad. 3

Zestawienie obrotów i sald na 31.12.20XX r.

lp.	Nazwa konta	Zestawienie obrotów		Zestawienie sald	
		Dt	Ct	Dt	Ct
1	(130) Rachunek bieżący	27 000	5 500	21 500	
2	(010) Środki trwałe	20 000		20 000	
3	(134) Kredyty bankowe		30 000		30 000
4	(330) Towary	55 000	5 000	50 000	
5	(020) Wartości niematerialne i prawne	5 000		5 000	
6	(801) Kapitał podstawowy		59 000		59 000
7	(210) Rozrachunki z dostawcami		21 000		21 000
8	(229) Rozrachunki publiczno-prawne		2 285		2 285
9	(870) Podatek dochodowy	285		285	
10	(200) Rozrachunki z odbiorcami	20 000		20 000	
11	(860) Wynik finansowy	10 500	12 000		1 500
12	(230) R-ki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń		3 000		3 000
13	Razem ogólne sumy	137 785	137 785	116 785	116 785

Ad. 4

Rachunek zysków i strat (wariant porównawczy)

A. Przychody netto ze sprzedaży w tym:	
IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów	12 000 zł
B. Koszty działalności operacyjnej	
II. Zużycie materiałów i energii	150 zł
III. Usługi obce	100 zł
V. Wynagrodzenia	3 000 zł
VI. Ubezpieczenia społeczne	2 000 zł
VIII. Wartość sprzedanych towarów (KTS)	5 000 zł
C. Zysk ze sprzedaży	1 750 zł
E. Pozostałe koszty operacyjne	250 zł
F. Zysk z działalności operacyjnej	1 500 zł
K. Zysk brutto	1 500 zł
L. Podatek dochodowy $0,19 \times 1\,500$ zł =	285 zł
N. Zysk netto $(1\,500 - 285) =$	1 215 zł

Zestawienie zmian w kapitale własnym

I. Kapitał własny na początek okresu (BO Kwł)	
I. a Kapitał podstawowy	59 000 zł
I.8. Wynik netto	
I.8.a) zysk netto (wygospodarowany w okresie bieżącym)	1 215 zł
Kapitał własny na koniec okresu (BZ K.wł).	60 215 zł

Rachunek przepływów pieniężnych:

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:	
I Wpływy	12 000 zł
Sprzedaż:	12 000 zł
II Wydatki:	5 500 zł
1) Dostawy i usługi:	5 250 zł
2) Wynagrodzenia:	0 zł
3) Inne koszty operacyjne:	250 zł
III Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I–II):	6 500 zł
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej – nie wystąpiły	
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej – nie wystąpiły	
D. Przepływy pieniężne netto:	6 500 zł
F. Środki pieniężne na początek okresu:	15 000 zł
G. Środki pieniężne na koniec okresu:	21 500 zł

Bilans zamknięcia:

AKTYWA		PASYWA	
Wartości niematerialne i prawne	5000	Kapitał podstawowy	59 000
Środki trwałe	20 000	Zysk netto	1 215
Towary	50 000	Kredyty bankowe	30 000
Należności od odbiorców	20 000	Zobowiązania wobec dostawców	21 000
Rachunek bieżący	21 500	Zobowiązania publiczno-prawne	2 285
		Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	3 000
RAZEM	116 500	RAZEM	116 500

ZADANIE (5.2.) – 6

W firmie „Novo” o profilu handlowo-usługowym bilans otwarcia przedstawiał się następująco:

Bilans otwarcia:

Aktywa	Suma w zł	Pasywa	Suma w zł
Wartości niematerialne i prawne	3 000	Kapitał podstawowy	394 000
Środki trwałe	260 000	Zobowiązania wobec dostawców	10 000
Towary	100 000	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	9 000
Rachunek bieżący	50 000		
Ogółem aktywa	413 000	Ogółem pasywa	413 000

W bieżącym miesiącu miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) podjęto 9 000 zł z banku do kasy na wypłatę zaległych wynagrodzeń,
- 2) zapłacono przelewem część zobowiązań wobec dostawców 4 000 zł,
- 3) wypłacono gotówką zaległe wynagrodzenia pracownikom, w wysokości 9 000 zł,
- 4) zakupiono środek trwały, o wartości 4 000 zł, za który zapłacono przelewem,
- 5) zaciągnięto krótkoterminowy kredyt bankowy, w wysokości 80 000 zł, który wpłynął na rachunek bieżący,

- 6) zapłacono przelewem część zobowiązań wobec dostawców, w wysokości 5 000 zł,
- 7) sprzedano komputer za 5 000 zł, płatność za komputer otrzymano na rachunek bieżący,
- 8) zakupiono długoterminowe papiery wartościowe o wartości 40 000 zł, za które zapłacono przelewem,
- 9) spłacono przelewem ratę kredytu bankowego, w wysokości 10 000 zł,
- 10) zapłacono przelewem odsetki od kredytu bankowego, w wysokości 800 zł,
- 11) sprzedano towary za 150 000 zł, z czego 50 000 zł zapłacono gotówką, a 100 000 zł ma być zapłacone przelewem w terminie późniejszym,
- 12) wydano z magazynu sprzedane towary, wartość towarów w cenie zakupu wynosiła 100 000 zł,
- 13) zakupiono za gotówkę materiały, które wydano do zużycia o wartości 2 000 zł,
- 14) zakupiono towary za 3 600 zł, za które zapłacono przelewem,
- 15) otrzymano rachunek i zapłacono gotówką za transport zakupionych towarów 100 zł,
- 16) otrzymano rachunek i zapłacono przelewem czynsz za wynajem biura, w wysokości 300 zł,
- 17) otrzymano rachunek i zapłacono przelewem rachunek za naprawę urządzeń chłodniczych o wartości 2 000 zł,
- 18) naliczono podatek dochodowy od podstawy opodatkowania równej zyskowi brutto w wysokości 19%,
- 19) przeniesiono koszty i przychody oraz podatek dochodowy na konto Wynik finansowy.

Polecenia do wykonania:

- 1) określić typ każdej operacji gospodarczej, stosując odpowiednie symbole,
- 2) zadekretuj operacje gospodarcze korzystając z dydaktycznego planu kont,
- 3) przedstaw ewidencję operacji gospodarczych na kontach T-owych,
- 4) sporządź zestawienie obrotów i sald,
- 5) sporządź rachunek zysków i strat,
- 6) sporządź zestawienie zmian w kapitale własnym,
- 7) sporządź rachunek przepływów pieniężnych metodą bezpośrednią,
- 8) sporządź bilans zamknięcia.

5.3. Budowa planu kont

ZADANIE (5.3.) – 1

Przedsiębiorca Jan Kowalski, postanowił otworzyć działalność gospodarczą na własny rachunek, świadcząc usługi w zakresie nauki i obsługi gry w golfa. Zarejestrował działalność pod nazwą Klub golfowy „CAIRNS”. Działalność będzie prowadził sezonowo od maja do września. W tym celu wydzierżawił od klubu sportowego pomieszczenia biurowe oraz część gruntu z przeznaczeniem na pole golfowe. Przedsiębiorca, wszystkie swoje rachunki, jak i zapisy odnośnie poniesionych kosztów za maj przetrzymywał w szufladzie biurka. W maju od czasu do czasu brakowało mu środków pieniężnych, wobec tego regulował płatności z osobistego konta bankowego, a później jak występowały osobiste potrzeby, dokonywał płatności z kasy firmy. Zastanawiał się, co jest przyczyną takiego stanu rzeczy, dlaczego brakuje środków pieniężnych skoro ma dużą liczbę klientów zainteresowanych grą w golfa i w związku z tym zwrócił się do Ciebie o pomoc w zaprowadzeniu księgi rachunkowej. Stwierdziłeś duży bałagan w księgowości i rozpoczęłeś od chronologicznego uporządkowania operacji gospodarczych według dat ich zaistnienia:

1. 03.05. Przedsiębiorca Jan Kowalski otworzył w banku rachunek bieżący dla swojej firmy, dokonując przelewu 8 000 zł z osobistego konta bankowego,
2. 04.05. zapłacił klubowi sportowemu czynsz za pomieszczenia biurowe oraz pole golfowe w wysokości 700 zł,
3. 05.05. pobrał z rachunku bieżącego w banku 2 000 zł do kasy firmy,
4. 06.05. dokonał zakupu gotówkowego piłeczek golfowych za 500 zł,
5. 06.05. wydzierżawił 20 sztuk elektrycznych i 10 sztuk benzynowych wózków golfowych od firmy angielskiej za 2 500 zł miesięcznie. Uregulował przelewem z rachunku bieżącego 50% płatności za maj, natomiast drugie 50% zadeklarował uregulować do 05.06.,
6. 08.05. zakupił benzynę do wózków za 200 zł, regulując gotówką. Cała zakupiona benzyna została wlana do zbiorników wózków (paliwo nie stanowi zapasów),
7. 10.05. otrzymał od klientów 4 500 zł gotówki z tytułu świadczonych usług golfowych,
8. 12.05. przyjął weksel za świadczone usługi golfowe o wartości nominalnej 1 400 zł,
9. 13.05. zakupił materiały biurowe na magazyn za 300 zł, zapłata nastąpi później,
10. 16.05. otrzymał przelewem środki pieniężne na rachunek bieżący za świadczone usługi kwotę 2 800 zł,

11. 18.05. uregulował gotówką zobowiązanie wobec dostawcy materiałów biurowych 300 zł,
12. 20.05. uregulował przelewem pozostałą część zobowiązania za wdzierżawienie wózków golfowych zł,
13. 22.05. wystawca wykupił za gotówkę weksel,
14. 25.05. zakupił za gotówkę piłeczki golfowe na magazyn za 600 zł,
15. 26.05. wpływ środków pieniężnych do kasy przedsiębiorstwa wyniósł 3 000 zł,
16. 30.05. sporządził listę płac brutto: 1 400 zł,
17. 31.05. otrzymał fakturę za energię elektryczną 300 zł,
18. 31.05. stwierdził na podstawie inwentaryzacji, iż zapasy nieużytych piłeczek golfowych wynoszą 400 zł, natomiast materiały biurowe zostały zużyte w całości,
19. 31.05. właściciel pobrał z kasy na własne potrzeby 3 400 zł, odnotowując ten fakt na piśmie,
20. 31.05. przesięgowano przychody i koszty na Wynik finansowy.

Polecenia do wykonania:

- 1) pomóż przygotować zakładowy plan kont dla Klubu golfowego „CA-IRNS”,
- 2) zaksięguj operacje gospodarcze na kontach księgowych,
- 3) przygotuj rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie zestawienie zmian w kapitale własnym. Oblicz kwotę podatku dochodowego od osób fizycznych, jaką powinien odprowadzić do urzędu skarbowego, przy założeniu, że liniowa stawka podatku dochodowego za rok 20XX wynosi 19%,
- 4) oblicz, jaką kwotę właściciel wycofał z kapitału własnego, jeśli 31.05. środki pieniężne w kasie firmy, na podstawie inwentaryzacji, wyniosły 4 500 zł,
- 5) wymień zasady rachunkowości, które nie zostały uwzględnione przez właściciela, powodując nieprawidłowości w księgowości.

ZADANIE (5.3.) – 2

W firmie „PPT” konta dotyczące rozrachunków publiczno-prawnych wykazywały na 01.01.20XX r. następujące salda:

(221) Rozrachunki wobec US z tytułu podatku VAT	Dt 2 000 zł
(223) Rozrachunki wobec US z tytułu podatku dochodowego	Ct 4 000 zł
(229) Rozrachunki z tytułu ubezpieczeń społecznych	Ct 5 000 zł
Inne konta:	
(130) Rachunek bieżący	Dt 7 000 zł
W bieżącym miesiącu miały miejsce następujące operacje gospodarcze:	
1. Zapłacono przelewem składki ZUS z poprzedniego miesiąca, z rachunku bieżącego	5 000 zł
2. Naliczono i zaksięgowano podatek dochodowy	4 500 zł
3. Naliczono i zaksięgowano składki ZUS za bieżący miesiąc	6 000 zł
4. Na rachunek bieżący otrzymano zwrot podatku VAT	2 000 zł

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw zmiany w stanie rozrachunków publiczno-prawnych na odpowiednich kontach T-owych,
- 2) zamknij konta i zinterpretuj ich salda końcowe.

Rozwiąż zadanie w dwóch wariantach:

Ewidencja rozrachunków publiczno-prawnych jest prowadzona na kontach: Rozrachunki z US. z tytułu podatku dochodowego, Rozrachunki z zakładem ubezpieczeń społecznych, Rozrachunki z US. z tytułu podatku VAT,

Rozwiązanie:

222 – Rozrachunki z US. z tytułu podatku VAT		223 – Rozrachunki z US. z tytułu podatku dochodowego	
Sp	2 000	2 000	4)
			4 000 Sp
		4 500	2)
	2 000	8 500	
		8 500	Sk
130 – Rachunek bieżący		229 – Rozrachunki z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych	
Sp	7 000	5 000	1) 1)
		5 000	5 000 Sp
4)	2 000	6 000	3)
	9 000	11 000	
		5 000	Sk
		6 000	Sk
870 – Podatek dochodowy			
2)	4 500		
405 – Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników			
3)	6 000		

ZADANIE (5.3.) – 3

W firmie „CCL” stany początkowe rozrachunków z pracownikami kształtowały się następująco:

- 1) należności z tytułu nierozliczonej zaliczki od pracownika M: 300 zł,
- 2) zobowiązania wobec pracownika G 800 zł z tytułu niewypłaconego ekwiwalentu za odzież roboczą, wobec pracownika P z tytułu nadpłaty za jego własne pieniądze za podróż służbową 100 zł.

Saldo początkowe środków pieniężnych w kasie 1 500 zł.

W okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące operacje gospodarcze, związane z rozrachunkami z pracownikami

lp.	Treść operacji gospodarczej	Wartość w zł
1	Zapłacono gotówką zobowiązanie wobec pracownika G, wynikające z nadpłaconych z jego kieszeni kosztów podróży służbowej	100
2	Pracownicy pobrali zaliczkę z kasy na podróże służbowe	
	a) Pracownik G	180
	b) Pracownik P	300
3	Pracownicy przedłożyli faktury dotyczące zakupów dla firmy, dokonanych z własnych środków pieniężnych:	
	a) Pracownik J – za zakupione materiały biurowe, które wydano do zużycia	120
	b) Pracownik K – koszty podróży służbowych	200
4	Zaksięgowano Raport kasowy, który zawierał następujące wpłaty i wypłaty dotyczące pracowników:	
	a) Wpłata do kasy pracownika M z tytułu niewykorzystanej zaliczki w ubiegłym miesiącu	300
	b) Wypłacono gotówką część zobowiązania z tytułu niewypłaconego ekwiwalentu za odzież roboczą pracownikowi G	500
	c) Zwrócono pracownikowi K gotówkę z kasy za zakupy dokonane z własnych środków pieniężnych	200

Polecenia do wykonania:

- 1) otwórz konto (234) Pozostałe rozrachunki z pracownikami oraz konta analityczne rozrachunków według pracowników,
- 2) zaksięguj operacje gospodarcze na koncie (234) Pozostałe rozrachunki z pracownikami, oraz na kontach analitycznych według poszczególnych pracowników,
- 3) wskaż powiązanie pomiędzy kontem syntetycznym i kontami analitycznymi.

5.4. Poprawa błędów księgowych

ZADANIE (5. 4.) – 1

W firmie „Kata” księgowy pomylił się w następujących operacjach gospodarczych. Wskaż błędy a następnie popraw błędy metodą storna czarnego i storna czerwonego. Wyjaśnij, na czym polega różnica pomiędzy stornem czerwonym a stornem czarnym.

Stany początkowe wybranych kont:

- rachunek bieżący 1 800 zł
- rozrachunki z odbiorcami (należności) 7 000 zł

Treść operacji gospodarczej	Kwota w zł	Zaksięgowano			Powinno być		
		Dt	Ct	Kwota w zł	Dt	Ct	Kwota w zł
1. Wyplacono 1000 zł z rachunku bieżącego do kasy	1 000	Kredyty bankowe	Rachunek bieżący	1000	Kasa	Rachunek bieżący	1 000
2. WB – Otrzymano na rachunek bieżący część należności od odbiorcy A	5 500	Rachunek bieżący	Rozrachunki z dostawcami	5500	Rachunek bieżący	Rozrachunki z odbiorcami	5 500
3. Zaciągnięto kredyt bankowy, który wpłynął na rachunek bieżący	10 000	Rachunek bieżący	Rozrachunki z dostawcami	10 000	Rachunek bieżący	Kredyty bankowe	10 000
4. Sprzedano towar, za który kontrahent zapłaci w terminie późniejszym	25 800	Rozrachunki z dostawcami	Sprzedaż towarów	25 800	Rozrachunki z odbiorcami	Sprzedaż towarów	25 800
5. Zakupiono na kredyt kupiecki materiały, które przyjęto do magazynu	2 650	Materiały	Towary	2650	Materiały	Rozrachunki z dostawcami	2 650
6. Naliczono podatek dochodowy	2 123	Usługi obce	Rozrachunki z Urzędem Skarbowym z tytułu podatku dochodowego	2123	Podatek dochodowy	Rozrachunki z Urzędem Skarbowym z tytułu podatku dochodowego	2 123

Rozwiązanie:

Poprawa błędów stornem czarnym

Dt	130 – Rachunek bieżący		Ct	Dt	100 – Kasa		Ct
Sp	1 800	1 000	1)	1b)	1 000	1 000	1)
1a)	1 000	1 000	1b)				
2)	5 500	5 500	2a)				
2b)	5 500	10 000	3a)	Dt	330 Towary		Ct
3)	10 000		5a)	2 650	2 650		5)
3b)	10 000						
Dt	200 – Rozrachunki z odbiorcami (należności)		Ct	Dt	210 – Rozrachunki z dostawcami (zobowiązania)		Ct
Sp	7 000	5 500	2b)	2a)	5 500	5 500	2)
4b)	25 800			3a)	10 000	10 000	3)
				4)	25 800	25 800	4a)
						2 650	5b)
Dt	730 – Sprzedaż towarów		Ct	Dt	134 – Kredyty bankowe		Ct
4a)	25 800	25 800	4)	1)	1 000	1 000	1a)
		25 800	4b)			10 000	3b)
				Dt	309 – Materiały		Ct
				5)	6 250	6 250	5a)
				5b)	2 650		
Dt	402 – Usługi obce		Ct				
6)	2 123	2 123	6a)				
Dt	870 – Podatek dochodowy		Ct	Dt	223 – Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego		Ct
6b)	2 123		6a)	2 123	2 123		6)
						2 123	6b)

Objaśnienie:

Operacje gospodarcze: 1), 2), 3), 4), 5), 6) – zapisy błędne

Operacje gospodarcze: 1a), 2a), 3a), 4a), 5a), 6a) – zapisy stornujące

Operacje gospodarcze: 1b), 2b), 3b), 4b), 5b), 6b) – zapisy poprawne

Poprawa błędów stornem czerwonym

Dt	130 – Rachunek bieżący		Ct	Dt	100 – Kasa		Ct
Sp	1 800	1 000	1) 1b)	1 000			
2)	5 500	1000	1a)				
2a)	5 500	1 000	1b)	330 – Towary			
2b)	5 500				2650	5)	
3)	10 000				2 650	5a)	
3a)	10 000						
3b)	10 000						
Dt	200 – Rozrachunki z odbiorcami (należności)		Ct	Dt	210 – Rozrachunki z dostawca- mi (zobowiązania)		Ct
Sp	7 000	5 500	2b) 4)	25 800	5 500	2)	
4b)	28 500		4a)	25 800	5 500	2a)	
					10 000	3)	
					10 000	3a)	
					2 650	5b)	
				Dt	134 – Kredyty bankowe		Ct
Dt	730 – Sprzedaż towarów		Ct	1)	1 000	10 000	3b)
		28 500	4) 1a)	1 000			
		28 500	4a) Dt	309 – Materiały			Ct
		28 500	4b) 5)	2 650			
			5a)	2 650			
Dt	402 – Usługi obce		Ct	5b)	2 650		
6)	2 123						
6a)	2 123						
Dt	870 – Podatek dochodowy		Ct	Dt	223 – Rozrachunki z US z tytu- łu podatku dochodowego		Ct
6b)	2 123				2 123	6)	
					2 123	6a)	
					2 123	6b)	

Objaśnienie:

Operacje gospodarcze: 1), 2), 3), 4), 5), 6) – zapisy błędne

Operacje gospodarcze: 1a), 2a), 3a), 4a), 5a), 6a) – zapisy stornujące

Operacje gospodarcze: 1b), 2b), 3b), 4b), 5b), 6b) – zapisy poprawne

5.5. Tabelaryczna forma księgowości

ZADANIE (5.5.) – 1

W firmie handlującej wózkami widłowymi spis inwentarza w dniu otwarcia księgi rachunkowej przedstawiał się następująco:

lp.	Nazwa konta	Wartość w zł
1	801 – Kapitał podstawowy	93 000 zł
2	331 – Towary w postaci wózków widłowych	80 000 zł
3	130 – Rachunek bieżący	25 000 zł
4	210 – Rozrachunki z dostawcami	2 000 zł
5	134 – Kredyty bankowe	10 000 zł

W bieżącym okresie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze:

lp.	Data	Opis	Wartość zł
1	05/12/0X	Wystawiono fakturę za sprzedane towary, za które kontrahent zapłacił przelewem	90 000
2	07/12/0X	Wydano odbiorcy towary po koszcie nabycia (KTS) Wz	68 000
3	15.12.0X	Pobrano gotówkę z banku do kasy	10 000
4	18.12.0X	Zakupiono za gotówkę materiały biurowe, które wydano do zużycia	1 500
5	19.12.0X	Sporządzono listę płac i jednocześnie wypłacono z kasy wynagrodzenia dla pracowników	8 500
6	21.12.0X	Splacono kredyt bankowy, otrzymano WB	10 000
7	23.12.0X	Udzielono pożyczkę firmie Ramzes S.A., z rachunku bieżącego (WB)	5 000
8	26.12.0X	Otrzymano fakturę za zużycie energii elektrycznej. Zapłata nastąpi później	80
9	28.12.0X	Zapłacono przelewem zobowiązania wobec dostawców (WB)	1 800

ZADANIE (5.5.) – 2

W firmie usługowej „Ala”, salda początkowe kont na 1 kwietnia 20XX r. przedstawiały się następująco:

lp.	Nazwa konta	Wartość
1	130 – Rachunek bieżący	20 000 zł
2	100 – Kasa	5 000 zł
3	200 – Rozrachunki z odbiorcami	25 000 zł
4	801 – Kapitał podstawowy	52 000 zł

W kwietniu 20XX r. miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

lp.	Data	Opis	Wartość
1	03.04.0X	Otrzymano fakturę za zakupione i przyjęte do magazynu materiały biurowe	1000 zł
2	15.04.0X	Wystawiono fakturę za sprzedaną usługę, 4 000 zł wpłynęło na rachunek bieżący, pozostała kwota zostanie uregulowana w terminie późniejszym	10 000 zł
3	17.04.0X	Zapłacono gotówką za najem lokalu biurowego za bieżący miesiąc	2 000 zł
4	18.04.0X	Wydano do zużycia materiały biurowe	500 zł
5	20.04.0X	Sporządzono listę płac, zaksięgowano wynagrodzenie brutto oraz wypłacono wynagrodzenia pracownikom według listy płac, na ich prywatne konta bankowe (Pominięto problem składek ubezpieczeń społecznych oraz zaliczek na podatek dochodowy)	6 000 zł
7	27.04.0X	Kontrahent spłacił gotówką do kasy część należności (Sporządzono KP)	1 200 zł

5.6. Księgowanie operacji od bilansu otwarcia do bilansu zamknięcia wraz ze sporządzaniem sprawozdań finansowych

ZADANIE (5.6.) – 1

W firmie handlowo-usługowej „BVB” 01.12.20XX r. wystąpiły niżej wymienione składniki zasobów majątkowych i źródeł ich finansowania: środki pieniężne w kasie 25 000 zł, samochody dostawcze 60 000 zł, zobowiązania wobec dostawców 34 000 zł, budynki 100 000 zł, zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń 15 000 zł, kapitał podstawowy 156 000 zł, towary 25 000 zł, należności od odbiorców z terminem spłaty powyżej 12 miesięcy 15 000 zł, środki pieniężne w banku 60 000 zł, papiery wartościowe z terminem wykupu powyżej 12 miesięcy 10 000 zł, wartości niematerialne i prawne 10 000 zł, zaciągnięte kredyty długoterminowe 47 000 zł, kapitał zapasowy 53 000 zł.

W grudniu wystąpiły następujące operacje gospodarcze:

- 1) wystawiono fakturę własną z tytułu sprzedaży usług, zapłata nastąpi w terminie późniejszym 13 000 zł,
- 2) zakupiono towary, zapłacono przelewem bankowym 7 000 zł,
- 3) otrzymano fakturę za telefon, zapłata nastąpi w terminie późniejszym 2500 zł,
- 4) uregulowano przelewem zaległe wynagrodzenia pracowników 15 000 zł,
- 5) wystawiono fakturę własną z tytułu sprzedaży towarów, zapłacono gotówką 16 000 zł,
- 6) zapłacono gotówką rachunek za telefon 2 500 zł,
- 7) wydano z magazynu sprzedane towary po cenie zakupu 8 000 zł,
- 8) przekazano środki pieniężne z banku do kasy na wypłatę wynagrodzeń 11 000 zł,
- 9) sporządzono listę płac i wypłacono wynagrodzenia pracownikom 11 000 zł (pominięto problem składek ZUS),
- 10) bank naliczył i pobrał z rachunku bankowego odsetki od zaciągniętego kredytu 900 zł.
- 11) przeniesiono przychody na Wynik finansowy,
- 12) przeniesiono koszty na Wynik finansowy,
- 13) naliczono podatek dochodowy 19% zysku brutto,
- 14) przeniesiono podatek dochodowy na Wynik finansowy

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia,
- 2) zaksięguj poniższe operacje gospodarcze,
- 3) oblicz wynik finansowy,
- 4) sporządź rachunek zysków i strat,
- 5) sporządź rachunek przepływów pieniężnych,
- 6) sporządź bilans zamknięcia.

ZADANIE (5.6.) – 2

Stany początkowe wybranych kont przedstawiają się następująco:

(330) Towary 220 000 zł, (210) Rozrachunki z dostawcami 50 000 zł, (130) Rachunek bieżący 12 000 zł, (134) Kredyty bankowe 60 000 zł, (100) Kasa 30 000 zł, (010) Środki trwałe 80 000 zł, (200) Rozrachunki z odbiorcami – 60 000 zł, (801) Kapitał podstawowyzł.

- 1) odbiorca wpłacił na rachunek bieżący 3 000 zł,
- 2) spłacono z rachunku bieżącego ratę kredytu 9 000 zł,
- 3) zainkasowano od odbiorców należność w gotówce 20 000 zł,
- 4) naliczono miesięczną kwotę amortyzacji 2 500 zł,
- 5) sprzedano za gotówkę towary hurtowe 40 000 zł,
- 6) wydano z magazynu towary po koszcie nabycia 15 000 zł,
- 7) otrzymano fakturę za transport, zapłacono gotówką 1 000 zł,
- 8) zapłacono z kasy zobowiązania wobec dostawców 2 000 zł,
- 9) otrzymano fakturę za usługi telekomunikacyjne, zapłata nastąpi później 500 zł,
- 10) zakupiono na kredyt kupiecki towary do magazynu 25 000 zł,
- 11) otrzymano fakturę za reklamę w prasie, zapłacono z rachunku bieżącego 2 000 zł,
- 12) otrzymano fakturę za czynsz, zapłata nastąpi później 1 500 zł,
- 13) przeniesiono przychody na Wynik finansowy,
- 14) przeniesiono koszty na Wynik finansowy,
- 15) naliczono podatek dochodowy 19% zysku brutto,
- 16) przeniesiono podatek dochodowy na Wynik finansowy.

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia,
- 2) zaksięguj poniższe operacje gospodarcze,
- 3) oblicz wynik finansowy,
- 4) sporządź rachunek zysków i strat,
- 5) sporządź rachunek przepływów pieniężnych,
- 6) sporządź bilans zamknięcia.

ZADANIE (5.6.) – 3

Na 01.01.20XX roku salda początkowe kont firmy „Zyta” przedstawiały się następująco: (010) Środki trwałe 70 000 zł, (310) Materiały podstawowe 5 000 zł, (311) Materiały pomocnicze 3 000 zł, (030) Długoterminowe aktywa finansowe (udzielona pożyczka) 10 000 zł, (130) Rachunek bieżący 30 000 zł, (100) Kasa 10 000 zł, (801) Kapitał podstawowy 100 000 zł, (210) Rozrachunki z dostawcami 38 000 zł, (600) Wyroby gotowe 10 000 zł. Firma produkuje jednorodne wyroby wyceniane według rzeczywistych kosztów wytworzenia. W styczniu zarejestrowano następujące zdarzenia gospodarcze:

- 1) wystawiono fakturę własną z tytułu sprzedaży wyrobów gotowych, zapłata nastąpi w terminie późniejszym 12 000 zł,
- 2) miesięczna amortyzacja środków trwałych 600 zł,
- 3) zakupiono towary w hurcie płacąc przelewem bankowym 3 000 zł,
- 4) wydano sprzedane wyroby gotowe z magazynu po koszcie wytworzenia 6 000 zł,
- 5) sprzedano usługę na kredyt kupiecki wystawiając fakturę własną sprzedaży 15 000 zł,
- 6) otrzymano fakturę za usługi transportowe, zapłata nastąpi w terminie późniejszym 5 000 zł,
- 7) sprzedano część niepotrzebnych materiałów pomocniczych wystawiając fakturę własną sprzedaży, płatność została uregulowana przelewem bankowym 2 000 zł,
- 8) naliczono i otrzymano na rachunek bankowy odsetki od udzielonej pożyczki 700 zł,
- 9) wydano z magazynu sprzedane materiały pomocnicze 1 000 zł,
- 10) zaciągnięto kredyt bankowy, środki pozostawiono do dyspozycji na rachunku bankowym 20 000 zł,
- 11) ze środków na rachunku bankowym zakupiono komputer 6 000 zł,
- 12) sprzedano za gotówkę starą, nieużywaną maszynę za 15 000 zł o wartości księgowej 11 000 zł,
- 13) podjęto z rachunku bankowego do kasy środki pieniężne na wypłatę wynagrodzeń 14 000 zł,
- 14) sporządzono listę płac i wypłacono gotówką wynagrodzenia 14 000 zł,
- 15) bank naliczył i pobrał odsetki z rachunku bankowego za udzielony kredyt 500 zł,
- 16) przeniesiono przychody na Wynik finansowy,
- 17) przeniesiono koszty na Wynik finansowy,
- 18) naliczono podatek dochodowy 19% zysku brutto,
- 19) przeniesiono podatek dochodowy na Wynik finansowy.

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia,
- 2) zaksięguj poniższe operacje gospodarcze,
- 3) oblicz wynik finansowy,
- 4) sporządź rachunek zysków i strat,
- 5) sporządź rachunek przepływów pieniężnych,
- 6) sporządź bilans zamknięcia.

ZADANIE (5.6.) – 4

Na 01.01.20XX roku salda początkowe kont firmy „Joanna” przedstawiały się następująco: (020) Wartości niematerialne i prawne 20 000 zł; (010) Środki trwałe 80 000 zł, (330) Towary 15 000 zł, (600) Wyroby gotowe 8000 zł, (200) Rozrachunki z odbiorcami 7 000 zł, (130) Rachunek bieżący 25 000 zł, (100) Kasa 5 000 zł, (140) Krótkoterminowe papiery wartościowe 9000 zł; (801) Kapitał podstawowy 100 000 zł, (234) Rozrachunki z pracownikami 10 000 zł; (210) Rozrachunki z dostawcami 30 000 zł, (134) Kredyty bankowe 29 000 zł. Firma produkuje jednorodne wyroby wyceniane według rzeczywistych kosztów wytworzenia. W styczniu zarejestrowano następujące zdarzenia gospodarcze:

- 1) wystawiono fakturę własną z tytułu sprzedaży towarów, przelew bankowy 13 000 zł,
- 2) odbiorca spłacił gotówką część należności 5 000 zł,
- 3) otrzymano fakturę za czynsz 7 000 zł,
- 4) wydano sprzedane towary z magazynu 6 000 zł,
- 5) zapłacono przelewem bankowym fakturę za czynsz 7 000 zł,
- 6) sprzedano wyroby gotowe wystawiając fakturę własną sprzedaży z 14-dniowym terminem płatności 18 000 zł,
- 7) bank naliczył i pobrał odsetki z rachunku bankowego za udzielony kredyt 800 zł,
- 8) ze środków na rachunku bankowym zakupiono maszynę 4 000 zł,
- 9) podjęto z rachunku bankowego do kasy środki pieniężne na wypłatę wynagrodzeń 12 000 zł,
- 10) sporządzono listę płac i wypłacono gotówką wynagrodzenia 12 000 zł (pominięto problem ZUS),
- 11) sprzedano za gotówkę część krótkoterminowych papierów wartościowych za 6 000 zł, których wartość nabycia wynosiła 5 000 zł,
- 12) wydano z magazynu sprzedane wyroby gotowe 8 000 zł,
- 13) otrzymano i zapłacono fakturę za energię elektryczną 600 zł,
- 14) otrzymano na rachunek bankowy odszkodowanie od ubezpieczyciela z tytułu zdarzenia losowego, które miało miejsce w poprzednim miesiącu 10 000 zł,
- 15) sprzedano usługę na kredyt kupiecki 3 000 zł,
- 16) przeniesiono przychody na Wynik finansowy,
- 17) przeniesiono koszty na Wynik finansowy,
- 18) naliczono podatek dochodowy 19% zysku brutto,
- 19) przeniesiono podatek dochodowy na Wynik finansowy.

Polecenia do wykonania:

- 1) sporządź bilans otwarcia,
- 2) zaksięguj poniższe operacje gospodarcze,

Rozwiązanie:

Bilans na 01-01-20XX r.

lp.	Aktywa	suma zł	lp.	Pasywa	suma zł
1.	Wartości niematerialne i prawne	7 500	1.	Kapitał podstawowy	319 500
2.	Środki trwałe	273 000	2.	Zobowiązania wobec dostawców	60 000
3.	Towary	60 000			
4.	Należności	22 000			
5.	Kasa	5 000			
6.	Rachunek bieżący	12 000			
	Ogółem aktywa	379 500		Ogółem pasywa	379 500

ZADANIE (5.6.) – 6

Sporządź bilans otwarcia na 01.01.20XX r. i przeprowadź klasyfikację wymienionych pozycji włączając je do odpowiedniej grupy bilansu lub **pośród, jeśli nie stanowią ani aktywów ani pasywów bilansu.**

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością o profilu produkcyjnym posiadała następujące pozycje:

Naliczono i nie wypłacono wynagrodzenia pracownikom	15 000 zł
Należności od odbiorców	10 000 zł
Koszt wyrobów sprzedanych (KWS)	40 000 zł
Koszty administracji	30 000 zł
Gotówka w kasie	7 000 zł
Usługi obce oraz opłaty i podatki	4 000 zł
Materiały podstawowe	24 000 zł
Budynki produkcyjne	120 000 zł
Umorzenie środków trwałych	5 000 zł
Kredyty bankowe	50 000 zł
Budynki administracyjne	40 000 zł
Program komputerowy	6 000 zł
Umorzenie WNiP	1 000 zł
Wyroby gotowe	160 000 zł

Materiały podstawowe zakupione zostały w całości na kredyt kupiecki (zapłata nastąpi później), zaś pozostałe aktywa zostały sfinansowane kapitałem własnym. Oblicz kapitał podstawowyzł

ZADANIE (5.6.) – 11

Stan początkowy (1 stycznia) środków pieniężnych w kasie 12 000 zł, a na rachunku bieżącym 40 000 zł. W czasie rozpatrywanego okresu zakupiono środek trwały płacąc przelewem 6 000 zł, sprzedano za gotówkę towary 8 000 zł, wypłacono wynagrodzenie pracownikom 5 000 zł, zaciągnięto gotówkowy kredyt bankowy 12 000 zł. Sprzedano na kredyt kupiecki (zapłata nastąpi później) materiały 1 000 zł, bank naliczył i pobrał przelewem odsetki od zaciągniętego kredytu 500 zł. Sporządź rachunek przepływów pieniężnych używając słów „plus” lub „minus” w poniższej tabeli:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus”	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
D. Przepływy pieniężne netto razem	
F. Środki pieniężne na początek okresu	
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)	

Rozwiązanie:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus”		plus 3 000 zł
Wpływy plus	sprzedaż towarów 8 000 zł	
Wydatki minus	wynagrodzenia 5 000 zł	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		minus 6 000 zł
Wpływy plus		
Wydatki minus	zakup środków trwałych 6000 zł	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		plus 11 500 zł
Wpływy plus	kredyt bankowy 12 000 zł	
Wydatki minus	odsetki 500 zł	
D. Przepływy pieniężne netto razem	+ 3 000 – 6 000 + 11 500	plus 8 500 zł
F. Środki pieniężne na początek okresu	rachunek bieżący 40 000 zł + kasa 12 000 zł	52 000 zł
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)		60 500 zł

ZADANIE (5.6.) – 12

Stan początkowy (1 stycznia) środków pieniężnych w kasie 15 000 zł, a na rachunku bieżącym 20 000 zł. Odsprzedano nieczynny w firmie środek trwały za gotówkę 3 000 zł. W czasie rozpatrywanego okresu zakupiono towary płacąc przelewem 6 000 zł, sprzedano za gotówkę towary 18 000 zł, wypłacono wynagrodzenie pracownikom 7 000 zł, zaciągnięto gotówkowy kredyt bankowy 20 000 zł. Zakupiono krótkoterminowe aktywa finansowe (inwestycja w papiery wartościowe) za gotówkę 4 000 zł, bank naliczył i pobrał przelewem odsetki od zaciągniętego kredytu 600 zł. Udzielono pożyczki firmie „Y” w kwocie 10 000 zł. Sporządź rachunek przepływów pieniężnych używając słów „plus” lub „minus” w poniższej tabeli:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus”	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
D. Przepływy pieniężne netto razem	
F. Środki pieniężne na początek okresu	
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)	

ZADANIE (5.6.) – 13

Stan początkowy (1 stycznia) środków pieniężnych w kasie 7 000 zł, a na rachunku bieżącym 10 000 zł. W czasie rozpatrywanego okresu zakupiono towary płacąc przelewem 8 000 zł, sprzedano za gotówkę towary o wartości 12 000 zł, naliczono wynagrodzenie pracownikom 6 000 zł, naliczono składki ZUS i zapłacono przelewem 1 000 zł, zaciągnięto gotówkowy kredyt bankowy 7 000 zł. Sprzedano na kredyt kupiecki (zapłata nastąpi później) materiały 1 000 zł. Bank naliczył i pobrał przelewem odsetki od zaciągniętego kredytu 200 zł. Zakupiono komputer za 4 000 zł, płacąc przelewem. Sporządź rachunek przepływów pieniężnych używając słów „plus” lub „minus” w poniższej tabeli:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus” Wpływy plus Wydatki minus	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej Wpływy plus Wydatki minus	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej Wpływy plus Wydatki minus	
D. Przepływy pieniężne netto razem	
F. Środki pieniężne na początek okresu	
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)	

ZADANIE (5.6.) – 14

Stan początkowy (1 stycznia) środków pieniężnych w kasie 6 000 zł, a na rachunku bieżącym 8 000 zł. W czasie rozpatrywanego okresu zakupiono za gotówkę materiały za 400 zł, sprzedano za gotówkę towary 16 000 zł, wypłacono wynagrodzenie pracownikom 4 000 zł, zaciągnięto gotówkowy kredyt bankowy 12 000 zł. Sprzedano na kredyt kupiecki (zapłata nastąpi później) materiały 1 000 zł, bank naliczył i pobrał przelewem odsetki od zaciągniętego kredytu 600 zł. Zakupiono środek trwały za 4000 zł, płacąc przelewem. Sporządź rachunek przepływów pieniężnych używając słów „plus” lub „minus” w poniższej tabeli:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus” Wpływy plus Wydatki minus	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej Wpływy plus Wydatki minus	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej Wpływy plus Wydatki minus	
D. Przepływy pieniężne netto razem	
F. Środki pieniężne na początek okresu	
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)	

ZADANIE (5.6.) – 15

Stan początkowy (1 stycznia) środków pieniężnych w kasie 22 000 zł, a na rachunku bieżącym 10 000 zł. Odsprzedano nieczynny w firmie środek trwały za gotówkę 6 000 zł. W czasie rozpatrywanego okresu zakupiono towary płacąc przelewem 8 000 zł, sprzedano za gotówkę towary 12 000 zł, zakupiono krótkoterminowe papiery wartościowe płacąc przelewem bankowym 6000 zł, naliczono i wypłacono wynagrodzenie pracownikom 3 000 zł, zaciągnięto gotówkowy kredyt bankowy 22 000 zł. Bank naliczył i pobrał przelewem odsetki od zaciągniętego kredytu 700 zł. Sporządź rachunek przepływów pieniężnych używając słów „plus” lub „minus” w poniższej tabeli:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus” Wpływy plus Wydatki minus	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej Wpływy plus Wydatki minus	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej Wpływy plus Wydatki minus	
D. Przepływy pieniężne netto razem	
F. Środki pieniężne na początek okresu	
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)	

ZADANIE (5.6.) – 16

Stan początkowy (1 stycznia) środków pieniężnych w kasie 18 000 zł, a na rachunku bieżącym 2 000 zł. Odsprzedano nieczynny w firmie środek trwały za gotówkę 2 000 zł. W czasie rozpatrywanego okresu zakupiono towary płacąc przelewem 7 000 zł, sprzedano za gotówkę towary 24 000 zł, wypłacono wynagrodzenie pracownikom 9 000 zł, zaciągnięto gotówkowy kredyt bankowy 10 000 zł. Zakupiono krótkoterminowe aktywa finansowe (inwestycja w papiery wartościowe) zapłata nastąpi w terminie późniejszym 8 000 zł, bank naliczył i pobrał przelewem odsetki od zaciągniętego kredytu 700 zł. Sprzedano część krótkoterminowych papierów wartościowych – otrzymano przelew bankowy na rachunek firmy 5 000 zł. Sporządź rachunek przepływów pieniężnych używając słów „plus” lub „minus” w poniższej tabeli:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus”	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	
Wpływy plus	
Wydatki minus	
D. Przepływy pieniężne netto razem	
F. Środki pieniężne na początek okresu	
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)	

ZADANIE (5.6.) – 17

Stan początkowy, z bilansu otwarcia, środków pieniężnych w kasie wynosił 20 000 zł, natomiast na koncie rachunek bieżący 50 000 zł. Odsprzedano zbędne materiały otrzymując należność na rachunek bieżący w kwocie 8 000 zł. Sprzedano nieczynną przez okres 7 miesięcy maszynę produkcyjną otrzymując kwotę 20 000 zł przelewem. Wypłacono z kasy wynagrodzenie pracownikom 12 000 zł. Przekazano składki ubezpieczeń na rachunek ZUS będące na udziale pracowników zawarte w liście płac 1 650 zł, a także składki na udziale pracodawcy 850 zł. Sprzedano usługę 30 000 zł na kredyt kupiecki. Zaciągnięto kredyt w banku, środki postawiono do dyspozycji na rachunku bieżącym 25 000 zł. Zakupiono środek trwały – samochód – płacąc przelewem 40 000 zł oraz komputer 6 000 zł, zapłata nastąpi później. Właściciel wycofał z kapitału własnego 10 000 zł. Naliczono, ale nie spłacono odsetek od kredytu bankowego 300 zł. Udzielono pożyczkę innej firmie 12 000 zł. Pożyczkobiorca spłacił ratę pożyczki w kwocie 600 zł plus odsetki 100 zł. Sporządź rachunek przepływów pieniężnych używając słów „plus” lub „minus” w poniższej tabeli:

A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej „plus” lub „minus” Wpływy plus Wydatki minus	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej Wpływy plus Wydatki minus	
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej Wpływy plus Wydatki minus	
D. Przepływy pieniężne netto razem	
F. Środki pieniężne na początek okresu	
G. Środki pieniężne na koniec okresu (BZ)	

Marcin Osikowicz

Rozdział 6

Procedury księgowe na koniec okresu sprawozdawczego

Efekty kształcenia

Zagadnienia poruszane w rozdziale szóstym odnoszą się do ośmiu następujących efektów kształcenia:

- Wiedza – K_W05 – Student charakteryzuje zasady funkcjonowania systemu prawa i odnoszenia do praktyki przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych oraz podmiotów sektora finansów publicznych.
- Wiedza – K_W07 – Student charakteryzuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przedsiębiorstwa, ich cele i relacje między nimi.
- Wiedza – K_W14 – Student wyjaśni zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz stosowane w procedury rozliczeń publiczno-prawnych w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz jednostkach sektora finansów publicznych.
- Umiejętności – K_U01 – Student interpretuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych zjawiska i procesy społeczne związane z obszarem finansów i rachunkowości.
- Umiejętności – K_U05 – Student zaprojektuje politykę rachunkowości przedsiębiorstwa i poprowadzi księgi rachunkowe oraz wypełni obowiązki sprawozdawczości finansowej wykorzystując przepisy prawa oraz krajowe i międzynarodowe normy rachunkowości.
- Umiejętności – K_U15 – Student posługuje się językowym kodem naukowym (w języku angielskim) właściwym dla dyscypliny finansów i rachunkowości.
- Kompetencje – K_K06 – Student zorientowany jest na kompetentną i odpowiedzialną ocenę zjawisk finansowych i bilansowych.
- Kompetencje – K_K09 – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości.

6.1. Elementy procedur księgowych w trakcie na koniec okresu sprawozdawczego

TEST (6.1.) – 1

Wybierz poprawną odpowiedź dotyczącą arkusza roboczego:

1. Podstawowymi kolumnami każdego arkusza roboczego są:
 - a) zestawienie sald, zapisy dostosowawcze, zestawienie sald po zapisach dostosowawczych, rachunek zysków i strat, arkusz bilansowy,
 - b) zestawienie obrotów, zapisy dostosowawcze, rachunek przepływów pieniężnych, arkusz bilansowy,
 - c) zestawienie sald, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek zysków i strat, arkusz bilansowy,
 - d) zestawienie obrotów i sald, zapisy dostosowawcze, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych.

ZADANIE (6.1.) – 1

Podaj charakter sald poniżej wymienionych kont, oznaczając odpowiednio:
Dt – Saldo Debet, Ct – saldo Credit.

lp.	Rodzaje kont	Salda	
		Debet Dt	Credit Ct
1.	Konta aktywów		
2.	Konta rozliczeń międzyokresowych czynnych		
3.	Konta kapitałów własnych		
4.	Należne wpłaty na kapitał podstawowy (lub wycofanie z kapitału) – wartość ujemna		
5.	Wynik finansowy – strata		
6.	Rozliczenia międzyokresowe bierne		
7.	Konta kosztów		
8.	Konta strat nadzwyczajnych		
9.	Konta przychodów		
10.	Konta zysków nadzwyczajnych		
11.	Podatek dochodowy		

6.2. Klasy i typy zapisów dostosowawczych

ZADANIE (6.2.) – 1

Zakwalifikuj każde z poniżej wymienionych zdarzeń gospodarczych podlegających ewidencji do odpowiedniej klasy i typu zapisów dostosowawczych, a następnie zadekretuj je na odpowiednich kontach.

lp.	Zdarzenie gospodarcze podlegające ewidencji	Klasy i typy zapisów dostosowawczych do wyboru:	Dekretacja	
			Dt	Ct
1.	Przedpłata czynszów	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonych kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonych przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		
2.	Przedpłata ubezpieczeń majątkowych	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonych kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonych przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		
3.	Zużycie materiałów pomocniczych	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonych kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonych przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		
4.	Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonych kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonych przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		

5.	Utrata wartości aktywów	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonej kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonej przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		
6.	Otrzymane przedpłaty na poczet dostaw	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonej kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonej przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		
7.	Narosłe należności z tytułu odsetek należnych	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonej kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonej przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		
8.	Narosłe zobowiązania z tytułu odsetek naliczonych	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonej kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonej przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		
9.	Koszty planowanych remontów, napraw gwarancyjnych	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonej kosztów		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonej przychodów		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane)		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane)		
10.	Narosłe zobowiązania z tytułu energii elektrycznej, gazu	a) odroczone koszty – rozliczenie odroczonej kosztów,		
		b) odroczone przychody – rozliczenie odroczonej przychodów,		
		c) narosłe przychody – przychody nie zaksięgowane (osiągnięte ale nie otrzymane),		
		d) narosłe koszty – koszty nie zaksięgowane (poniesione ale nie uregulowane),		

ZADANIE (6.2.) – 2

W firmie „JOJO” o profilu usługowym na koniec marca zestawienie sald przed zapisami dostosowawczymi zawierało:

lp.	Nazwa konta	Symbol konta	Kwota w zł
1.	Środki trwałe	010	20 000
2.	Kapitał podstawowy	801	27 000
3.	Rozrachunki z dostawcami – (zobowiązania)	210	15 000
4.	Materiały pomocnicze	311	5 000
5.	Rozrachunki z odbiorcami – (należności)	200	9 000
6.	Rachunek bieżący	130	11 490
7.	Kasa	100	280
8.	Rozliczenia międzyokresowe czynne – ubezpieczenie samochodów	640	720
9.	Rozliczenia międzyokresowe czynne – prenumerata czasopism	640	510
10.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów – przedpłata za wynajem lokalu biurowego	840	12 000
11.	Należności z tytułu pożyczek krótkoterminowych	145	15 000
12.	Sprzedaż usług podstawowych	720	14 000
13.	Wynagrodzenia	404	6 000

Informacje dotyczące zapisów dostosowawczych w marcu:

- a) ubezpieczenie dotyczące samochodów w kwocie 720 zł zostało zapłacone w styczniu 20XX r. za cały rok z góry,
- b) prenumerata czasopism, w kwocie 510 zł została zapłacona w lutym 20XX r. za pół roku z góry,

- c) przedpłatę za wynajem lokalu biurowego otrzymano w styczniu 20XX r. za okres 3 miesięcy,
- d) naliczono odsetki od udzielonej pożyczki w kwocie 15 000 zł ze stopą 18% w skali roku. Pożyczka wraz z odsetkami będzie zwrócona w następnym roku,
- e) stan końcowy konta 311 „Materiały pomocnicze” (po zapisach dostosowawczych) wyniósł 1 000 zł,
- f) stopa amortyzacji środków trwałych wynosi 20%,
- g) z pozostałych do spłaty należności od odbiorców istnieje szansa odzyskania jedynie 30% należnej kwoty, ze względu na fakt, iż jeden z odbiorców został postawiony w stan upadłości,
- h) stawka podatku dochodowego wynosi 19%.

Polecenia do wykonania:

- 1) wprowadź salda kont przed zapisami dostosowawczymi do arkusza roboczego,
- 2) dokonaj odpowiednich zapisów dostosowawczych w arkuszu roboczym,
- 3) przenieś stany kont wynikowych do kolumny rachunek zysków i strat arkusza roboczego i ustal wynik finansowy,
- 4) przenieś salda kont bilansowych i wynik finansowy do kolumny arkusz bilansowy arkusza roboczego.

Rozwiązanie przedstaw w poniższym arkuszu roboczym:

Obliczenia do zapisów dostosowawczych:

- a) Ubezpieczenie samochodów przypadające na grudzień 20XX r.:
- $720 \text{ zł} / 12 = 60 \text{ zł}$
- b) Koszty prenumeraty czasopism przypadający na grudzień 20XX r.:
- $510 \text{ zł} / 6 = 85 \text{ zł}$
- c) Przedpłata za wynajem lokalu biurowego przypadająca na grudzień 20XX r.:
- $12\,000 \text{ zł} / 3 \text{ miesiące} = 4\,000 \text{ zł}$,
- d) Narosłe odsetki od udzielonej pożyczki przypadające na grudzień 20XX r.:
- $18\% / 12 \times 15\,000 \text{ zł} = 225 \text{ zł}$
- e) Zużycie materiałów:
- $5\,000 \text{ zł} - 1\,000 \text{ zł} = 4\,000 \text{ zł}$
- f) Amortyzacja środków trwałych:
- $20\% \times 20\,000 \text{ zł} / 12 \text{ miesięcy} = 333 \text{ zł}$ (zaokrąglono do pełnych zł)
- g) Odpisy aktualizujące utratę należności:
- $70\% \times 9\,000 \text{ zł} = 6300 \text{ zł}$
- h) Podatek dochodowy (zaokrąglony do pełnych zł):
- $(\text{Przychody} - \text{Koszty}) \times \text{stawka podatku dochodowego} = (18\,225 - 16\,778) \text{ zł} \times 19\% = 275 \text{ zł}$

ZADANIE (6.2.) – 3

W firmie „Parkiet” o profilu produkcyjno-handlowym salda początkowe na 1 grudnia 20XX r. były następujące:

lp.	Nazwa konta	Symbol konta	Salda kont	
			Dt	Ct
1.	Środki trwałe	010	40 000	
2.	Towary	331	6 000	
3.	Wyroby gotowe	600	30 000	
4.	Rachunek bieżący	130	10 000	
5.	Kasa	100	2 000	
6.	Kapitał podstawowy	801		61 000
7.	Rozrachunki z dostawcami	210		27 000
8.	Suma ogólna w zł		88 000	88 000

W grudniu 20XX r. miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

- 1) zapłacono gotówką ubezpieczenie za samochód służbowy za cały rok z góry w wysokości 1080 zł,
- 2) zapłacono przelewem za prenumeratę czasopism za pół roku z góry, która wynosiła 600 zł,

- 3) zakupiono materiały podstawowe za 5 000 zł, które przyjęto do magazynu na podstawie dokumentu Pz, zapłata nastąpi w terminie późniejszym,
- 4) sprzedano towary X odbiorcy „S” za 10 000 zł, zapłata ma być dokonana przelewem w terminie późniejszym,
- 5) wydano z magazynu sprzedane towary, wartość w cenie zakupu wynosiła 6 000 zł,
- 6) kontrahent „S” uregulował przelewem część płatności, w kwocie 5 000 zł dotyczącej zakupionych towarów X,
- 7) na rachunek bieżący wpłynęła przedpłata w wysokości 15 000 zł, za wynajem lokalu biurowego za okres 3 miesięcy,
- 8) udzielono pożyczki z rachunku bieżącego w wysokości 15 000 zł na okres 4 miesięcy. Płatność odsetek razem z należnością główną wymagana jest na koniec czwartego miesiąca, oprocentowanie pożyczki w skali roku wynosiło 18%,
- 9) sprzedano za 7 000 zł wyroby gotowe A, należność wpłynęła do kasy, firma P udzieliła dwuletniej gwarancji, oszacowane koszty napraw gwarancyjnych wynoszą 5% kosztów sprzedanych wyrobów gotowych,
- 10) wydano z magazynu wyroby gotowe, koszt wyrobów sprzedanych wynosił 3 000 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) zaksięguj operacje gospodarcze na kontach T-owych,
- 2) sporządź zestawienie obrotów i sald przed zapisami dostosowawczymi,
- 3) przedstaw zapisy dostosowawcze na kontach T-owych, określając ich klasę i typ,
- 4) przenieś stany końcowe kont kosztów i przychodów na konto 860 – Wynik finansowy oraz oblicz zysk netto,
- 5) rozwiązanie przedstaw w arkuszu roboczym.

Informacje niezbędne do dokonania zapisów dostosowawczych:

- a) na podstawie inwentaryzacji stan końcowy materiałów podstawowych na koniec stycznia 20XX r. wynosił 1 000 zł,
- b) roczna stawka amortyzacji dla środków trwałych wynosiła 30%,
- c) z pozostałej do spłaty należności od kontrahenta „S” istnieje szansa odzyskania jedynie 30% należnej kwoty, ponieważ został on postawiony w stan upadłości,
- d) stopa podatku dochodowego wynosi 19%.

6.3. Zapisy dostosowawcze i zamykające konta wynikowe

ZADANIE (6.3.) – 1

Spośród poniżej wymienionych stwierdzeń dotyczących zapisów dostosowawczych określ, które są prawdziwe, a które fałszywe:

Zapisy dostosowawcze	Prawda	Falsz
Dzięki zapisom dostosowawczym przychody i koszty danego okresu są zgodne z zasadą współmierności dla jednostek usługowych i handlowych,		
W jednostkach produkcyjnych należy uwzględnić problem zmiany stanu produktów, przy ustalaniu wyniku finansowego metodą porównawczą,		
W jednostkach produkcyjnych wszystkie koszty poniesione w okresie bieżącym można uznać za współmierne z przychodami,		
W jednostkach produkcyjnych nie wszystkie koszty poniesione w okresie bieżącym można uznać za współmierne z przychodami,		
Konieczność dokonania korekt w postaci zmiany stanu produktów w jednostkach produkcyjnych występuje gdy może ona sprzedać wyroby, których koszt wytworzenia został poniesiony w okresie poprzednim lub gdy może nie sprzedać części wyrobów, które wytworzyła w bieżącym okresie,		
Zmiana stanu produktów dotyczy tylko jednego składnika, którym są wyroby gotowe i przy jej ustaleniu bierze się pod uwagę różnicę między stanem końcowym i stanem początkowym wyrobów gotowych,		
Zmiana stanu produktów stanowi różnicę pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym z reguły trzech składników: rozliczeń międzyokresowych kosztów, wyrobów gotowych i produkcji niezakończonych,		
Zwiększenie stanu wyrobów gotowych występuje, gdy ich stan końcowy jest mniejszy od stanu początkowego, wówczas to część wyrobów, która pochłonęła koszty rodzajowe okresu bieżącego nie została sprzedana, osiadła w magazynie wyrobów gotowych i dopiero stanie się kosztem uzyskania przychodów okresu, w którym nastąpi sprzedaż, wówczas należy koszty rodzajowe pomniejszyć zapisem na kontach „490 Dt” oraz „860 Ct”,		
Zwiększenie stanu wyrobów gotowych ma miejsce, gdy ich stan końcowy jest większy od stanu początkowego i wówczas należy koszty rodzajowe pomniejszyć zapisem na kontach „490 Dt” oraz „860 Ct”.		

ZADANIE (6.3.) – 2

W firmie „M&A” o profilu produkcyjnym, w którym stosuje się rodzajowy układ kosztów w danym okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zdarzenia podlegające ewidencji:

- 1) poniesiono koszty rodzajowe w wysokości 50 000 zł,
 - 2) przeniesiono zmianę stanu produktów na konto „Rozliczenie kosztów rodzajowych”. Wiadomo, że stan początkowy wyrobów gotowych wynosił 5 000 zł a na podstawie spisu z natury ustalono, że zapas końcowy wyrobów gotowych wynosił 12 000 zł,
 - 3) przeniesiono koszty rodzajowe na konto „Wynik finansowy” na dzień bilansowy,
 - 4) przeniesiono na dzień bilansowy zmianę stanu produktów.
- Polecenia do wykonania:
- 1) przedstaw zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych,
 - 2) ustal rodzaj zmiany produktów jaki wystąpił w zadaniu i wyjaśnij na czym polega zmiana stanu produktów,
 - 3) oblicz koszt wyrobów sprzedanych.

ZADANIE (6.3.) – 3

W „LELEK” spółka z o.o. w ubiegłym roku osiągnięto zysk netto w wysokości 180 000 zł. Na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników w zakresie podziału zysku za rok ubiegły, dokonano następujących księgowania związanych z rozliczeniem wyniku finansowego:

- 1) przeniesiono zysk netto roku ubiegłego na konto 820 – Rozliczenie wyniku finansowego,
- 2) przekazano 20% zysku netto roku ubiegłego na nagrody dla pracowników,
- 3) przeznaczono kwotę 50 000 zł z zysku netto na dywidendy na rzecz udziałowców,
- 4) zasilono kapitał zapasowy: 74 000 zł,
- 5) wypłacono przelewem nagrody dla pracowników,
- 6) wypłacono przelewem dywidendy na rzecz udziałowców.

Polecenia do wykonania:

Przedstaw ewidencję zdarzeń gospodarczych podlegających ewidencji dotyczących rozliczenia wyniku finansowego oraz wyjaśnij charakter salda końcowego konta 820 – „Rozliczenie wyniku finansowego”.

ZADANIE (6.3.) – 4

„EGO” spółka z o.o. w ubiegłym roku wykazała stratę w wysokości 20 000 zł, którą w świetle przepisów prawa należy pokryć z kapitału zapasowego. W związku z powyższym w firmie „EGO” wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) przeksięgowano stratę bilansową z poprzedniego roku,
 - 2) pokryto stratę bilansową z kapitału zapasowego.
- Polecenia do wykonania:
- 1) przedstaw powyższe zdarzenia gospodarcze na kontach T-owych.

6.4. Weryfikacja i publikacja sprawozdań finansowych**TEST (6.4.) – 1**

Rozwiąż test jednokrotnego wyboru wybierając poprawną odpowiedź:

1. W trakcie działalności gospodarczej jednostka gospodarcza zmuszona jest do sporządzania różnego rodzaju sprawozdań i raportów, które:
 - a) stanowią źródło informacji przeznaczonych tylko na użytek własny (dla celów efektywniejszego zarządzania),
 - b) stanowią źródło informacji przeznaczonych tylko na użytek zewnętrzny (dla różnych grup odbiorców informacji),
 - c) stanowią źródło informacji przeznaczonych zarówno na użytek własny (dla celów efektywniejszego zarządzania) jak i na użytek zewnętrzny (dla różnych grup odbiorców informacji),
 - d) żadne z powyższych stwierdzeń nie jest prawdziwe.
2. Zestaw sprawozdań finansowych zawiera:
 - a) bilans i rachunek zysków i strat,
 - b) bilans, rachunek zysków i strat oraz zestawienie obrotów i sald,
 - c) bilans, rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych, zestawienie zmian w kapitale własnym oraz dodatkowe objaśnienia,
 - d) bilans, spis z natury, rachunek zysków i strat oraz zestawienie zmian w kapitale własnym.
3. Do sporządzania sprawozdań finansowych są zobowiązane wszystkie jednostki prowadzące ewidencję zdarzeń gospodarczych podlegających ewidencji w oparciu o:
 - a) rozporządzenia Ministra Finansów,
 - b) dzienniki urzędowe GUS,
 - c) prawo podatkowe,
 - d) ustawę o rachunkowości.

4. Podmiotami bezwarunkowo zobowiązanych do poddania swoich sprawozdań badaniu przez biegłych rewidentów są:
 - a) grupy kapitałowe i kontynuujące działalność spółki akcyjne, banki, zakłady ubezpieczeń, jednostki działające na podstawie przepisów o publicznym obrocie papierów wartościowych, funduszach powierniczych, inwestycyjnych, emerytalnych,
 - b) jednostki gospodarcze, których średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wynosi co najmniej 50 osób,
 - c) jednostki gospodarcze, których suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego stanowiła równowartość w walucie polskiej co najmniej 2,5 mln euro,
 - d) jednostki gospodarcze, których przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów (wyrobów i usług) oraz operacji finansowych za rok obrotowy stanowiły równowartość w walucie polskiej 5 mln euro.

5. Opinia biegłego rewidenta musi zawierać:
 - a) ogólną charakterystykę jednostki gospodarczej wraz z przedstawieniem sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego ze wskazaniem na istotne zjawiska negatywne wpływające na tę sytuację, zwłaszcza zagrażające zasadzie kontynuacji w stosunku do poprzedniego okresu,
 - b) trzy części: 1) orzeczenie o jakości sprawozdania, czy zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg, czy zostały zastosowane ustawowe zasady rachunkowości, czy treść i forma sprawozdań jest zgodna z obowiązującym jednostkę prawem, czy przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie istotne dla oceny jednostki informacje, 2) wyrażenie opinii o dopełnieniu obowiązków przez zarząd jednostki dotyczącej procedury sprawozdawczej z roku poprzedzającego lub lat ubiegłych w zakresie przekazania sprawozdania do rejestru sądowego oraz do opublikowania, 3) wskazanie na stwierdzone podczas badania poważne zagrożenia dla kontynuacji działalności przez jednostkę,
 - c) stwierdzenie faktu uzyskania potrzebnych informacji i wyjaśnień, ewentualną charakterystykę istotnych elementów sprawozdania,
 - d) ujawnienie naruszenie prawa, statutu lub umowy.

Alicja Dziuba-Burczyk

Rozdział 7

Charakterystyka rachunkowości w przedsiębiorstwie usługowym, handlowym i produkcyjnym

Efekty kształcenia

Zagadnienia poruszane w rozdziale siódmym odnoszą się do ośmiu następujących efektów kształcenia:

- Wiedza – K_W05 – Student charakteryzuje zasady funkcjonowania systemu prawa i odnoszenia do praktyki przedsiębiorstw, rynków i instytucji finansowych oraz podmiotów sektora finansów publicznych.
- Wiedza – K_W07 – Student charakteryzuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przedsiębiorstwa, ich cele i relacje między nimi.
- Wiedza – K_W14 – Student wyjaśni zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz stosowane procedury rozliczeń publiczno-prawnych w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz jednostkach sektora finansów publicznych.
- Umiejętności – K_U01 – Student interpretuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych zjawiska i procesy społeczne związane z obszarem finansów i rachunkowości.
- Umiejętności – K_U05 – Student zaprojektuje politykę rachunkowości przedsiębiorstwa i poprowadzi księgi rachunkowe oraz wypełni obowiązki sprawozdawczości finansowej wykorzystując przepisy prawa oraz krajowe i międzynarodowe normy rachunkowości.
- Umiejętności – K_U15 – Student posługuje się językowym kodem naukowym właściwym dla dyscypliny finansów i rachunkowości.
- Kompetencje – K_K06 – Student zorientowany jest na kompetentną i odpowiedzialną ocenę zjawisk finansowych i bilansowych.
- Kompetencje – K_K09 – Student przestrzega należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości.

7.1. Procedura księgową w jednostce usługowej

ZADANIE (7.1.) – 1

Spośród poniżej wymienionych stwierdzeń wybierz te które są prawdziwe (P) i te które są fałszywe (F).

lp.	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
1	Firma usługowa sprzedaje towary, które wcześniej przetworzyła i w związku z tym ponosi koszty związane z ich przerobem		
2	W firmie usługowej, w aktywach obrotowych bilansu, w pozycji „zapasy” towary reprezentują aktywowany koszt towarów, które zostały zakupione do firmy, ale do chwili sporządzenia bilansu jeszcze nie zostały sprzedane		
3	Wartość sprzedanych towarów w ciągu okresu sprawozdawczego wyceniona po cenie nabycia stanowi pozycję w bilansie		
4	Zgodnie z zasadą kosztu historycznego, towary wycenione są według ceny zakupu powiększonej o koszty zakupu oraz wszelkie inne koszty bezpośrednio związane z przystosowaniem towarów do obrotu		
5	Firmy usługowe w przeciwieństwie do firm handlowych nie muszą sporządzać sprawozdań finansowych		
6	W firmie handlowej wartość nabytych przez nią towarów stanowi jednocześnie koszt towarów sprzedanych		
7	W firmie usługowej w pozycji zapasy występują w bilansie aktywów obrotowych – wyroby gotowe		
8	W firmie usługowej w strukturze aktywów dominują półprodukty oraz materiały podstawowe		
9	Struktura aktywów i pasywów bilansu firmy usługowej nie różni się od struktury bilansu firmy produkcyjnej		
10	W firmie usługowej koszt usług sprzedanych stanowi pasywa bilansu		

ZADANIE (7.1.) – 2

Na podstawie poniższych danych firmy usługowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

Zestawienie sald	Ip.	konto nazwa	symbol	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
				Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
8 200	1	Wartości niematerialne i prawne	020										
568 000	2	Środki trwałe	010										
62 700	3	Umorzenie środków trwałych	070										
25 400	4	Materiały pomocnicze	311										
5 900	5	Należności od odbiorców	200										
11 100	6	Kasa	100										
20 000	7	Rachunek bieżący	130										
9 300	8	RMK – Przepłaty	640										
478 500	9	Kapitał własny	801										
30 000	10	Wycofania z kapitału własnego	241										
21 400	11	Zobowiązania wobec dostawców	210										
15 300	12	Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840										
156 800	13	Przychód ze sprzedaży usług	720										
41 500	14	Wynagrodzenia pracowników	404										
600	15	Pozostałe koszty	406										
14 700	16	Zużycie materiałów i energii	401										
	17	Zobowiązanie z tytułu wynagrodzeń	230										
	18	Amortyzacja	400										
	19	Koszty czynnika (usługi obce)	402										
	20	Podatek dochodowy	870										
	21	Zobowiązania publiczno-prawne	223										
	22	Zysk netto	860										
		razem											

dane pomocnicze:

a) zrealizowane przychody przyszłych okresów, gdy stan końcowy nie zrealizowanych usług wyniósł	8 100
b) zużycie materiałów, gdy stan końcowy materiałów wyniósł	7 900
c) czynsz przypadający na dany miesiąc	5 400
d) narosłe wynagrodzenia za XII	9 800
e) amortyzacja bieżącego okresu	23 700
f) wygasłe ubezpieczenia	3 500
g) podatek dochodowy	

Obliczenie podatku dochodowego i zysku netto:

suma kosztów, przychodów	
zysk brutto	
podatek dochodowy	
zysk netto	

stopa podatku dochodowego	19%
---------------------------	-----

ZADANIE (7.1.) – 3

Na podstawie pomierzonych danych firmy usługowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

Zestawienie Salda	Ip.	Nazwa konta	Symbol konta	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
				Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
12 600	1	Wartości niematerialne i prawne	020										
352 800	2	Środki trwałe	010										
62 700	3	Umorzenie środków trwałych	070										
16 200	4	Materiały pomocnicze	311										
9 300	5	Należności od odbiorców	200										
5 100	6	Kasa	100										
36 300	7	Rachunek bieżący	130										
8 400	8	RMK – Przedpłaty	640										
355 300	9	Kapitał własny	801										
50 000	10	Wycofania z kapitału własnego	241										
11 500	11	Zobowiązania wobec dostawców	210										
6 800	12	Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840										
120 500	13	Przychód z sprzedaży usług	720										
62 400	14	Wynagrodzenia pracowników	404										
600	15	Pozostałe koszty	406										
2 900	16	Zużycie materiałów i energii	401										
	17	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	230										
	18	Amortyzacja	400										
	19	Koszty czynszu (usługi obce)	402										
	20	Podatek dochodowy	870										
	21	Zobowiązania publiczno-prawne	223										
	22	Zysk netto	860										
		razem											

dane pomocnicze:	
a) zrealizowane przychody przyszłych okresów, gdy stan końcowy nie zrealizowanych usług wyniósł	2 300
b) zużycie mat., gdy stan końcowy materiałów wyniósł	7 900
c) czynsz przypadający na dany miesiąc	5 400
d) narosłe wynagrodzenia za XII	9 800
e) amortyzacja bieżącego okresu	12 300
f) wygasłe ubezpieczenia	1 800
g) podatek dochodowy	

Obliczenie podatku dochodowego i zysku netto
suma kosztów, przychodów

zysk brutto	
podatek dochodowy	
zysk netto	

stopa podatku dochodowego 19%

ZADANIE (7.1.) – 4

Na podstawie pomierzonych danych firmy usługowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

Zestawienie sald	Lp.	Nazwa konta	Symbol konta	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
				Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
6 200	1	Wartości niematerialne i prawne	020										
115 900	2	Środki trwałe	010										
13 700	3	Umorzenie środków trwałych i WNIP	070										
8 800	4	Materiały pomocnicze	311										
4 500	5	Należności od odbiorców	200										
3 600	6	Kasa	100										
38 400	7	Rachunek bieżący	130										
9 100	8	RMK – Przedpłaty	640										
128 900	9	Kapitał własny	801										
20 000	10	Wycofania z kapitału własnego	241										
3 200	11	Zobowiązania wobec dostawców	210										
7 300	12	Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840										
105 600	13	Przychód ze sprzedaży usług	720										
34 300	14	Wynagrodzenia pracowników	404										
1 200	15	Pozostałe koszty	406										
16 700	16	Zużycie materiałów i energii	401										
	17	Zobowiązanie z tytułu wynagrodzeń	230										
	18	Amortyzacja	400										
	19	Koszty czynszu (usługi obce)	402										
	20	Podatek dochodowy	870										
	21	Zobowiązania publiczno-prawne	223										
	22	Zysk netto	860										
		razem											

dane pomocnicze:	
a) zrealizowane przychody przyszłych okresów, gdy stan końcowy nie zrealizowanych usług wyniósł	4 400
b) zużycie materiałów, gdy stan końcowy materiałów wyniósł	3 600
c) czynsz przypadający na dany miesiąc	6 200
d) narosłe wynagrodzenia za XII	5 800
e) amortyzacja bieżącego okresu	8 500
f) wygasłe ubezpieczenia	2 700
g) podatek dochodowy	

Obliczenie podatku dochodowego i zysku netto:

suma kosztów, przychodów	
zysk brutto	
podatek	
zysk netto	

stopa podatku dochodowego

19%

ZADANIE (7.1.) – 5

Na podstawie poniższych danych firmy usługowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

Zestawienie sald	Ip.	konto	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
			Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
13 900	1	Wartości niematerialne i prawne		020								
448 300	2	Środki trwałe		010								
47 200	3	Umorzenie środków trwałych i WNIP		070								
10 500	4	Materiały pomocnicze		311								
9 700	5	Należności od odbiorców		200								
8 800	6	Kasa		100								
47 500	7	Rachunek bieżący		130								
12 600	8	RMK – Przedpłaty		640								
374 900	9	Kapitał własny		801								
35 000	10	Wycofania z kapitału własnego		241								
7 800	11	Zobowiązania wobec dostawców		210								
9 500	12	Rozliczenie międzyokresowe przychodów		840								
242 600	13	Przebieg ze sprzedaży usług		720								
66 100	14	Wynagrodzenia pracowników		404								
3 400	15	Pozostałe koszty		406								
26 200	16	Zużycie materiałów i energii		401								
	17	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		230								
	18	Amortyzacja		400								
	19	Koszty czynszu (usługi obce)		402								
	20	Podatek dochodowy		870								
	21	Zobowiązania publiczno-prawne		223								
	22	Zysk netto		860								
		razem										

dane pomocnicze:	
a) zrealizowane przychody przyszłych okresów, gdy stan końcowy nie zrealizowanych usług wyniósł	4 400
b) zużycie materiałów, gdy ich stan końcowy wyniósł	3 600
c) czynsz przypadający na dany miesiąc	6 200
f) narosłe wynagrodzenia za XII	17 500
g) amortyzacja bieżącego okresu	8 300
h) wygasłe ubezpieczenia	4 800
i) podatek dochodowy	

Obliczenie podatku dochodowego i zysku netto
suma kosztów, przychodów

zysk brutto	
podatek dochodowy	
zysk netto	

stopa podatku dochodowego

19%

ZADANIE (7.1.) – 6

Na podstawie poniższych danych firmy usługowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

Zestawienie sald	Lp.	konto	symbol	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
				Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
9 800	1	Wartości niematerialne i prawne	020										
278 900	2	Środki trwałe	010										
47 200	3	Umorzenie środków trwałych i WNtP	070										
12 500	4	Materiały pomocnicze	311										
6 700	5	Należności od odbiorców	200										
6 600	6	Kasa	100										
39 100	7	Rachunek bieżący	130										
9 300	8	RMK – Przedpłaty	640										
238 100	9	Kapitał własny	801										
15 000	10	Wycofania z kapitału własnego	241										
12 700	11	Zobowiązania wobec dostawców	210										
9 400	12	Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840										
179 300	13	Przychód ze sprzedaży usług	720										
78 200	14	Wynagrodzenia pracowników	404										
9 200	15	Pozostałe koszty	406										
21 400	16	Zużycie materiałów i energii	401										
	17	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	230										
	18	Amortyzacja	400										
	19	Koszty czynszu (usługi obce)	402										
	20	Podatek dochodowy	870										
	21	Zobowiązania publiczno-prawne	223										
	22	Zysk netto	860										
		razem											

dane pomocnicze:	
a) zrealizowane przychody przyszłych okresów, gdy stan końcowy nie zrealizowanych usług wyniósł	5 800
b) zużycie materiałów, gdy stan końcowy materiałów wyniósł	3 600
c) czynsz przypadający na dany miesiąc	3 300
d) narosłe wynagrodzenia za XII	17 500
e) amortyzacja bieżącego okresu	8 300
f) wygasłe ubezpieczenia	2 700
g) podatek dochodowy	

Obliczenie podatku dochodowego i zysku netto:

suma kosztów, przychodów	
zysk brutto	
podatek dochodowy	
zysk netto	

stopa podatku dochodowego	19%
---------------------------	-----

7.2. Procedura księgową w firmie handlowej

ZADANIE (7.2.) – 1

Spośród poniżej wymienionych opisów należy wybrać te, które dotyczą metody brutto lub metody netto ustalania skonta:

lp.	Opis metody obliczania skonta	Metoda netto obliczania skonta	Metoda brutto obliczania skonta
1	W metodzie tej kupujący nie wie czy uda mu się zapłacić w terminie wcześniejszym za zakupiony towar		
2	Kupujący spodziewa się zapłacić w terminie wcześniejszym za zakupiony towar niż termin płatności, czyli otrzymać z tego tytułu skonto		
3	W metodzie tej konto 761/1 „Utracone skonto przy zakupie towarów” stanowi pozostały koszt operacyjny jednostki gospodarczej okresu w którym zostało utracone i w całości staje się pozycją rachunku zysków i strat tegoż okresu		
4	W metodzie tej, towary stanowiące zapasy towarów nabytych wyceniane są według wartości obniżonej o skonto, co w konsekwencji powoduje, iż w okresie ich sprzedaży ta skorygowana wartość przekształca się w koszty sprzedanych towarów		
5	W metodzie tej pierwotnie ewidencjonuje się zakup towarów bez skonta, a następnie, jeśli wcześniej zostanie uregulowana płatność w terminie obowiązywania skonta, przeprowadza odpowiednią korektę wprowadzając konto korygujące 331/4 „Uzyskane skonto przy zakupie” do konta głównego „331/2 Zakupy towarów”		

ZADANIE (7.2.) – 2

Firma „Sigma” o profilu handlowym zakupiła towary od dostawcy „C”, po cenie nabycia wynoszącej 12 000 zł, które przyjęła do magazynu na podstawie dowodu Pz. Dostawca „C” udziela skonto na warunkach „3/7, n/30”, co oznacza 3% upustu za uregulowanie faktury w ciągu 7 dni lub pełną zapłatę w ciągu 30 dni.

Polecenia do wykonania (metoda netto):

Przedstaw ewidencję na kontach T-owych zakładając, że:

- A) jednostka skorzysta ze skonta w metodzie netto,
- B) jednostka nie skorzysta ze skonta w metodzie netto.

Firma „Sigma” będzie dokonywała płatności z rachunku bieżącego, którego saldo początkowe wynosi 15 000 zł.

Rozwiązanie:

Wariant A

	Dt	130 – Rachunek bieżący	Ct	Dt	210 – Rozrachunki z dostawcami	Ct	Dt	331/2 Zakupy towarów	Ct
Sp.	15 000	11 640	2)	2)	11 640	11 640	1)	11 640	

Wariant B

	Dt	130 – Rachunek bieżący	Ct	Dt	210 – Rozrachunki z dostawcami	Ct	Dt	331/2 Zakupy towarów	Ct
Sp.	15 000	12 000	2a)	2b)	11 640	11 640	1)	11 640	
					761/1 Utracone				
				Dt	skonto przy zakupie towarów	Ct			
			2c)	360					

Objaśnienie do wariantu B;

2a) dokonanie płatności w kwocie 12 000 zł,

2b) zmniejszenie zobowiązania w kwocie 11 640 zł,

2c) utracone skonto: 360 zł.

ZADANIE (7.2.) – 3

Firma „KEX” o profilu handlowym zakupiła towary o wartości wyrażonej w cenie zakupu 5 000 zł od kontrahenta „B”, który udzielił skonta na warunkach „3/10, n/21”, co oznacza 3% upustu pod warunkiem uregulowania faktury w ciągu 10 dni lub pełną zapłatę w ciągu 21 dni.

W związku z zakupem towarów wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) zakupiono i przyjęto do magazynu towary, z odroczonym terminem płatności, których wartość wynosiła 5 000 zł,
- 2) firma X zapłaciła przelewem z rachunku bieżącego, na którym było 6 000 zł, za zakupione towary w ciągu 10 dni od daty wystawienia faktury i skorzystała ze skonta.

Polecenia do wykonania (metoda brutto):

Przedstaw powyższe zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych w dwóch poniżej wymienionych wariantach:

- 1) jednostka X skorzysta ze skonta w przypadku stosowania metody brutto,
- 2) jednostka X nie skorzysta ze skonta w przypadku stosowania metody brutto.

ZADANIE (7.2.) – 4

Oblicz koszt towarów sprzedanych jeśli koszt towarów dostępnych do sprzedaży w danym okresie sprawozdawczym wynosił 12 000 zł a zapas końcowy towarów wynosił 2 500 zł.

ZADANIE (7.2.) – 5

W spółce „M&K” o profilu handlowym, która ustala koszty towarów sprzedanych metodą okresową saldo początkowe konta 331/1 Towary wynosiło 2 000 zł a stan końcowy wynosił 900 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) dokonaj odpowiednich zapisów dostosowawczych na koncie 331/1 Towary i 860/1 Wynik finansowy – zmiana stanu towarów i przedstaw je na kontach T-owych,
- 2) wyjaśnij co oznacza jeśli strona debetowa konta 860/1 Wynik finansowy – zmiana stanu towarów jest większa od jej strony kredytowej, a co jeśli strona debetowa konta 860/1 Wynik finansowy – zmiana stanu towarów jest mniejsza od jej strony kredytowej.

TEST (7.2.) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź.

1. Metody indywidualne ustalania kwoty odpisów na należności nieściągalne
 - a) polegają na oszacowaniu przez zarząd procentowego udziału kwoty należności nieściągalnych w całości sprzedaży ogółem,
 - b) polegają na ustaleniu procentu nieściągalności w stosunku do ogółu należności podanych w saldzie końcowym,
 - c) opierają się na dokonaniu odpisu aktualizującego wartości należności od dłużników: postawionych w stan likwidacji lub upadłości, kwestionujących kwotę należności lub jej zasadność, objętych postępowaniem oddłużeniowym, zalegających z zapłatą,
 - d) w metodach tych należności nieściągalne wpływają na wysokość przychodu ze sprzedaży i korygują go.
2. Zakładając że saldo początkowe konta (200) – Rozrachunki z odbiorcami wynosiło 1 000 zł, oraz że sprzedano towary za 6 000 zł, z czego 80% wpłynęło na rachunek bieżący a pozostała część stała się nieściągalna z powodu postawienia w stan upadłości kontrahenta, który dokonał zakupów, wartość bilansowa należności na koniec danego okresu sprawozdawczego wynosi:
 - a) 1 000 zł,
 - b) 4 800 zł,

- c) 6 000 zł,
 - d) 2 200 zł.
3. Kwota odpisu aktualizującego z tytułu nieściągalności należności znajduje swoje odzwierciedlenie w wariantcie porównawczym rachunku zysków i strat w pozycji:
- a) wartość sprzedanych towarów i materiałów,
 - b) pozostałe koszty rodzajowe,
 - c) pozostałe koszty operacyjne,
 - d) straty nadzwyczajne.
4. Konto 730/1 Zwroty i bonifikaty sprzedanych towarów:
- a) koryguje konto wynikowe 730 Sprzedaż towarów,
 - b) koryguje konto 200 – Rozrachunki z odbiorcami,
 - c) koryguje konto 210 – Rozrachunki z dostawcami,
 - d) saldo tego konta wpływa na zwiększenie należności od odbiorców.
5. W przypadku, gdy sprzedano towary o wartości w cenie sprzedaży 2000 zł a udzielona bonifikata na sprzedane towary wynosiła 200 zł, przychody ze sprzedaży w porównawczym rachunku zysków i strat wynoszą:
- a) 2000 zł,
 - b) 2200 zł,
 - c) 1800 zł,
 - d) żadne z powyższych.

ZADANIE (7.2.) – 6

Firma „Ana”, która zajmuje się handlem tonerów do drukarek sprzedała w maju 20XX r. towary o wartości 2 000 zł firmie „Tax”. Firma „Ana” zobowiązała się udzielić skonta w wysokości 2% wartości transakcji pod warunkiem, że firma „Tax” zapłaci w ciągu 10 dni od daty wystawienia faktury.

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw ewidencję sprzedaży towarów w przypadku zarówno skorzystania jak i nie skorzystania ze skonta, ustalanego metodą netto,
- 2) przedstaw jak ewidencję sprzedaży towarów w przypadku skorzystania ze skonta ustalanego metodą brutto.

Założmy, że płatność za sprzedane towary będzie regulowana przelewem z rachunku bieżącego.

7.3. Sporządzanie sprawozdań finansowych firmy handlowej w arkuszu roboczym

ZADANIE (7.3.) – 1

Stan kont syntetycznych w firmie handlowej na początek grudnia 20XX roku przedstawiał się następująco:

lp.	Nazwa konta	Symbol konta	Wartość w zł
1	Kasa	100	10 000
2	Rozrachunki z odbiorcami (należności)	200	1 000
3	Towary	331	3 600
4	RMK – czynne (Rozliczenia międzyokresowe kosztów – czynne) dotyczy przedpłaty czynszu za wynajem lokalu biurowego za 3 miesiące	640	600
5	Środki trwałe, których stawka amortyzacyjna wynosi 24%	010	5 000
6	Kapitał podstawowy	801	16 600
7	Rozrachunki z dostawcami (zobowiązania)	210	3 600

W grudniu 20XX r. miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) sprzedano towary o wartości w cenie sprzedaży 7 200 zł,
 - a) wystawiono fakturę za sprzedane towary 7 200 zł,
 - b) na rachunek bieżący otrzymano zapłatę za sprzedane towary w kwocie 6 480 zł, nabywca skorzystał ze skonta (ustalonego metodą brutto) w wysokości 10% od wartości sprzedaży,
- 2) zakupiono za gotówkę towary o wartości w cenie zakupu 1 000 zł,
 - a) przyjęcie towarów do magazynu,
 - b) ze względu na złą jakość towarów dokonano ich zwrotu na kwotę 150 zł i otrzymano zwrot gotówki do kasy,
- 3) zapłacono gotówką 100 zł za transport towarów,
- 4) sporządzono listę płac brutto i jednocześnie wypłacono gotówką wynagrodzenia: 2 000 zł (pominięto problem składek ZUS),
- 5) otrzymano na rachunek bieżący część należności z miesiąca poprzedniego w wysokości 800 zł,
- 6) uregulowano, płacąc przelewem część zobowiązań z miesiąca poprzedniego w wysokości 700 zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) otwórz konta i przedstaw zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych,
- 2) sporządź zestawienie sald w arkuszu roboczym,
- 3) dokonaj zapisów dostosowawczych w arkuszu roboczym na koniec grudnia 20XX r. ,
- 4) przedstaw zapisy dostosowawcze na kontach T-owych.
Dodatkowe założenia do zapisów dostosowawczych:
na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej na koniec grudnia 20XX r. stwierdzono, że zapas towarów wynosił 1 000 zł.

Rozwiązanie (7.3.) – 1

Ad. 1

100 Kasa				200 Rozrachunki z odbiorcami – należności				331/1 Towary																													
Sp.	10 000	1 000	2a)	Sp.	1 000	7 200	1b)	Sp.	3 600																												
2b)	150	100	3)	1a)	7 200	800	5)																														
		2 000	4)		8 200	8 000																															
	10 150	3 100				200	Sk		331/2 Zakupy towarów																												
		7 050	Sk					2a)	1 000																												
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów – czynne</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">Sp.</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">600</td><td style="width: 15%;"></td></tr> </table> </div> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">010 Środki trwałe</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">Sp.</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">5 000</td><td style="width: 15%;"></td></tr> <tr><td></td><td style="border-right: 1px solid black;"></td><td style="border-right: 1px solid black;">5 000</td></tr> </table> </div> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">801 Kapitał podstawowy</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">16 600</td><td style="width: 5%;">Sp</td></tr> </table> </div> </div>										Sp.	600		Sp.	5 000				5 000			16 600	Sp															
Sp.	600																																				
Sp.	5 000																																				
		5 000																																			
		16 600	Sp																																		
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">730/2 udzielone skonto przy sprzedaży</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1b)</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">720</td><td style="width: 15%;"></td></tr> </table> </div> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">730 – Sprzedaż towarów</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">7 200</td><td style="width: 5%;">1a)</td></tr> </table> </div> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">210 Rozrachunki z dostawcami – zobowiązania</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1a)</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">700</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">3 600</td><td style="width: 5%;">Sp.</td></tr> <tr><td></td><td style="border-right: 1px solid black;">700</td><td style="border-right: 1px solid black;">3 600</td><td></td></tr> <tr><td>Sk</td><td style="border-right: 1px solid black;">2 900</td><td style="border-right: 1px solid black;"></td><td></td></tr> </table> </div> </div>										1b)	720				7 200	1a)	1a)	700	3 600	Sp.		700	3 600		Sk	2 900											
1b)	720																																				
		7 200	1a)																																		
1a)	700	3 600	Sp.																																		
	700	3 600																																			
Sk	2 900																																				
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">130 Rachunek bieżący</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1b)</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">6 480</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">700</td><td style="width: 5%;">6)</td></tr> <tr><td>5)</td><td style="border-right: 1px solid black;">800</td><td style="border-right: 1px solid black;"></td><td>3)</td></tr> <tr><td></td><td style="border-right: 1px solid black;">7 280</td><td style="border-right: 1px solid black;">700</td><td></td></tr> <tr><td></td><td style="border-right: 1px solid black;"></td><td style="border-right: 1px solid black;">6 580</td><td>Sk</td></tr> </table> </div> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">402 Usługi obce</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">6)</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">100</td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 5%;">3)</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">404 Wynagrodzenia</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">4)</td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">2 000</td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 5%;"></td></tr> </table> </div> <div style="width: 30%;"> <p style="text-align: center;">331/3 Zwroty i bonifikaty</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%; border-right: 1px solid black;">150</td><td style="width: 5%;">2b)</td></tr> </table> </div> </div>										1b)	6 480	700	6)	5)	800		3)		7 280	700				6 580	Sk	6)	100		3)	4)	2 000					150	2b)
1b)	6 480	700	6)																																		
5)	800		3)																																		
	7 280	700																																			
		6 580	Sk																																		
6)	100		3)																																		
4)	2 000																																				
		150	2b)																																		

Ad 2 i 3

Ip.	Nazwa konta	Symbol konta	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawe		Zestawienie sald dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
			Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
1	Środki trwałe	010	5 000				5 000				5 000	
2	Umożnienie środków trwałych	070				100 c)		100				100
3	Towary wg cen nabycia	33/1	3 600				1 000				1 000	
4	Zakupy towarów wg cen nabycia	33/2	1 000		b) 1000	3 600 a)			1 000			
5	Zwrot towarów dostawcom (reklamacje) i bonifikaty	33/3		150				150			150	
6	Rozrachunki z odbiorcami	200	200				200				200	
7	Kasa	100	7 050				7 050				7 050	
8	Rachunek bieżący	130	6 580				6 580				6 580	
9	RMK – czynne (Przedpłaty)	640	600			200 d)	400				400	
10	Kapitał własny	801		16 600				16 600				16 600
11	Rozrachunki z dostawcami	210		2 900				2 900				2 900
12	Sprzedaz towarów	730		7 200				7 200			7 200	
13	Udzielone skonto przy sprzedaży	730/2	720				720				720	
14	Usługi obce	402	100				100				100	
15	Wynagrodzenia	404	2 000				2 000				2 000	
16	Wynik finansowy (zmiana stanu towarów)	860/1	26 850									
17	Amortyzacja	400			a) 3 600	1 000 b)	3 600	1 000			3 600	1 000
18	Usługi obce (Koszty czynszu)	402			100 c)		100				100	
19	Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego	223			200 d)		200				200	
20	Podatek dochodowy	870			120		120				120	
21	Zysk netto	860									510	
	razem				5 020	5 020	27 950	27 950	8 350	8 350	20 230	20 230

Dane do zapisów dostosowawczych:		Obliczenia pomocnicze:	
a) Sp towarów na początek okresu 01.12	3600	Razem (koszty/przychody)	7 720
b) Sk zapasu towarów na 31.12	1 000	zysk brutto	630
c) umorzenie środka trwałego	100	Podatek dochodowy 19%	120
d) czynsz za lokal	200	zysk netto	510

Zapisy dostosowawcze:

- przeniesienie salda początkowego towarów w celu ustalenia „zmiany stanu towarów”.
- przeniesienie oszacowanego w drodze inwentaryzacji stanu końcowego towarów na wynik finansowy.
- zapis dostosowawczy dotyczący amortyzacji za bieżący miesiąc.
- zapis dostosowawczy dotyczący czynszu przypadającego na miesiąc grudzień.

331/1 Towary			860/1 Wynik finansowy – zmiana stanu towarów			
Sp	3 600	3 600	a) a)	3 600	1 000	b)
b)	1 000					

400 Amortyzacja			070 Umożnienie środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych			
c)	100		c)		100	c)

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów – czynne			402 Usługi obce		
Sp.	600	200	d) d)	200	

Zapis dostosowawczy dotyczący podatku dochodowego

223 Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego			870 Podatek dochodowy		
		120			120

ZADANIE (7.3.) – 2

Salda kont księgi głównej „Klarex” spółka z o. o. o profilu handlowym na 31 stycznia po zaksięgowaniu zdarzeń gospodarczych podlegających ewidencji przed wprowadzeniem zapisów dostosowawczych kształtowały się następująco:

lp.	Nazwa konta	Symbol konta	Kwota w zł
1	Rachunek bieżący	130	6 000
2	Rozrachunki z odbiorcami – należności	200	10 000
3	Towary (wartość stanu początkowego)	331	20 000
4	Materiały pomocnicze	311	1 200
5	Przedpłata czynszu za 3 miesiące z góry	640	6 000
6	Środki trwałe ze stawką amortyzacyjną 12%	010	4 000
7	Rozrachunki z dostawcami – zobowiązania	210	3 000
8	Kredyt bieżący (zaciągnięty na początku stycznia z terminem płatności na koniec pierwszego kwartału wraz z odsetkami 15% w stosunku rocznym)	134	12 000
9	Otrzymana przedpłata za wynajem budynków za dwa miesiące z góry od firmy A – rozliczenia międzyokresowe przychodów	840	1 800
10	Wynagrodzenia	404	5 000
11	Sprzedaż towarów	730	30 000
12	Zwroty i bonifikaty przy sprzedaży	730/1	2 000
13	Udzielone skonto przy sprzedaży	730/2	800
14	Zakupy towarów w ciągu bieżącego miesiąca według cen nabycia	331/2	11 000
15	Uzyskane skonto przy zakupie	331/4	600
16	Zwroty i bonifikaty (przy zakupie)	331/3	2 500
17	Kapitał zapasowy	811	16 100

Informacje do zapisów dostosowawczych:

- 1) zapas końcowy towarów na koniec miesiąca wynosił 15 000 zł,
- 2) stan materiałów pomocniczych na koniec miesiąca wynosił 600 zł,
- 3) stawka amortyzacyjna dotycząca środków trwałych wynosi 12%,
- 4) stopa podatku dochodowego wynosi 19%,
- 5) rozliczenie międzyokresowe przychodów przypadające na bieżący miesiąc dotyczące przedpłaty za wynajem budynków:.....
- 6) rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne dotyczące odsetek od zaciągniętego kredytu.
- 7) rozliczenie przedpłaty za czynsz (styczeń)

Polecenie do wykonania:

Skompletuj arkusz roboczy w poniższej tabeli dokonując odpowiednich zapisów dostosowawczych.

ZADANIE (7.3.) – 3

Skompletuj arkusz roboczy firmy handlowej, na podstawie danych naniesionych do arkusza roboczego oraz danych do zapisów dostosowawczych.

lp.	Konta	Symbol konta	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
			Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma
1	Środki trwałe	010	337									
2	Umorzenie środków trwałych	070		233								
3	Towary	330	628									
4	Materiały pomocnicze	311	14									
5	RMK – Przedpłata ubezpieczenia	640	10									
6	Kasa	100	91									
7	Kapitał podstawowy	801		600								
8	Zobowiązania wobec dostawców	210		142								
9	Zobowiązania publiczno-prawne	229		24								
10	Wyciągnięcia z kapitału własnego	241	29									
11	Sprzedaz towarów	730		1 508								
12	Zwrot towarów i bonifikaty	730/1	14									
13	Zakup towarów	331/2	788									
14	Zwrot zakupów i uzyskane bonifikaty	331/3		18								
15	Skonto uzyskane przy zakupie	331/4		15								
16	Koszty zakupu		26									
17	Wynagrodzenia	404	360									
18	Koszt czynszu	402	140									
19	Pozostałe koszty	406	103									
			2 540	2 540								
20	Wynik finansowy (zmiana stanu towarów)	860/1										
21	Zużycia materiałów	401										
22	Koszty ubezpieczenia	406										
23	Zob. wobec prac. z tytułu wynagrodzeń	230										
24	Amortyzacja	400										
25	Podatek dochodowy 19%	870										
26	Zysk netto	860										
27	Obliczenia pomocnicze:											
28	Razem											
	Zysk brutto											
	Naliczony podatek dochodowy											

Dane do zapisów dostosowawczych:

a) b) stan końcowy zapasu towarów na 31.12	657
c) stan końcowy materiałów pomocniczych na 21.12	4
d) wygasłe ubezpieczenia	7
e) narosłe wynagrodzenia	58
f) umorzenie urządzeń sklepowych	3
g) naliczony podatek dochodowy - należy obliczyć	...

ZADANIE (7.3.) – 4

Na podstawie poniższych danych firmy handlowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

saldo	Konta	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
		symbol	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt
86 000	1 Środki trwałe	010									
1 000	2 Umorzenie środków trwałych	070									
3 500	3 Materiały pomocnicze	311									
75 000	4 Towary wg cen nabycia	331/1									
25 000	5 Zakupy towarów wg cen nabycia	331/2									
3 000	6 Zwrot towarów dostawcom (reklamacje)	331/3									
1 000	7 Skonto, bonifikaty uzyskane od dostawców	731/1									
13 000	8 Należności od odbiorców	200									
7 000	9 Kasa	100									
24 000	10 Rachunek bieżący	130									
5 400	11 RMK – czynne (Przedpłaty)	640									
78 800	12 Kapitał podstawowy (zakładowy)	801									
7 700	13 Zobowiązania wobec dostawców	210									
25 000	14 Kredyty bankowe	134									
1 000	15 Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840									
145 500	16 Sprzedaż towarów	730									
2 600	17 Zwrot towarów i bonifikaty przy sprzedaży	730/1									
3 200	18 Dzielone skonto przy sprzedaży	730/2									
7 400	19 Ubezpieczenia i inne świadczenia	405									
15 900	20 Wynagrodzenia	404									
	21 Wymik finansowy (zmiana stanu towarów)	860/1									
	22 Amortyzacja	400									
	23 Zużycie materiałów	401									
	24 Pozostałe koszty (Koszt ubezpieczenia)	406									
	25 Usługi obce (Koszt czynszu)	402									
	26 RMK – bierno	641									
	27 Koszty finansowe	751									
	28 Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego	223									
	29 Podatek dochodowy	870									
	30 Zysk netto	860									

Dane do zapisów dostosowawczych:

a) Spt. b) Skt – stan końcowy zapasu towarów na 31.12	43 100
c) stan końcowy materiałów pomocniczych	1 200
d) umorzenie środków trwałych	6 300
e) wygasłe ubezpieczenia	500
f) czynsz za lokal	3 900
g) odsetki od kredytu	100
h) rozliczenie przychodów	1 700
i) podatek dochodowy	

Obliczenia pomocnicze:

Razem zysk brutto	
Podatek dochodowy	
Zysk netto	
Rentowność sprzedaży (ROS)	
Stawka podatku dochodowego 19%	

KTS
przychód

ZADANIE (7.3.) – 5

Na podstawie poniższych danych firmy handlowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

salda	lp.	Konta	Zestawienie sald		Zapisy dostosowa wcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
			Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
		nazwa	symbol									
102 600	1	Środki trwałe	010									
10 800	2	Umorzenie środków trwałych	070									
7 500	3	Materiały pomocnicze	311									
22 300	4	Towary wg cen nabycia	331/1									
228 400	5	Zakupy towarów wg cen nabycia	331/2									
3 500	6	Zwrot towarów dostawcom (reklamacje)	331/3									
4 500	7	Skonto, bonifikaty uzyskane od dostawców	731/1									
32 700	8	Należności od odbiorców	200									
6 200	9	Kasa	100									
36 900	10	Rachunek bieżący	130									
4 100	11	RMK – czynne (Przedpłaty)	640									
67 000	12	Kapitał podstawowy (zakładowy)	801									
26 700	13	Zobowiązania wobec dostawców	210									
56 000	14	Kredyty bankowe	134									
3 900	15	Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840									
321 500	16	Sprzedaż towarów	730									
2 600	17	Zwrot towarów i bonifikaty przy sprzedaży	730/1									
3 100	18	Udzielone skonto przy sprzedaży	730/2									
12 100	19	Ubezpieczenia i inne świadczenia	405									
35 400	20	Wynagrodzenia	404									
	21	Wynik finansowy (zmiana stanu towarów)	860/1									
	22	Amortyzacja	400									
	23	Zużycie materiałów	401									
	24	Pozostałe koszty (Koszt ubezpieczenia)	406									
	25	Usługi obce (Koszt czynszu)	402									
	26	RMK – bierno	641									
	27	Koszty finansowe	751									
	28	Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego	223									
	29	Podatek dochodowy	870									
	30	Zysk netto	860									
		Razem										

Dane do zapisów dostosowawczych:

a) Spt. b) Skt – stan końcowy zapasu towarów na 31.12

c) stan końcowy materiałów pomocniczych

d) umorzenie środków trwałych

e) wygasłe ubezpieczenia

f) czynsz za lokal

g) odsetki od kredytu

h) rozliczenie przychodów

i) podatek dochodowy

Obliczenia pomocnicze:

Razem zysk brutto

Zysk brutto

Podatek dochodowy

Zysk netto

Rentowność sprzedaży (ROS)

stawka podatku dochodowego 19%

ZADANIE (7.3.) – 6

Na podstawie poniższych danych firmy handlowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

sald	Ip. Konta	nazwa	symbol	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
				Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
369 200		1 Środki trwałe	010										
32 800		2 Umorzenie środków trwałych	070										
4 700		3 Materiały pomocnicze	311										
5 300		4 Towary wg cen nabycia	331/1										
421 500		5 Zakupy towarów wg cen nabycia	331/2										
4 600		6 Zwrot towarów dostawcom (reklamacje)	331/3										
8 300		7 Skonto, bonifikaty uzyskane od dostawców	731/1										
7 900		8 Należności od odbiorców	200										
21 500		9 Kasa	100										
53 200		10 Rachunek bieżący	130										
9 100		11 RMK – czynnie (Przedpłaty)	640										
220 500		12 Kapitał podstawowy (zakładowy)	801										
25 400		13 Zobowiązania wobec dostawców	210										
95 200		14 Kredyty bankowe	134										
3 100		15 Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840										
519 500		16 Sprzedaż towarów	730										
1 500		17 Zwrot towarów i bonifikaty przy sprzedaży	730/1										
1 000		18 Udzielone skonto przy sprzedaży	730/2										
9 000		19 Ubezpieczenia i inne świadczenia	405										
5 500		20 Wynagrodzenia	404										
		21 Wynik finansowy (zmiana stanu towarów)	860/1										
		22 Amortyzacja	400										
		23 Zużycie materiałów	401										
		24 Pozostałe koszty (Koszt ubezpieczenia)	406										
		25 Usługi obce (Koszt czynszu)	402										
		26 RMK – biernie	641										
		27 Koszt finansowe	751										
		28 Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego	223										
		29 Podatek dochodowy	870										
		30 Zysk netto	860										
		Razem											

Dane do zapisów dostosowawczych:

a) Spt, b) Skt – stan końcowy zapasu towarów na 31.12	7 200
c) stan końcowy materiałów pomocniczych	2 800
d) umorzenie środków trwałych	3 600
e) wygasie ubezpieczenia	700
f) czynsz za lokal	6 200
g) odsetki od kredytu	700
h) rozliczenie przychodów	2 900
i) podatek dochodowy	

Obliczenia pomocnicze:

Razem	
zysk brutto	
podatek dochodowy	
zysk netto	

Retowność sprzedaży (ROS)

stawka podatku dochodowego 19%

ZADANIE (7.3.) – 7

Na podstawie poniższych danych firmy handlowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

saldo	lp.	Konta	symbol	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
				Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
1 26 000		nazwa											
8 900	1	Środek trwałe	010										
	2	Umorzenie środków trwałych	070										
5 800	3	Materiały pomocnicze	311										
35 000	4	Towary wg cen nabycia	331/1										
20 000	5	Zakupy towarów wg cen nabycia	331/2										
2 000	6	Zwrot towarów dostawcom (reklamacje)	331/3										
500	7	Skonto, bonifikaty uzyskane od dostawców	731/1										
28 000	8	Należności od odbiorców	200										
2 000	9	Kasa	100										
5 000	10	Rachunek bieżący	130										
6 600	11	RMK – czynne (Przedpłaty)	640										
67 000	12	Kapitał podstawowy (zakładowy)	801										
4 100	13	Zobowiązania wobec dostawców	210										
20 000	14	Kredyty bankowe	134										
1 000	15	Koźliczenie międzyokresowe przychodów	840										
151 400	16	Sprzedaz towarów	730										
1 500	17	Zwrot towarów i bonifikaty przy sprzedaży	730/1										
1 000	18	Udziałowe skonto przy sprzedaży	730/2										
9 000	19	Ubezpieczenia i inne świadczenia	405										
5 500	20	Wynagrodzenia	404										
	21	Wynik finansowy (zmiana stanu towarów)	860/1										
	22	Amortyzacja	400										
	23	Zużycie materiałów	401										
	24	Proształe koszty (koszt ubezpieczenia)	406										
	25	Usługi obce (koszt czynszu)	402										
	26	RMK – bierne	641										
	27	Koszty finansowe	751										
	28	Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego	223										
	29	Podatek dochodowy	870										
	30	Zysk netto	860										
		Razem											

Dane do zapisów dostosowawczych:

a) Spt, b) Skt – stan końcowy zapasu towarów na 31.12	28 000
c) stan końcowy materiałów pomocniczych	400
d) umorzenie środków trwałych	1 600
e) wygasłe ubezpieczenia	700
f) czynsz za lokal	2 800
g) odsetki od kredytu	200
h) rozliczenie przychodów	2 900
i) podatek dochodowy	

Obliczenia pomocnicze:

Razem	
zysk brutto	
podatek dochodowy	
Zysk netto	

Rentowność sprzedaży (ROS)	
stawka podatku dochodowego	19%

ZADANIE (7.3.) – 8

Na podstawie poniższych danych firmy handlowej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

saldo	lp.	Konta nazwa	symbol	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Zestawienie sald po zapisach dostosowawczych		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
				Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
567 900	1	Środkі trwałe	010										
42 600	2	Umorzenie środków trwałych	070										
7 200	3	Materiały pomocnicze	311										
26 700	4	Towary wg cen nabycia	331/1										
146 300	5	Zakupy towarów wg cen nabycia	331/2										
3 200	6	Zwrot towarów dostawcom (reklamacje)	331/3										
4 100	7	Skonto, bonifikaty uzyskane od dostawców	731/1										
31 400	8	Należności od odbiorców	200										
7 400	9	Kasa	100										
26 500	10	Rachunek bieżący	130										
4 200	11	RMK – czynne (Przedpłaty)	640										
374 800	12	Kapitał podstawowy (zakładowy)	801										
29 900	13	Zobowiązania wobec dostawców	210										
56 000	14	Kredyty bankowe	134										
2 200	15	Rozliczenie międzyokresowe przychodów	840										
325 100	16	Sprzedaz towarów	730										
1 800	17	Zwrot towarów i bonifikaty przy sprzedaży	730/1										
3 100	18	Udzielone skonto przy sprzedaży	730/2										
6 600	19	Ubezpieczenia i inne świadczenia	405										
8 800	20	Wynagrodzenia	404										
	21	Wynik finansowy (zmiana stanu towarów)	860/1										
	22	Amortyzacja	400										
	23	Zużycie materiałów	401										
	24	Pozostałe koszty (Koszt ubezpieczenia)	406										
	25	Usługi obce (Koszt czynszu)	402										
	26	RMK – bierne	641										
	27	Koszty finansowe	751										
	28	Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego	223										
	29	Podatek dochodowy	870										
	30	Zysk netto	860										
		Razem											

Dane do zapisów dostosowawczych:

a) Spt. b) Skt – stan końcowy zapasów towarów na 31.12	22 400
c) stan końcowy materiałów pomocniczych	5 400
d) umorzenie środków trwałych	2 200
e) wygasłe ubezpieczenia	2 300
f) czynsz za lokal	1 900
g) odsetki od kredytu	300
h) rozliczenie przychodów	1 800
i) podatek dochodowy	

Obliczenia pomocnicze:

Razem	
zysk brutto	
podatek dochodowy	
Zysk netto	

Rentowność sprzedaży (ROS)

Stawka podatku dochodowego 19%

7.4. Metoda systematycznego ustalania zapasów oraz kosztu towarów sprzedanych w firmie handlowej

TEST (7.4.) – 1

Rozwiąż poniższy test, wybierając poprawną odpowiedź:

1. Koszty własne sprzedanych produktów:
 - a) ustala się w taki sam sposób w jednostkach usługowych i produkcyjnych,
 - b) są czynnikiem wpływającym na wielkość rzeczowych aktywów trwałych,
 - c) są elementem bilansu,
 - d) są elementem rachunku zysku i strat.
2. Stosując metodę okresowego ustalania zapasów:
 - a) niezbędne jest sporządzenie na koniec okresu sprawozdawczego inwentaryzacji, stanowiącej bezwzględnie konieczny element kalkulacji kosztu towarów sprzedanych,
 - b) ustala się koszt wyrobów sprzedanych w dużych przedsiębiorstwach produkcyjnych,
 - c) należy oprzeć się na bieżącym księgowaniu każdego zdarzenia gospodarczego podlegającego ewidencji, które wpływa na zapasy,
 - d) ustala się koszty wyrobów sprzedanych poprzez odjęcie kwoty zapasu początkowego produktów od wartości produktów dostępnych do sprzedaży w ciągu badanego okresu.
3. Które z poniższych stwierdzeń nie dotyczy metody ciągłego (systematycznego) pomiaru zapasów:
 - a) systematyczna bieżąca rejestracja każdej pozycji zapasów obejmuje bardzo użyteczne informacje dla podejmowania decyzji zarządczych,
 - b) dzięki metodzie systematycznego pomiaru zapasów sporządzenie sprawozdania rachunek zysków i strat może się odbyć bez spisu z natury, co oznacza, że wynik finansowy można ustalać w każdym miesiącu na podstawie bieżących zapisów księgowych na kontach,
 - c) metoda ta ma zastosowanie wówczas, gdy zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji nie zapisuje się w sposób bieżący i systematyczny na kontach syntetycznych zapasów, lecz w drodze spisu z natury określa ich stany na koniec okresu,
 - d) w metodzie ciągłej możliwa jest kontrola zapasów poprzez porównanie stanu ustalonego za pomocą fizycznej inwentaryzacji ze stanem wynikającym z zapisów księgowych w księgach rachunkowych.

ZADANIE (7.4.) – 1

Pośród poniższych stwierdzeń wybierz te, które są prawdziwe i te które są fałszywe zaznaczając w tabeli odpowiednio P – prawda, F – fałsz.

lp.	Opis	P	F
A	Metoda systematycznego ustalania zapasów oraz kosztu towarów sprzedanych opiera się na systematycznym księgowaniu każdego pojedynczego zdarzenia gospodarczego podlegającego ewidencji wpływającego na zapas towarów		
B	Ujemne – kredytowe odchylenia od cen ewidencyjnych towarów występują w przypadku, gdy stałe ceny ewidencyjne nabycia towarów są niższe od ich rzeczywistych cen nabycia		
C	Dodatnie – debetowe odchylenia od cen ewidencyjnych towarów występują, w przypadku gdy stałe ceny ewidencyjne nabycia towarów są wyższe od ich rzeczywistych cen nabycia		
D	W przypadku odchyłeń debetowych występuje podwyższenie wartości ewidencyjnej towarów		
E	Konto „Rozliczenie zakupu towarów” ma charakter konta wynikowego		
F	Saldo debetowe konta „Rozliczenie zakupu towarów” oznacza „Towary w drodze”, oraz wskazuje, że otrzymano fakturę VAT, ale brak jest towarów na dzień bilansowy		
G	Według ustawy o rachunkowości, cena zakupu towarów obejmuje kwotę należną sprzedającemu powiększoną o podlegający odliczeniu podatek VAT i akcyzę		
H	Cenę nabycia towarów powiększają koszty związane z zakupem i przystosowaniem do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania, a obniżoną o rabaty, upusty i inne podobne zmniejszenia		

ZADANIE (7.4.) – 2

W firmie handlowej „Xenix” miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) otrzymano fakturę za 60 sztuk zakupionych towarów „A” po 12 zł/szt.,
- 2) przyjęto do magazynu 80 sztuk towarów „B” po cenie ewidencyjnej 5 zł/szt., na podstawie dowodu księgowego Pz.,
- 3) otrzymano fakturę za 30 sztuk towarów „C” po 9 zł/szt.,
- 4) przyjęto do magazynu 60 sztuk towarów „A” według stałej ceny ewidencyjnej 11 zł/szt., na podstawie dowodu księgowego Pz.,
- 5) zaksięgowano odchylenia od cen ewidencyjnych towarów.

Polecenia do wykonania:

- 1) zaksięguj zdarzenia gospodarcze na kontach T-owych,
- 2) oblicz wartość dostaw niefakturowanych,
- 3) oblicz wartość towarów w drodze,
- 4) oblicz wartość towarów w cenach ewidencyjnych,
- 5) oblicz wartość towarów w rzeczywistych cenach zakupu.

Rozwiązanie:

Ad. 1)

301 Rozliczenie zakupu towarów		330 Towary		210 Rozrachunki z dostawcami					
1)	720		400		720 1)				
3)	270	4)	660		270 3)				
		5)	60		990				
	990		1060						
Sk. Ct. 400	270	Sk. Dt							
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; border-bottom: 1px solid black;">342 Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="width: 5%;">5)</td> <td style="width: 15%; text-align: right;">60</td> </tr> </tbody> </table>						342 Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów		5)	60
342 Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów									
5)	60								

Ad. 2)

Dostawy niefakturowane: 400 zł (Towary B)

Ad. 3)

Towary w drodze: 270 zł (Towary C)

Ad. 4)

Towary według stałych cen ewidencyjnych: 1 060 zł

Ad. 5)

Towary w cenach rzeczywistych nabycia: 1 120 zł (1 060 zł + odchylenia 60 zł)

ZADANIE (7.4.) – 3

Oblicz koszt towarów sprzedanych (KTS) na podstawie poniższych danych:

- Zapas początkowy towarów wynosi 4 000 zł
- Wartość zakupów w ciągu okresu: 30 000 zł
- Zapas końcowy towarów: 2 000 zł

ZADANIE (7.4.) – 4

Oblicz koszt towarów sprzedanych (KTS) na podstawie poniższych danych

- 1) saldo początkowe towarów 6 000 zł,
- 2) zakupy towarów w bieżącym okresie 30 000 zł,
- 3) koszty zakupu 1 000 zł,
- 4) zwroty zakupionych towarów 200 zł,
- 5) zapas końcowy towarów 2 000 zł.

ZADANIE (7.4.) – 5

Ustal stan końcowy konta (301) Rozliczenie zakupu na podstawie poniższych danych:

Salda początkowe konta (301) Rozliczenie zakupu były następujące:

Dt 2 800 zł (towary w drodze od dostawcy B)

Ct 1 800 zł (dostawa niefakturowana od dostawcy A)

W danym okresie sprawozdawczym wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

lp.	Opis	Kwota	Dt	Ct
1	Przyjęto towary od dostawcy B na podstawie Pz	2 800 zł		
2	Otrzymano fakturę od dostawcy C za zakupione towary	1 250 zł		
3	Otrzymano fakturę korygującą od dostawcy C z powodu zmniejszenia wartości sprzedaży na skutek udzielonego przez niego skonta	-200zł		
4	Przyjęto do magazynu towary od dostawcy C na podstawie Pz	1 050 zł		
5	Przyjęto do magazynu towary od dostawcy D na podstawie Pz	800 zł		
6	Otrzymano fakturę za zakupione towary od dostawcy E	960 zł		

Polecenia do wykonania:

- 1) dokonaj dekretacji zdarzeń gospodarczych w powyższej tabeli,
- 2) przedstaw zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych stosując konta analityczne do konta 301 – Rozliczenie zakupu według poszczególnych dostawców towarów,
- 3) ustal stan konta syntetycznego 301 Rozliczenie zakupu towarów i kont analitycznych,
- 4) ustal kwotowo wartość dostaw niefakturowanych i towarów w drodze według poszczególnych dostawców.

ZADANIE (7.4.) – 6

W firmie „Cegnito” o profilu handlowym, która jest płatnikiem podatku VAT, salda początkowe kont na początek danego okresu sprawozdawczego przedstawiały się następująco:

- (010) Środki trwałe: 50 000 zł,
- (130) Rachunek bieżący: 4 000 zł
- (801) Kapitał podstawowy: 48 000 zł
- (210) Rozrachunki z dostawcami – zobowiązania: 6 000 zł

W danym okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) przyjęto do magazynu 10 szt. towarów po jednostkowej cenie ewidencyjnej po 100 zł za sztukę
- 2) otrzymano fakturę VAT od dostawcy „Anita” za zakupione towary A:
 - a) wartość netto faktury bez podatku VAT: 1150 zł,
 - b) podatek VAT: 264,50 zł,
 - c) wartość brutto faktury: 1 414,50 zł,
- 3) wyksięgowanie odchyleń od cen ewidencyjnych towarów,
- 4) uregulowano fakturę przelewem w kwocie 1414,50 zł,
- 5) otrzymano skonto przy zakupie towarów 100 zł. Dostawca wystawił fakturę korygującą 100 zł + 23 zł VAT = 123 zł,
- 6) ze względu na wadę ukrytą towarów dokonano zwrotu towarów na kwotę 300 zł – WZ (zwrócono 3 szt. towaru według cen ewidencyjnych),
- 7) otrzymano korektę faktury na kwotę 424,35 zł = 3x115 zł + 79,35 zł VAT
- 8) wyksięgowano z faktury korygującej odchylenia od cen ewidencyjnych zł,
- 9) wyksięgowano podatek naliczony VAT na podstawie polecenia księgowania, który podlega odliczeniu od podatku należnego przy sprzedaży zł
- 10) sprzedano 5 szt. towaru po cenie sprzedaży netto 160 zł za szt.,
 - wartość netto zł,
 - VAT zł,
 - wartość brutto zł,
- 11) wydano z magazynu sprzedane towary,
- 12) rozliczono odchylenia cen ewidencyjnych przypadające na sprzedane towary zł,
- 13) przeniesiono koszty na wynik finansowy zł,
- 14) przeniesiono przychody na wynik finansowy zł

Polecenia do wykonania:

- 1) otwórz konta i zaksięguj zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych dokonując niezbędnych obliczeń,
- 2) ustal saldo końcowe konta (301) Rozliczenie zakupu towarów, określ jaki ma charakter i wpływ na bilans zamknięcia firmy.

ZADANIE (7.4.) – 7

W firmie „Martex” o profilu handlowym salda początkowe wybranych kont na początek okresu sprawozdawczego są następujące:

Symbol konta	Nazwa konta	Dt	Ct
130	Rachunek bieżący	50 000 zł	
301	Rozliczenie zakupu towarów:	1 000 zł	5 000 zł
	towary w drodze od dostawcy A: 20 szt. towarów po 50 zł/szt.		
	Dostawy niefakturowane: 250 szt. towarów od dostawcy B po 20 zł/ szt.		
331	Towary	15 000 zł	
342	Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów	3 000 zł	

W danym okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

lp.	Treść	Suma w zł	Dt	Ct
1	Otrzymano fakturę od dostawcy B za 250 szt. towarów „X” po 22 zł/ szt. (towary przyjęto do magazynu na podstawie Pz w okresie ubiegłym)			
a)	Wartość netto faktury	5 500		
b)	Podatek VAT (23%)	1 265		
c)	Wartość brutto faktury VAT	6 765		
2	Otrzymano fakturę korygującą w związku z udzieloną bonifikatą na zakupione towary „X” od dostawcy B (wg wartości netto)	-270		
3	Uregulowano przelewem fakturę od dostawcy B po uwzględnieniu bonifikaty	6 495		
4	Przesięgowano odchylenia od cen ewidencyjnych zakupionych towarów „X” od dostawcy B	500		

5	Wyksięgowano podatek naliczony VAT na podstawie polecenia księgowania, który podlega odliczeniu od podatku należnego przy sprzedaży	1 265		
6	Przyjęto do magazynu 50 szt. Towarów „X” po 20 zł/szt. od dostawcy C	1 000		
7	Sprzedano 40 szt. towarów od dostawcy B po 35 zł/szt. – wystawiono fakturę VAT płatną przelewem w terminie późniejszym			
a)	Wartość netto faktury VAT(40 szt. x 35 zł/szt.)	1 400		
b)	Podatek VAT	322		
c)	Wartość brutto faktury VAT	1 722		
8	Wydano z magazynu sprzedane towary od dostawcy B według cen ewidencyjnych – wystawiono WZ		
9	Zaksięgowano odchylenia od cen ewidencyjnych przypadające na sprzedane towary		
10	Przeniesiono koszt towarów sprzedanych na dzień bilansowy na konto „Wynik finansowy”		
11	Przeniesiono przychody ze sprzedaży towarów na konto „Wynik finansowy” na dzień bilansowy		

Polecenia do wykonania:

- 1) zaksięguj powyższe zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych,
- 2) rozlicz i zaksięguj odchylenia od cen ewidencyjnych towarów,
- 3) ustal wartość towarów w drodze i dostaw niefakturowanych na koniec okresu.

W zdarzeniu gospodarczym nr 8 należy wykorzystać następujący wzór na wskaźnik narzutu odchyłeń oraz na odchylenie przypadające na rozchód:

$$WN = \frac{SkO}{ODt} \times 100\%$$

WN – wskaźnik narzutu odchyłeń

SkO – odchylenia Dt lub Ct – salda końcowe

ODt – obroty Dt na koncie „Towary” (Spt + Zakupy towarów)

Odchylenie przypadające na rozchód towarów:

$$O = WN \times R$$

O – narzut odchyłeń przypadających na towary sprzedane

R – rozchód towarów w cenach ewidencyjnych

ZADANIE (7.4.) – 8

W firmie handlowej „KaroX”, która stosuje konto (301) Rozliczenie zakupu do rozliczania transakcji zakupów w ciągu danego okresu sprawozdawczego miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) dostawa towarów od dostawcy A:
 - a) przyjęto do magazynu towary na podstawie dowodu księgowego Pz według planowanej ceny zakupu: 3 000 zł,
 - b) otrzymano fakturę VAT, wartość towarów według rzeczywistej ceny zakupu: 3600 zł, podatek VAT 23%: 828 zł,
- 2) otrzymano fakturę VAT za zakupione towary od dostawcy B wartość towarów według rzeczywistej ceny zakupu: 1800 zł, podatek VAT 23%: 414 zł,
- 3) przyjęto towary od dostawcy B do magazynu na podstawie dowodu Pz według planowanej ceny zakupu: 2 000 zł,
- 4) rozliczono zakup towarów od dostawcy A
 - a) odchylenia od cen ewidencyjnych towarów: 600 zł,
 - b) podatek VAT naliczony: 792 zł,
- 5) rozliczono zakupy towarów od dostawcy B
 - a) odchylenia od cen ewidencyjnych towarów: zł,
 - b) VAT naliczony zł

Polecenia do wykonania:

- 1) zaksięguj zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych,
- 2) zamknij konto „Rozliczenie zakupu” i wyjaśnij, co oznaczają jego salda końcowe,
- 3) wyjaśnij co oznacza debetowe odchylenie od cen ewidencyjnych towarów.

ZADANIE (7.4.) – 9

Ustal salda konta (301) Rozliczenie zakupu towarów i wyjaśnij co one oznaczają, jeżeli miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze:

- 1) otrzymano fakturę za zakupione towary od dostawcy A o wartości 500 zł,
- 2) otrzymano fakturę za zakupione towary od dostawcy B o wartości 1 500 zł,
- 3) przyjęto w pierwszej dostawie do magazynu towary od dostawcy A o wartości 500 zł,
- 4) przyjęto w drugiej dostawie do magazynu towary od dostawcy A o wartości 900 zł.

ZADANIE (7.4.) – 10

W firmie handlowej „J&P” na początek okresu sprawozdawczego wartość towarów w drodze od dostawcy X wynosiła 1800 zł (wartość netto wynikająca z faktury VAT), a wartość dostaw niefakturowanych od dostawcy Y wynosiła 2 000 zł, zaś wartość towarów w magazynie wynosiła 2 000 zł.

W ciągu okresu sprawozdawczego wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) dostawa towarów od dostawcy A:
 - a) przyjęto towary do magazynu na podstawie Pz – wycena wg planowanej ceny zakupu: 2300 zł,
 - b) faktura – wycena wg rzeczywistej ceny zakupu:

wartość towarów:	2 500 zł,
koszty transportu:	200 zł,
podatek VAT 23%:	621 zł,
brutto do zapłaty:,
- 2) otrzymano fakturę od dostawcy Z za zakupione towary
 - a) wartość towarów według rzeczywistej ceny zakupu: 1 800 zł,
 - b) podatek VAT 23%: 414 zł,
 - c) wartość brutto do zapłaty:
- 3) przyjęto towary od dostawcy X do magazynu na podstawie dowodu Pz, wartość towarów w cenie ewidencyjnej (planowana cena zakupu): 1 800 zł,
- 4) rozliczono zakup towarów od dostawcy A
 - a) odchylenia od cen ewidencyjnych towarów:
 - b) koszty transportu:
 - c) podatek VAT naliczony
- 5) otrzymano fakturę VAT za towary zakupione od dostawcy Y
 - a) wartość netto towarów: 2 300 zł,
 - b) podatek VAT naliczony: 529 zł,
 - c) wartość brutto do zapłaty: 2 829 zł,
- 6) rozliczono zakup towarów od dostawcy Y
 - a) odchylenia od cen ewidencyjnych towarów:
 - b) podatek VAT naliczony:

Polecenia do wykonania:

- 1) zaksięguj powyższe zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych,
- 2) ustal wartość dostaw niefakturowanych oraz towarów w drodze.

ZADANIE (7.4.) – 11

W firmie handlowej „Statex”, gdzie wycena towarów dokonywana jest w stałych cenach ewidencyjnych ustalonych na poziomie planowanych cen zakupu, w bieżącym okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

lp.	Zdarzenie gospodarcze podlegające ewidencji	Kwota w zł
1	Otrzymano fakturę VAT płatną przelewem w terminie późniejszym za towary „E” wartość netto podatek VAT naliczony brutto do zapłaty	15 000 3 450 18 450
2	Przyjęto dostawę towarów „F” na podstawie dowodu Pz.	6 000
3	Przyjęto dostawę towarów „E” na podstawie dowodu Pz.	13 500
4	Pk – Przeksięgowano podatek VAT naliczony w fakturze zakupu towarów „E”	
5	Pk – Przeksięgowano odchylenie od cen ewidencyjnych towarów „E”	
6	Otrzymano fakturę VAT płatną przelewem w terminie późniejszym za zakupione materiały „F”: wartość netto podatek VAT naliczony brutto do zapłaty	5 000 1 150 6 150
7	Pk – Przeksięgowano naliczony podatek VAT	
8	Pk – przeksięgowano odchylenia od cen ewidencyjnych towarów	

Polecenia do wykonania:

- 1) zaksięguj zdarzenia gospodarcze na kontach T-owych,
- 2) zamknij konta T-owe.

ZADANIE (7.4.) – 12

W firmie handlowej „Agawa” wartość zapasu towarów w stałej cenie ewidencyjnej wynosiła 18 000 zł a w rzeczywistej cenie zakupu wynosiła 15 500 zł, zaś saldo debetowe konta (301) Rozliczenie zakupu wynosiło 5 000 zł.

W danym okresie sprawozdawczym wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) przyjęto towary do magazynu na podstawie dowodu Pz o wartości 4 000 zł,
- 2) przeksięgowano odchylenia od cen ewidencyjnych towarów zł

Polecenia do wykonania:

- 1) Otwórz konta T-owe i zaksięguj zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach,
- 2) Ustal wartość zapasu towarów w rzeczywistej cenie zakupu.

ZADANIE (7.4.) – 13

W firmie handlowej „Bona” wartość zapasu towarów w stałej cenie ewidencyjnej wynosiła 30 000 zł a w rzeczywistej cenie zakupu wynosiła 31 000 zł, zaś saldo debetowe konta (301) Rozliczenie zakupu wynosiło 17 000 zł.

W danym okresie sprawozdawczym wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) przyjęto towary do magazynu na podstawie dowodu Pz o wartości 18 500 zł,
- 2) przeksięgowano odchylenia od cen ewidencyjnych towarów zł.

Polecenia do wykonania:

- 1) otwórz konta i zaksięguwać zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji,
- 2) ustal wartość zapasu towarów w rzeczywistej cenie zakupu na koniec okresu sprawozdawczego.

ZADANIE (7.4.) – 14

Firma handlowa „Jagna” będąca płatnikiem podatku VAT, posiadała zapas początkowy towarów o wartości według cen zakupu netto 20 000 zł, a stan gotówki w kasie wyniósł 10 000 zł.

W bieżącym okresie sprawozdawczym wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

- 1) zakup towarów od dostawcy N, płatnych w terminie późniejszym
 - a) otrzymano fakturę VAT:

wartość netto faktury	5000 zł,
podatek VAT 23%:,
brutto do zapłaty
 - b) przyjęto towary na podstawie Pz
 5000 zł, |
- 2) sprzedano towary za gotówkę

wartość towarów według cen sprzedaży:	7000 zł,
podatek VAT 23%,
brutto do zapłaty:,
- 3) wydano towary z magazynu na podstawie Wz
 4000 zł, |
- 4) zakup towarów za gotówkę od dostawcy M:
 - a) otrzymano fakturę VAT

wartość towarów według cen zakupu	1500 zł,
podatek VAT 23%,
brutto do zapłaty,
 - b) przyjęto towary do magazynu na podstawie Pz:
 1500 zł, |

- 5) sprzedano towary, za które kontrahent zapłaci w terminie późniejszym:
wartość netto według cen sprzedaży: 6 000 zł,
podatek VAT należny 23%
brutto do zapłaty:
- 6) wyksięgowano podatek naliczony VAT, który podlega odliczeniu od podatku należnego na podstawie polecenia księgowania PK:

Polecenia do wykonania:

Zaksięguj powyższe zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji na kontach T-owych, przy założeniu, że firma prowadzi konto (301) Rozliczenie zakupu.

Rozwiązanie:

331 Towary		730 Sprzedaż towarów		301 Rozliczenie zakupu						
Sp.	20 000	4 000	3)		7 000	2)	1a)	6 150	5 000	1b)
1b)	5 000				6 000	5a)	4)	1 845	1 500	4b)
4b)	1 500				13 000				1 495	6)
	26 500	4 000						7 995	7 995	
		22 500	Sk							
200 Rozrachunki z odbiorcami		222 Rozrachunki z US z tytułu VAT należnego		731 Koszt towarów sprzedanych						
5c)	7 320				1 610	2b)	3)	4 000		
	7 320				1 380	5b)		4 000		
					2 990					
100 Kasa		221 Rozrachunki z US z tytułu VAT naliczonego		210 Rozrachunki z dostawcami						
Sp.	10 000	1 845	4) 6)	1 495					6 150	1a)
2c)	8 610			1 495					6 150	
	18610	1845			1 495	Sk	Sk	6 150		
		16 765	Sk							

ZADANIE (7.4.) – 15

W spółce z o.o. o profilu handlowym (hurt) sporządzono spis inwentarza. Na dzień otwarcia księgi rachunkowej 01.01.20XX r. salda początkowe kont były następujące:

(130) Rachunek bieżący	35 000 zł
(010) Budynki administracyjne	97 500 zł
(100) Kasa	11 000 zł
(311) Materiały pomocnicze	8 000 zł
(010) Lokale handlowe	89 000 zł
(134) Kredyty bankowe	15 000 zł
(330) Towary w hurcie	94 000 zł
(210) Rozrachunki z dostawcami	49 000 zł
(010) Komputery	12 000 zł
(020) Programy komputerowe	8 000 zł
(341) Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów (Dt)	300 zł
(342) Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów (Ct)	1 000 zł

Polecenia do wykonania:

- 1) zaksięguj poniższe operacje gospodarcze, do księgowania kosztów wykorzystaj układ rodzajowy (zespół IV), natomiast do wyceny towarów i materiałów przedsiębiorstwo stosuje stałe ceny ewidencyjne,
- 2) zamknij konta rozliczenie zakupu towarów oraz rozliczenie zakupu materiałów, ustal wartość bilansową materiałów oraz towarów w hurcie.

Operacje gospodarcze:

- 1) zakupiono od dostawcy A materiały pomocnicze na kredyt kupiecki (otrzymano fakturę VAT):
 - a) wartość netto zakupu 2 000 szt. po 1,80 zł
 - b) podatek (naliczony) VAT 23%
 - c) koszty zakupu 200 zł,
 - d) wartość brutto
- 2) spłacono przelewem część zobowiązań wobec dostawców 18 000 zł,
- 3) otrzymano materiały od dostawcy A, przyjęto je do magazynu według stałej ceny ewidencyjnej 2 zł za sztukę. Dokonaj rozliczenia transakcji:
 - a) przyjęcie do magazynu materiałów (Pz)
 - b) przeniesienie kosztów zakupu
 - c) wyksięgowanie naliczonego podatku VAT od materiałów i kosztów zakupu
 - d) ustalenie i wyksięgowanie odchyleń od cen ewidencyjnych materiałów
- 4) otrzymano od dostawcy B towary i przyjęto je do magazynu wg stałej ceny ewidencyjnej 500 szt. x 20 zł

- 5) zakupiono towary od dostawcy C – otrzymano fakturę VAT, zapłata nastąpi później
a) wartość netto zakupu 3 000 szt. po 18 zł	zł,
b) podatek (naliczony) VAT 23%	zł,
c) razem wartość brutto faktury	zł,
- 6) otrzymano towary od dostawcy C. Przyjęto je do magazynu według stałej ceny ewidencyjnej 20 zł. Dokonaj rozliczenia transakcji:
a) przyjęcie do magazynu towarów (Pz)	zł,
b) wyksięgowanie naliczonego podatku VAT	zł,
c) ustalenie i wyksięgowanie odchyleń od cen ewidencyjnych towarów	zł,
- 7) sprzedano towary odbiorcy z wystawiając fakturę VAT (zapłata nastąpi później):
a) 1 800 szt. x cena sprzedaży 90 zł	zł,
b) podatek należny VAT 23%	zł,
c) wartość brutto faktury	zł,
- 8) otrzymano od dostawcy D fakturę VAT za zakup towarów o wartości brutto 800 zł, zapłata nastąpi później,
- 9) zaciągnięto kredyt bankowy na rachunek bieżący 5 000 zł,
- 10) wydano sprzedane towary z magazynu odbiorcy Z:
a) według cen ewidencyjnych 1 800 szt. x 20 zł	zł,
b) wyksięgowano odchylenia przypadające na sprzedane towary	zł,
- 11) zaksięgowano miesięczną amortyzację od posiadanych środków tj. trwałych, komputera 60%, budynków i lokali 2,5% zł,
- 12) otrzymano od dostawcy X fakturę VAT zakupu materiałów o wartości brutto 3 000 zł. Zapłata nastąpi później.

7.5. Procesy gospodarcze przedsiębiorstwa produkcyjnego oraz sporządzanie arkuszy roboczych

TEST (7.5.) – 1

Rozwiąż poniższy test wybierając poprawną odpowiedź:

- 1) Podstawowa różnica pomiędzy procedurą księgową przedsiębiorstwa produkcyjnego a handlowego polega na:
- występowaniu innego procesu zarządzania,
 - innym sposobie finansowania,
 - odmiennym procesie sprzedaży,
 - występowaniu procesu przerobu i związanych z nim kosztów.
- 2) Ogólny system księgowości w przedsiębiorstwach produkcyjnych:
- opiera się na okresowym ustalaniu zapasów poprzez inwentaryzację oraz ich wycenę,

- b) opiera się na dokonywanych w sposób ciągły procedurach księgowych,
 - c) opiera się na rachunku kosztów zleceń oraz rachunku kosztów produkcji ciągłej,
 - d) żadna odpowiedź nie jest poprawna.
- 3) Koszty związane z wytwarzaniem konkretnego produktu noszą nazwę:
- a) kosztu produktu,
 - b) kosztu towarów sprzedanych,
 - c) kosztu okresu,
 - d) kosztu sprzedaży.
- 4) Koszty okresu:
- a) powiększają aktywa firmy i nie mają wpływu na wynik finansowy,
 - b) obejmują koszty wydziałowe,
 - c) obejmują te grupy kosztów ogólnych, które nie zależą od wielkości produkcji, lecz są ponoszone w celu zapewnienia normalnej działalności,
 - d) zalicza się do nich koszty materiałów bezpośrednich i robocizny bezpośredniej.
- 5) Przedsiębiorstwo produkcyjne potrzebuje do obsługi procesu produkcyjnego:
- a) tylko jedno konto zapasów „Zapasy towarów”,
 - b) dwa konta zapasów: „Wyroby gotowe” i „Materiały”,
 - c) tylko jedno konto zapasów „Wyroby gotowe”,
 - d) kont zapasów takich jak „Półprodukty”, „Produkty gotowe”, „Materiały podstawowe”.
- 6) W świetle ustawy o rachunkowości koszty wytworzenia produktu obejmują:
- a) tylko koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem,
 - b) koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem tego produktu,
 - c) koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem, które obejmują koszty magazynowania wyrobów gotowych oraz nietypowe wielkości kosztów zmarnowanych materiałów, robocizny oraz innych kosztów produkcyjnych,
 - d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawidłowa.

- 7) Bezpośrednie koszty związane z wytworzeniem produktu obejmują:
 - a) wartość zużytych materiałów bezpośrednich, koszty pozyskania i przetworzenia związane bezpośrednio z produkcją i inne koszty poniesione w związku z doprowadzeniem produktu do postaci i miejsca w jakich się znajduje w dniu jego wyceny,
 - b) zmienne pośrednie koszty produkcji, które odpowiadają poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych,
 - c) uzasadnione koszty wydziałowe dla przeciętnych warunków wytwarzania z uwzględnieniem planowanych remontów, ale bez nieuzasadnionych przestojów i strat produkcyjnych,
 - d) wszystkie koszty zakupu, przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów wyrobów do ich aktualnego miejsca i stanu.

- 8) Produkcja podstawowa niezakończona:
 - a) są to produkty zakupione, ale jeszcze nieprzetworzone w procesie produkcji, to znaczy nie będące jeszcze integralną częścią wyrobów gotowych,
 - b) są to wyroby będące w pewnym stadium przetworzenia, to znaczy rozpoczęte w bieżącym okresie, ale jeszcze nieukończone znajdujące się w toku produkcji,
 - c) jest wyceniana według historycznego kosztu zakupu,
 - d) jest wyceniana według kosztu wytworzenia.

- 9) Robocizna bezpośrednia, która stanowi element kosztów produktu to:
 - a) wynagrodzenie pracowników bezpośrednio zaangażowanych przy przekształcaniu materiałów w wyroby gotowe,
 - b) wynagrodzenie kierownictwa wydziału produkcji,
 - c) wynagrodzenie za świadczenie usług związanych z transportem zakupionych materiałów podstawowych,
 - d) wynagrodzenie pracowników zarządu.

- 10) Materiały bezpośrednio wyceniane są według:
 - a) kosztu ich wytworzenia,
 - b) w wysokości bezpośrednich kosztów wytworzenia,
 - c) planowanych kosztów pośrednich wytworzenia,
 - d) według historycznego kosztu nabycia.

ZADANIE (7.5.) – 1

Oblicz koszt wyrobów wytworzonych oraz koszt wyrobów sprzedanych w przedsiębiorstwie produkcyjnym na podstawie poniższych informacji:

- 1) saldo wyrobów gotowych na początek okresu sprawozdawczego wynosiło 10 000 zł, a na koniec okresu sprawozdawczego 6 000 zł,
- 2) zużycie materiałów bezpośrednich w bieżącym okresie sprawozdawczym wynosiło 5 000 zł,
- 3) produkcja niezakończona na początek okresu sprawozdawczego wynosiła 2 000 zł a na koniec okresu sprawozdawczego 1 200 zł,
- 4) koszty robocizny bezpośredniej wyniosły 4 000 zł,
- 5) koszty wydziałowe przypadające na wytworzone wyroby gotowe w bieżącym okresie sprawozdawczym wynosiły 3 000 zł.

Rozwiązanie:**Ustalenie kosztu wyrobów wytworzonych (KWW):**

KWW = Sp p + Zm b + Rob b + Kwy – Sk p	
Saldo początkowe produkcji niezakończonej (Sp p)	2 000 zł
+ koszt wytworzenia (5 000 zł + 4 000 zł + 3 000 zł = (Zm b + Rob b + Kwy)	2 000 zł
– saldo końcowe produkcji niezakończonej (Sk p)	1 200 zł
=	12 800 zł

Ustalenie kosztu wyrobów sprzedanych (KWS):

Sp wyrobów gotowych	10 000 zł
+ koszt wyrobów wytworzonych (KWW)	12 800 zł
– Sk wyrobów gotowych	6 000 zł
=	16 800 zł

500 Produkcja podstawowa				600 Wyroby gotowe	
Sp	2 000			10 000	Sp
Zmb	5 000	12 800	KWW KWW	12 800	16 800
Robb	4 000			22 800	16 800
Kwydz	3 000				6 000
	14 000	12 800		22 800	22 800
		1 200	Sk		
	14 000	14 000			

ZADANIE (7.5.) – 2

Oblicz koszt wyrobów wytworzonych w firmie produkcyjnej, przy następujących założeniach:

1.	Saldo początkowe produkcji niezakończonych (Sp p)	30 000 zł
2.	Zużycie materiałów bezpośrednich (Zmb)	10 000 zł
3.	Robocizna bezpośrednia (Rob b)	20 000 zł
4.	Koszty wydziałowe (K wy)	25 000 zł
5.	Saldo końcowe produkcji niezakończonych (Sk p)	28 000 zł

ZADANIE (7.5.) – 3

W firmie „J&L” o profilu produkcyjnym, która stosuje metodę okresową ustalania zapasów, w bieżącym okresie sprawozdawczym poniesiono następujące koszty, ujęte w poniższej tabeli (w złotych):

lp.	Pozycje	Stan na początek okresu sprawozdawczego	Stan na koniec okresu sprawozdawczego
1	Materiały bezpośrednie	17 000	15 000
2	Produkcja podstawowa	20 000	19 000
3	Zapasy wyrobów gotowych	7 500	8 000
4	Zakupy materiałów podstawowych w okresie bieżącym		48 000
5	Koszty robocizny bezpośredniej		149 500

Polecenia do wykonania:

- 1) przedstaw odpowiednie zapisy dostosowawcze na kontach T-owych,
- 2) sporządź sprawozdanie o koszcie wytworzenia,
- 3) przedstaw relacje pomiędzy kontem (500) Produkcja podstawowa a kontem (860) Wynik finansowy,
- 4) przedstaw zapisy w arkuszu roboczym.

ZADANIE (7.5.) – 4

Salda kont na koniec 20XX roku przed zapisami dostosowawczymi firmy produkcyjnej „Prorok” produkującej wyrób „A” przedstawiały się następująco (w złotych):

1	Środki trwałe	010	70 000	
2	Umorzenie środków trwałych	070		19 500
3	Materiały podstawowe	310	10 000	
4	Produkcja podstawowa (w toku)	500	25 000	
5	Wyroby gotowe	600	23 000	
6	Kredyty bankowe	134		15 000
7	Rachunek bieżący	130	13 200	
8	RMK czynne	640	4 000	
9	Kapitał zakładowy	801		67 500
10	RMK bierne	641		3 000
11	Rozrachunki z dostawcami – zobowiązania	210		7 000
12	Sprzedaż wyrobów gotowych	700		165 000
13	Zakup materiałów podstawowych	310/1	30 000	
14	Robocizna bezpośrednia	500/3	39 000	
15	Zużycie energii i gazu na wydziale produkcyjnym	521	18 000	
16	Remont maszyn	521	3 800	
17	Robocizna pośrednia na wydziale produkcyjnym	521	18 500	
18	Koszty sprzedaży	527	7 500	
19	Koszty ogólnego zarządu	550	15 000	
20	Razem		277 000	277 000

Polecenia do wykonania:

- 1) dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX r. i skompletuj arkusz roboczy wiedząc, że salda końcowe przedstawiały się następująco:

a)	stan początkowy materiałów na 01.12 wynosił	10 000
b)	stan końcowy materiałów na 31.12 wynosił	8 000
c)	stan początkowy produkcji niezakończonych	25 000
d)	stan końcowy produkcji niezakończonych	28 000
e)	stan początkowy wyrobów gotowych	23 000
f)	stan końcowy wyrobów gotowych	9 000
g)	amortyzacja środków trwałych produkcyjnych za dany rok	7 000
h)	wygasła przedpłata na ubezpieczenie maszyny produkcyjnej w ciągu danego roku	800
i)	narosłe odsetki od zaciągniętego kredytu bankowego	188
k)	narosłe wynagrodzenia bezpośrednio produkcyjne	4 000
l)	narosłe wynagrodzenia pośrednie wydziału produkcyjnego	3 000
m)	narosłe wynagrodzenia działu sprzedaży	1 500
	podatek dochodowy, którego stawka wynosi 19%

- 2) sporządź sprawozdanie o koszcie wytworzenia,
 3) sporządź rachunek zysków i strat w wariantcie kalkulacyjnym,
 4) sporządź bilans zamknięcia.

ZADANIE (7.5.) – 5

Salda kont w firmie przemysłowej j początek grudnia 20XX r. kształtują się:

130 – Rachunek bieżący	25 000 zł
310 – Materiały podstawowe	15 000 zł
500 – Produkcja nie zakończona	18 000 zł
600 – Wyroby gotowe	20 000 zł
210 – Rozrachunki z dostawcami	10 000 zł
134 – Kredyty bankowe	25 000 zł
200 – Rozrachunki z odbiorcami	15 000 zł
640 – Przedpłaty czynszu	10 000 zł
010 – Budynki i budowle	60 000 zł
070 – Umorzenie środków trwałych	14 000 zł
801 – Kapitał zakładowy	94 000 zł
860 – Zysk netto wypracowany i zatrzymany	20 000 zł

Rozpatrywana firma stosuje ogólny system księgowości oparty na okresowej procedurze ustalania zapasów (w trakcie okresu rozliczeniowego nie istnieją obroty na kontach zapasów, są one dopiero w końcu okresu rozliczeniowego odtwarzane odpowiednimi zapisami).

Zaksięguj poniższe zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji w sposób narastający na kontach zestawienia sald arkusza roboczego. W grudniu miały miejsce następujące zdarzenia gospodarcze podlegające ewidencji:

1.	Lista płac brutto (pominięto problem składek ZUS):	11 000 zł
	koszty zarządu i sprzedaży	2 800 zł
	robocizna bezpośrednia	5 200 zł
	płace pośrednie	3 000 zł
	wypłacono wynagrodzenie:	10 000 zł
	reszta niewypłacona stanowi zobowiązanie wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń na koniec danego okresu sprawozdawczego	1 000 zł
2.	Sprzedano wyroby gotowe. Wystawiono fakturę z odroczonym terminem płatności (pominięto problem VAT)	80 000 zł
3.	Zakupiono surowce do produkcji, płatność w terminie późniejszym uwaga: procedura okresowa	25 000 zł
4.	Na rachunek bieżący wpłynęła należność od odbiorców na łączną kwotę	60 000 zł
5.	Z rachunku bieżącego zapłacono zobowiązania wobec dostawców	20 000 zł

Dokonaj odpowiednich zapisów dostosowawczych na koniec okresu wiedząc, że:

- a) upłynęła połowa okresu na który dokonano przedpłaty czynszu, z tego:
czynsz za pomieszczenia wydziału produkcyjnego	3 500 zł
czynsz za pomieszczenia działu administracyjnego	1 500 zł
- b) natomiast amortyzacja za ten miesiąc wyniosła
w tym koszty wydziałowe	4 000 zł
	3 000 zł

Wiadomo również, iż na 31.12 w drodze inwentaryzacji salda kont zapasów przedstawiały się:

(310) Materiały podstawowe	12 000 zł
(500) Produkcja niezakończona	20 000 zł
(600) Wyroby gotowe	16 000 zł
Stopa podatku dochodowego	19%

Dokonaj pozostałych zapisów dostosowawczych:

- c/d) zapisy dostosowawcze dotyczące zmiany stanu materiałów podstawowych
e/f) zmiany stanu produkcji nie zakończonej
g/h) dotyczące zmiany stanu wyrobów gotowych
i) podatek dochodowy

Skompletuj arkusz roboczy, dokonaj odpowiednich zapisów dostosowawczych,

Sporządź sprawozdanie o koszcie wytworzenia, sprawozdanie rachunek zysków i strat oraz bilans zamknięcia, który będzie stanowił podstawę do otwarcia kont na następny rok.

Arkusz roboczy

Nazwa konta	Zestawienie sald na dzień 1.12		Operacje gospodarcze w ciągu grudnia		Zestawienie sald na 31.12 przed zapisami dostosowawczymi		Zapisy dostosowawcze		Sprawozdanie o koszcie wytworzenia		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
Środki trwałe														
Umorzenie środków trwałych														
Materiały podstawowe														
Produkcja nie zakończona														
Wyroby gotowe														
Rozrachunki z odbiorcami														
Rachunek bieżący														
Rozliczenia międzyokresowe czynne														
Kapitał zakładowy														
Zysk zatrzymany z lat ubiegłych														
Zobowiązania długoterminowe														
Zobowiązania wobec dostawców														
Koszty ogólnego zarządu i sprzedaży														
Koszty robocizny bezpośredniej														
Koszty wydziałowe														
Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń														
Przychód z sprzedaży wyrobów														
Zakup materiałów														
Zestawienie stanu produkcji: c/d zmiana stanu materiałów podstawowych e/f zmiana stanu produkcji w toku														
Zestawienie wyniku finansowego														
Zmiana stanu wyrobów gotowych														
KWV														
Podatek dochodowy														
Zobowiązania publiczno-prawne														
Zysk netto														
Razem														

Przychody/ Koszty		
Zysk brutto		
Podatek dochodowy (stawka 19%)		
Zysk netto		

ZADANIE (7.5.) – 6

W przedsiębiorstwie produkcyjnym, które stosuje ogólny system księgowości oparty o okresową procedurę ustalania zapasów, salda kont na koniec roku obrotowego ale przed zapisami dostosowawczymi były następujące:

lp.	Nazwa konta	Salda	
		Dt	Ct
1	010 – Środki trwałe	45 000	
2	070 – Umorzenie środków trwałych		6 000
3	310 – Materiały podstawowe	7 000	
4	500 – Produkcja nie zakończona	18 000	
5	600 – Wyroby gotowe	20 000	
6	200 – Rozrachunki z odbiorcami	211 000	
7	145 – Należności z tytułu pożyczek krótkoterminowych	16 000	
8	130 – Rachunek bieżący	52 100	
9	640 – RMK czynne – czynsz dotyczący najmu budynku produkcyjnego	16 000	
10	641 – RMK bierne		10 000
11	801 – Kapitał zakładowy		105 000
12	820/1 – Zysk zatrzymany z lat ubiegłych		12 600
13	134 – Kredyty bankowe		85 000
14	210 – Zobowiązania wobec dostawców		7 100
15	527 – Koszty sprzedaży	1 100	
16	550 – Koszty ogólnego zarządu	5 000	
17	500/2 – Koszty robocizny bezpośredniej	25 000	
18	521 – Koszty wydziałowe	18 000	
19	230 – Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń		14 500
20	840 – Rozliczenia międzyokresowe przychodów		14 000
21	700 – Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych		200 000
22	310/2 – Zakupy materiałów w ciągu roku	20 000	
	Razem	454 200	454 200

Polecenia do wykonania:

- 1) dokonaj zapisów dostosowawczych na 31.12. 20XX r. , na podstawie poniższych informacji:

lp.	Nazwa konta	Wartość w zł
1	a,b) Materiały podstawowe – Saldo końcowe	5 000
2	c,d) Produkcja nie zakończona – Saldo końcowe	10 000
3	e,f) Wyroby gotowe – Saldo końcowe	8 500
4	g) Czynnosc dotyczący najmu budynku produkcyjnego przypadający na grudzień 20XX r.	3 300
5	h) Narosłe wynagrodzenia bezpośrednio produkcyjne	5 000
6	i) Narosłe wynagrodzenia pośrednie wydziału produkcyjnego	3 000
7	j) Narosłe wynagrodzenia działu sprzedaży	2 000
8	k) Odsetki od zaciągniętego kredytu, przypadające na grudzień 20XX r.	3 000
9	l) Odsetki od udzielonej pożyczki przypadające na grudzień 20XX r.	240
10	m) Amortyzacja środków trwałych produkcyjnych za dany rok	4 000

- 2) przygotuj arkusz roboczy,
2) sporządź sprawozdanie o koszcie wytworzenia,
4) przygotuj rachunek zysków i strat oraz bilans.

ZADANIE (7.5) – 10

Na podstawie poniższych danych firmy produkcyjnej dokonaj zapisów dostosowawczych na 31 grudnia 20XX roku i skompletuj arkusz roboczy:

Zestawienie sald	konto	symbol	Zestawienie sald		Zapisy dostosowawcze		Sprawozdanie o koscie wytworzenia		Rachunek zysków i strat		Arkusz bilansowy	
			Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
1 485 500	1	010										
105 600	2	070										
24 600	3	310/1										
87 300	4	600/1										
32 500	5	500/2										
85 200	6	200										
15 700	7	206										
36 900	8	100										
58 100	9	130										
12 400	10	640										
851 800	11	801										
32 800	12	811										
47 900	13	820/1										
45 200	14	210										
1 059 000	15	700										
182 600	16	310/1										
44 200	17	500/2										
19 700	18	521										
16 600	19	521										
21 300	20	521										
17 200	21	527										
33 900	22	550										
	23	230										
	24	521										
	25	521										
	26	761										
	27	500/1										
	28	500/1										
	29	860/2										
	30	273										
	31	870										
	32	860										
	33											
	Razem											

Dane do zapisów dostosowawczych:

a) Spm	18 600
b) stan końcowy materiałów podstawowych na 31.12	23 200
c) Spw	18 400
d) Spw f) stan końcowy produkcji w toku na 31.12	18 400
e) Spw f) stan końcowy wyrobów na 31.12	32 500
g) amortyzacja środków trwałych (maszyn i budynki produkcyjne)	1 800
h) wygasłe ubezpieczenia (maszyn i budynki produkcyjne)	1 900
i) oszacowany wzrost należności nieściągalnych o	1 900
j) narosłe wynagrodzenia bezpośrednio produkcyjne	16 300
k) narosłe wynagrodzenia pośrednio produkcyjne	6 700
l) narosłe w wynagrodzenia pośrednie wydziału produkcyjnego	6 700
m) podatek dochodowy (akwizytorów)	5 100
n) podatek dochodowy	5 100

Obliczenia pomocnicze:

Razem KWW	
Razem (koszty/przychody)	
Zysk brutto	
Nalicz. podatek doch.	
Zysk netto	

ROS wskaźnik rentowności	
stawka podatku dochodowego	19%

Wzorcowy plan kont

ZESPÓŁ 0. AKTYWA TRWAŁE

- 010 Środki trwałe
- 016 Odpisy aktualizujące utratę wartości środków trwałych
- 020 Wartości niematerialne i prawne (WNiP)
- 026 Odpisy aktualizujące utratę WNiP
- 030 Długoterminowe aktywa finansowe
- 035 Należności z tytułu pożyczek długoterminowych
- 036 Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe (w tym pożyczki długoterminowe)
- 070 Umorzenie środków trwałych oraz WNiP
- 080 Środki trwałe w budowie

ZESPÓŁ 1. ŚRODKI PIENIĘŻNE, RACHUNKI BANKOWE I INNE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

- 100 Kasa
- 130 Rachunek bieżący
- 134 Kredyty bankowe
- 135 Rachunek środków wyodrębnionych i zablokowanych (np. lokat terminowych, akredytywa, ZFŚS)
- 140 Papiery wartościowe i inne krótkoterminowe aktywa finansowe
- 145 Należności z tytułu pożyczek krótkoterminowych
- 146 Odpisy aktualizujące krótkoterminowe aktywa finansowe (w tym należności z tyt. pożyczek)

ZESPÓŁ 2. ROZRACHUNKI I ROSZCZENIA

- 200 Rozrachunki z odbiorcami
- 206 Odpisy aktualizujące należności od odbiorców krajowych
- 208 Odpisy aktualizujące należności od odbiorców zagranicznych
- 210 Rozrachunki z dostawcami
- 221 Rozrachunki z US z tytułu VAT naliczonego i jego rozliczenie
- 222 Rozrachunki z US z tytułu VAT należnego
- 223 Rozrachunki z US z tytułu podatku dochodowego,
- 224 Rozrachunki z US z tytułu akcyzy
- 229 Pozostałe rozrachunki publiczno-prawne (np. ZUS)
- 230 Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzeń
- 234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
- 240 Pozostałe rozrachunki;
- 241 Rozrachunki z właścicielami (w tym także „Wycofanie kapitału własnego”)
- 280 Odpisy aktualizujące pozostałe rozrachunki

ZESPÓŁ 3. MATERIAŁY I TOWARY

- 300 Rozliczenie zakupu: materiałów
- 301 Rozliczenie towarów
- 302 Rozliczenie usług obcych

- 303 Rozliczenie środków trwałych i środków trwałych w budowie
- 309 Materiały (podstawowe+pomocnicze)
- 310 Materiały podstawowe, *310/1 Materiały podstawowe (Sp m Skm)
- *310/2 Zakupy materiałów
- 311 Materiały pomocnicze
- 315 Odpisy aktualizujące wartość materiałów
- 330 Towary w hurcie
- 331 Towary w detalu
- 333 poza jednostką
- 334 nieruchomości i prawa majątkowe przeznaczone do obrotu
- *331/1 Towary (Sp t, Sk t)*
- *331/2 Zakupy towarów
- *331/3 Zwroty i bonifikaty
- *331/4 Uzyskane skonto (przy zakupie)
- 335 Odpisy aktualizujące wartość towarów
- 341 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów
- 342 Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów
- 347 Odchylenia z tytułu aktualizacji wartości zapasów materiałów i towarów

ZESPÓŁ 4. KOSZTY WEDŁUG RODZAJÓW I ROZLICZENIE

- 400 Amortyzacja
- 401 Zużycie materiałów i energii
- 402 Usługi obce
- 403 Podatki i opłaty
- 404 Wynagrodzenia
- 405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników
- 406 Pozostałe koszty
- 490 Rozliczenie kosztów (– zmiana stanu produktów)

ZESPÓŁ 5. KOSZTY WEDŁUG TYPÓW DZIAŁALNOŚCI ICH ROZLICZENIE

- 500 Produkcji podstawowa (w toku), *500/1 Zestawienie produkcji
- 503 Koszty usług podstawowych
- 520 Koszty działalności handlowej
- 521 Koszty wydziałowe
- 527 Koszty sprzedaży
- 550 Koszty ogólnego zarządu,
- 580 Rozliczenie kosztów działalności

ZESPÓŁ 6. PRODUKTY I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

- 600 Wyroby gotowe
- *600/1 Wyroby gotowe (Sp, Sk)
- *603 Produkty w toku, półprodukty – koszty zlecenia usług (w przypadku porównawczego modelu rachunku zysków i strat)
- 620 Odchylenia od cen ewidencyjnych wyrobów gotowych
- 626 Odpisy aktualizujące wartość produktów
- 640 RMK – czynne (Rozliczenia międzyokresowe kosztów – czynne,)

- 641 RMK – bierne (Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów)
- 650 Pozostałe rozliczenia międzyokresowe (np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego)

ZESPÓŁ 7. PRZYCHODY I KOSZTY ZWIĄZANE Z ICH OSIĄGNIĘCIEM

- 700 Sprzedaż wyrobów gotowych
- 701 Koszty sprzedanych wyrobów (KWS) (koszty wytworzenia sprzedanych wyrobów)
- 720 Sprzedaż usług podstawowych
- 721 Koszt usług sprzedanych (KUS)
- 730 Sprzedaż towarów (przychody)
- *730/1 Zwroty i bonifikaty na sprzedaży
- *730/2 Udzielone skonta (na sprzedaży)
- 731 Koszt (wartość) towarów sprzedanych (KTS)
- 740 Sprzedaż materiałów
- 741 Wartość sprzedanych materiałów
- 750 Przychody finansowe
- 751 Koszty finansowe
- 760 Pozostałe przychody operacyjne
- *760/1 Skonto na sprzedaży nie podjęte (metoda netto)
- 761 Pozostałe koszty operacyjne
- *761/1 Utracone skonto (przy zakupie towarów – metoda netto)
- 770 Zyski nadzwyczajne
- 771 Straty nadzwyczajne

ZESPÓŁ 8. KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE, FUNDUSZE SPECJALNE, WYNIK FINANSOWY

- 801 Kapitał (fundusz) podstawowy (zakładowy)
- 803 Należne wpłaty na poczet kapitału
- 804 Udziały i akcje własne
- 811 Kapitał zapasowy
- 812 Kapitały (fundusze) rezerwowe
- 813 Kapitał z aktualizacji wyceny
- 820 Rozliczenie wyniku finansowego
- 830/0 Rezerwy
- 830/1 Rezerwy na zobowiązania w związku z restrukturyzacją
- 830/2 Rezerwy na podatek dochodowy
- 840 Rozliczenia międzyokresowe przychodów
- 850 Fundusze specjalne (ZFŚS, ZFRON, Fundusz Remontów Zasobów Mieszkaniowych)
- 860 Wynik finansowy
- *860/1 Zestawienie wyniku finansowego (zmiana stanu towarów)
- *860/2 Zestawienie wyniku finansowego (zmiana stanu wyrobów gotowych)
- 870 Podatek dochodowy i inne obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego
- 871 Obciążenie wyniku finansowego podatkiem dochodowym

Wykaz symboli dowodów księgowych

A	– Dowody księgowe:
KP	– kasa przyjmie
KW	– kasa wypłaci
RK	– raport kasowy
WB	– wyciąg bankowy
PK	– polecenie księgowania
FA	– faktura
WZ	– wydanie zewnętrzne
PZ	– przyjęcie zewnętrzne
RW	– rozchód wewnętrzny
RACH.UPR.	– rachunek uproszczony
FA VAT	– faktura VAT
OT	– przyjęcie środka trwałego
PT	– protokół zdawczo-odbiorczy
LT	– likwidacja środka trwałego
PW	– przyjęcie wyrobu
B	– Pozostałe symbole:
WNiP	– wartości niematerialne i prawne
RMK	– rozliczenie międzyokresowe kosztów czynne (aktywa)
RMK	– rozliczenie międzyokresowe kosztów biernie (zobowiązania)
RMP	– rozliczenie międzyokresowe przychodów (pasywa)
ZFŚS	– Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych
Sp; Sk	– saldo początkowe, saldo końcowe
BO; BZ	– bilans otwarcia, bilans zamknięcia
US	– urząd skarbowy
KTS	– koszt towarów sprzedanych
KUS	– koszt usług sprzedanych
KWS	– koszt wyrobów sprzedanych

Spis literatury

- Alicja Dziuba-Burczyk, *Podstawy rachunkowości w świetle krajowych i międzynarodowych standardów*, Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o. – Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków (w opracowaniu).
- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)* – 2011 International Accounting Standards Committee Foundation 2013.
- Uchwała Nr 5/11 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 10.05.2011 r. w sprawie przyjęcia poprawionego krajowego standardu rachunkowości nr 1 „Rachunek przepływów pieniężnych” (Dz.Urz. Min. Fin. z 2011 r. nr 6, poz. 26).
- Uchwała nr 7/10 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 20.04.2010 r. w sprawie przyjęcia znowelizowanego krajowego standardu rachunkowości nr 2 „Podatek dochodowy” (Dz.Urz. Min. Fin. z 2010 r. nr 7, poz. 31).
- Uchwała nr 9/09 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 26.10.2009 r. w sprawie przyjęcia znowelizowanego krajowego standardu rachunkowości nr 3 „Niezakończone usługi budowlane” (Dz.Urz. Min. Fin. z 2009 r. nr 140, poz. 1580, z późn. zm.).
- Uchwała nr 2/12 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 14.02.2012 r. w sprawie przyjęcia znowelizowanego krajowego standardu rachunkowości nr 4 „Utrata wartości aktywów” (Dz.Urz. Min. Fin. z 2012 r., poz. 15).
- Uchwała nr 16/11 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 13.12.2011 r. w sprawie przyjęcia znowelizowanego krajowego standardu rachunkowości nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa” (Dz.Urz. Min. Fin. z 2011 r. nr 9, poz. 52).
- Uchwała nr 7/08 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 14.10.2008 r. w sprawie przyjęcia krajowego standardu rachunkowości nr 6 „Rezerwy, bilne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe” (Dz.Urz. Min. Fin. z 2008 r. nr 12, poz. 90).
- Ustawa o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r. poz. 330 – tekst jednolity.

